

LÆNGE LEVE BJERGENE

STRATEGISK-FYSISK UDVIKLINGS-
PLAN FOR KERNEOMRÅDET I
NATIONALPARK MOLS BJERGE

LÆNGE LEVE BJERGENE

Dansk Kyst- og Naturturisme

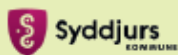
1. udgave, 1. oplag 2022

Forsidefoto: NIRAS

Layout: NIRAS

Fotos og illustrationer kan benyttes med kreditering af Dansk Kyst- og Naturturisme

PROJEKTGRUPPEN

RÅDGIVER

LÆNGE LEVE BJERGENE er udarbejdet af NIRAS i samarbejde med Line Wagener Consult og Brandt Jacobsen på vegne af Dansk Kyst- og Naturturisme, Nationalpark Mols Bjerge og Syddjurs Kommune.

NIRAS A/S
Ceres Allé 3
8000 Aarhus C
www.niras.dk

Dansk Kyst- og Naturturisme

Skeelslundvej 99, 1

9440 Aabybro

www.kystognaturturisme.dk

INDHOLD

FORORD.....	4
INDLEDNING	6
LÆSEVEJLEDNING	7
SAMMENFATNING.....	8
SÅDAN ER PLANEN BLEVET TIL.....	10
KORTLÆGNING OG STRATEGISK ANALYSE	12
VISION OG MÅLSÆTNINGER.....	12
PLANLÆGNING	12
MOLS BJERGE I DAG.....	14
ET POPULÆRT UDFLUGTSMÅL.....	14
ET LANDSKAB UNDER PRES	14
MOLS BJERGE I TAL	16
VISION, MÅL OG STRATEGI.....	18
VISION FOR MOLS BJERGE	20
ANVENDELSESZONER.....	22
UDVIKLINGSPRINCIPPER	24

PLANLÆGNING.....	26
FIRE OMRÅDER I FOKUS.....	28
STRATEGISK PLANLÆGNING.....	30
RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING	
LANDSKABSOMR. 1: MOLS BJERGE ISTIDS- OG NATURLANDSKAB...	52
LANDSKABSOMRÅDE 2: MOLS BJERGE LANDBRUGSLANDSKAB	66
LANDSKABSOMRÅDE 3: EBELTOFT VIG FRITIDSLANDSKAB.....	78
LANDSKABSOMRÅDE 4: BEGTRUP VIG KYSTLANDSKAB	90
SKITSEFORSLAG	
SKITSEFORSLAG FOR GATEWAY AGRI.....	104
SKITSEFORSLAG FOR GATEWAY FUGLSØ VIG.....	108
FRA PLAN TIL REALISERING	112
GENEREL PROCES	112
ÅBNINGSGREB OG RÆKKEFØLGE	114
RÆKKEFØLGEPLAN	116

FORORD

I et land uden høje bjerge – og dog...

Mange af os kender Michael Falchs sang om Danmark som et sted, hvor det ikke er de svimlende tinder og dybe dale, som præger landet og menneskene. Men på Djursland kommer vi alligevel op i højderne i Mols Bjerge – et enestående istidslandskab med storslåede udsigter og en natur, som gemmer på mange sjældne arter. Alt sammen omgivet af hav. Det tiltrækker med god grund et stigende antal besøgende, og området vokser i popularitet til stor glæde og stolthed hos os, der kender og holder af det.

Derfor er der behov for at tænke frem i tiden for at sikre bjergenes natur og landskab samt gode forhold for de lokale beboere og de mange gæster. Med en strategisk-fysisk udviklingsplan for Nationalpark Mols Bjerge har vi taget det første, vigtige skridt. Og det er vi stolte af. Udviklingsplanen er den første af sin slags i Danmark, og den kommer til at danne grundlaget for, hvordan vi kan arbejde med at lade beskyttelse af naturen gå hånd-i-hånd med benyttelse til friluftsliv og outdoor-aktiviteter.

Dansk Kyst- og Naturturisme, Nationalpark Mols Bjerge, Syddjurs Kommune og lokale partnere i området har med

udviklingsplanen skabt et grundlag for, at alle – også i fremtiden – kan nyde bjergenes fantastiske natur i en tilgængelig og sammenhængende infrastruktur og med indbydende faciliteter og tilbud. Den er det første skridt i et samarbejde om at sikre balancen mellem benyttelse og beskyttelse i en tid, hvor outdoor-aktiviteter i stigende grad er populære.

DET VI HAR ET FORHOLD TIL, PASSER VI BEDRE PÅ

Den blomstrende interesse for at være aktiv i Danmarks skønne naturområder har mange positive effekter på blandt andet folkesundheden og livskvaliteten, men vores ophold i naturen skal foregå i

en dyb forståelse af og respekt for områdernes særpræg. Turisme på en ansvarlig og bæredygtig måde er med til at øge naturoplevelsen, naturforståelsen og bevaringen. Det, vi har et forhold til, passer vi bedre på. Med en strategisk, tværgående og lang-sigtet indsats er rammerne for en bæredygtig udvikling skabt.

Ved at koncentrere brugere på nogle steder, hvor infrastruktur, faciliteter, natur og landskab kan bære det, kan vi for eksempel være med til at friholde andre steder, hvor naturen således får mere ro.

En boardwalk eller gangbro kan eksempelvis både fungere som en destination, en oplevelse og kan også virke som en

naturbeskyttende foranstaltning, da man gør det nemt og tillokkende for naturgæsterne at opholde sig på boardwalken – til gavn for landskab og natur og lokale beboere.

Ved at styrke adgangen til og oplevelsen af naturen, samtidig med at naturkvaliteterne bevares, passer vi på naturen og sikrer samtidig en bæredygtig realisering af de potentialer, der er for at udvikle outdoor-turismen.

SAMSPIL, SAMARBEJDE OG TÆT DIALOG

Den strategisk-fysiske udviklingsplan for Nationalpark Mols Bjerge hviler på et styrket samarbejde mellem lodsejere, myndigheder og kerneinteressenter. Samspillet er prioriteret højt, da det er den eneste måde, hvorpå vi skaber en god synergi mellem de aktører, der anvender nationalparkens ressourcer for eksempel i forhold til at drive virksomhed og at bo i eller besøge vores destination. I

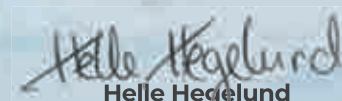
samarbejdet får vi det bedste ud af hinandens viden og erfaringer og kan bygge bro imellem dem i de konkrete løsninger i hverdagen.

Som den første af sin slags i Danmark kommer denne udviklingsplan forhåbentligt til at bane vejen for mange flere. Vi tager erfaringerne med videre i vores fortsatte arbejde i Nationalpark Mols Bjerge, i tæt samarbejde og dialog med lokale aktører – og i vores fortsatte arbej-

de med at sikre et bæredygtigt grundlag for en styrket outdoor-turisme. Vi ser frem til, at planen kan føre til nye udviklingsprojekter i både Nationalpark Mols Bjerge og i andre naturområder i Danmark, hvor fokus er på at skabe de bedst mulige betingelser for naturen, et rigt dyreliv og et rigt friluftsliv, hvor outdoor-aktiviteter kommer lokale borgere og turismen til gode og styrker folkesundheden, bosætningen og erhvervspotentialet.

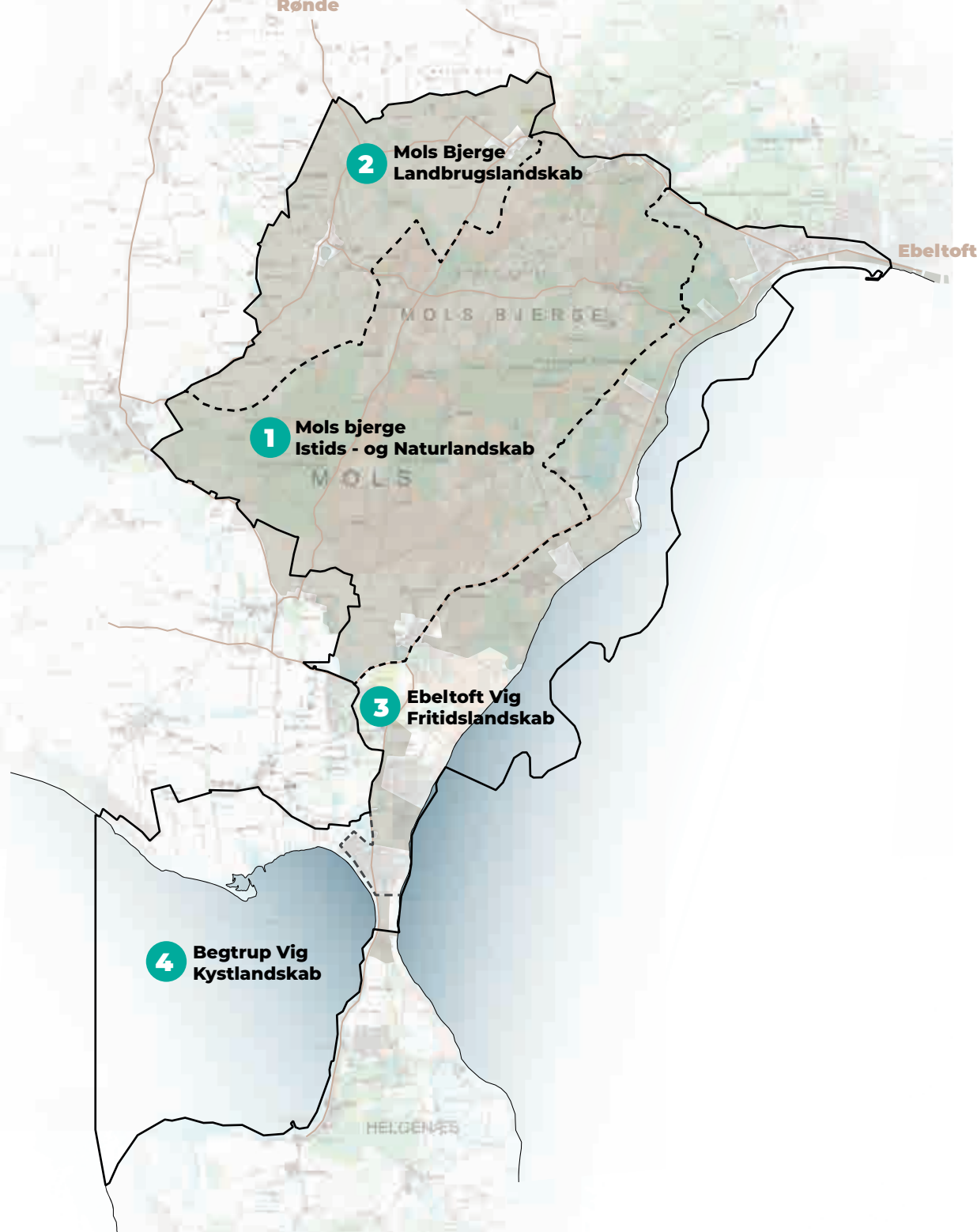
Michael Stegger Jensen
Borgmester
Syddjurs Kommune

Helle Hegelund
Bestyrelsesformand
Nationalpark Mols Bjerge

Kjeld Zacho Jørgensen
Bestyrelsesformand
Dansk Kyst- og Naturturisme

INDLEDNING

Landskabet i Mols Bjerge rummer store potentialer for outdoor- og naturoplevelser, men er også allerede under pres fra den stigende interesse fra både danske og udenlandske turister.

Formålet med den strategisk-fysiske udviklingsplan er at skabe en udvikling, hvor der er balance mellem naturbevaring og naturoplevelser.

Initiativerne i den strategisk-fysiske udviklingsplan skal revitalisere kerneområdet i Mols Bjerge ud fra en vision og målsætninger, som skal ses i et 10-årigt perspektiv.

En strategi består af en række valg, hvor noget prioriteres frem for andet for at opnå den samlede set bedst mulige situation.

Udviklingsplanen indeholder derfor enkelte forslag, som kan betyde en forringelse på et mindre område, men samtidig er de en forudsætning for, at der kan skabes en betydelig positiv værdi for natur og landskab i et større, sammenhængende område.

Den strategisk-fysiske udviklingsplan er funderet i en kortlægning af landskabet og dets sårbarheder, infrastrukturelle forhold, rammebetingelser og brugradfærd samt vigtige bidrag fra lokale

interessenter, som har været involveret i udviklingen af visioner og målsætninger.

Der har undervejs været en koordinering med to øvrige DKNT-projekter; dels en erhvervsklynge i Nationalpark Mols Bjerge, og dels inspiration fra et projekt omhandlende driftsmodeller for rekreativ infrastruktur.

Udviklingsplanen er tænkt som et værktøj til realisering af indsatserne og kan bruges som udgangspunkt for dialog med myndigheder, fonde, lodsejere og andre relevante interessenter.

LÆSEVEJLEDNING

Den strategisk-fysiske udviklingsplan er opbygget i fem hoveddele:

1. Sådan er planen blevet til

Kapitlet introducerer metoden bag udviklingsplanen og indholdet af projektets tre faser.

2. Mols Bjerge i dag

Kapitlet gennemgår de væsentligste potentialer og udfordringer i Mols Bjerge, som har været udgangspunkt for visions- og strategiudviklingen.

3. Vision, mål og strategi

Kapitlet gennemgår visionsprocessen og introducerer selve visionen for udviklingen. Desuden introduceres en zonerings af området samt fem udviklingsprincipper, som danner baggrund for den efterfølgende planlægning.

4. Planlægning

Kapitlet gennemgår, hvordan der planlægges for udviklingsplanens indsatser på et strategisk niveau og konkret i forhold til fire landskabsområder.

Der præsenteres desuden to skitseforslag som eksempel på, hvordan udviklingen på to centrale steder kan gribes an.

5. Fra plan til realisering

Det sidste kapitel gennemgår på et overordnet niveau, hvilke skridt der skal til for at indfri planens indsatser.

Metoden er beskrevet i metodehåndbogen LÆNGE LEVE LANDSKABET 2022 til inspiration for andre, der ønsker at udvikle rammerne for outdoor aktiviteter ud fra strategisk-fysiske principper.

SAMMENFATNING

Udviklingsprincipper

Den strategisk-fysiske udviklingsplan er udarbejdet efter fem principper, som til sammen skal sikre en balance mellem naturbevaring og muligheden for store natur- og outdooroplevelser i Mols Bjerger.

Princip #1
Gateways og ankomstpunkter

Ankomst ved gateways giver god tilgængelighed til Mols Bjerger

Læs mere s. 30

Princip #2
Bæredygtig mobilitet

Mols Bjerger skal opleves til fods og på cykel

Læs mere s. 40

Princip #3
Stedsspecifikke faciliteter
og seværdigheder

Lokale særkender opleves fra nye vinkler

Læs mere s. 47

Princip #4
Overnatningskapacitet

Overnatningskapacitet understøtter længere ophold

Læs mere s. 48

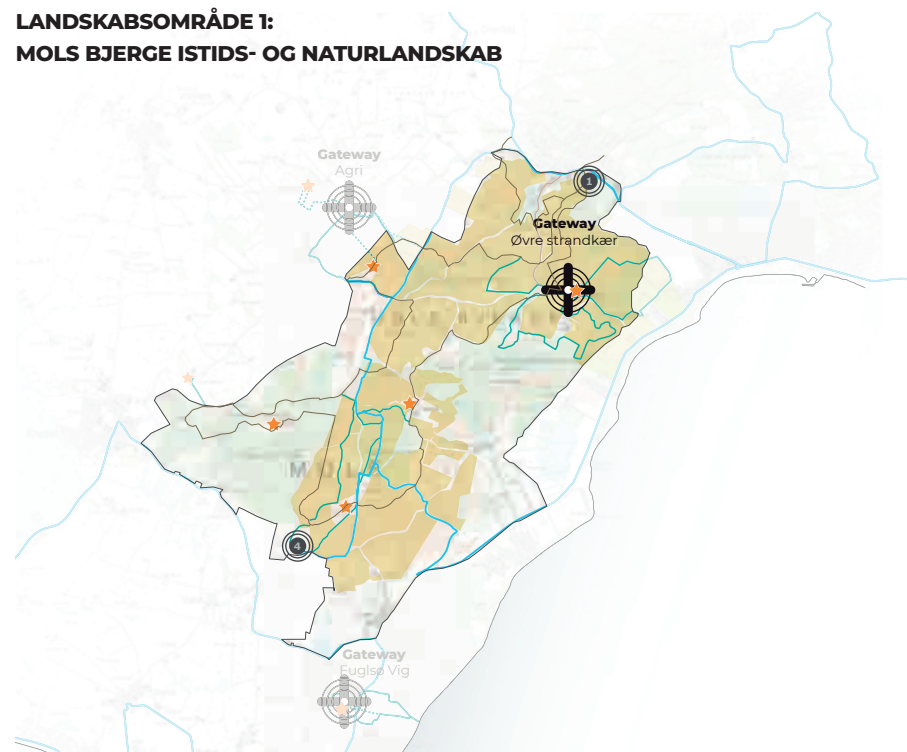

Princip #5
Code of Conduct

Ønsket adfærd understøttes af "Code of conduct" og wayfinding

Læs mere s. 49

LANDSKABSOMRÅDE 1: MOLS BJERGE ISTIDS- OG NATURLANDSKAB

Hvad skal der ske?

Landskabet er under stort pres fra biler og mange besøgende. Der er behov for at fredeligholde den centrale del af Mols Bjerges grusveje fra biler. Der etableres derfor nye ankomstpunkter med mulighed for bæredygtige transportformer til fods og på cykel i periferien af området.

Gateway Øvre Strandkær

Læs mere s. 60

Ankomstpunkt Femmøller

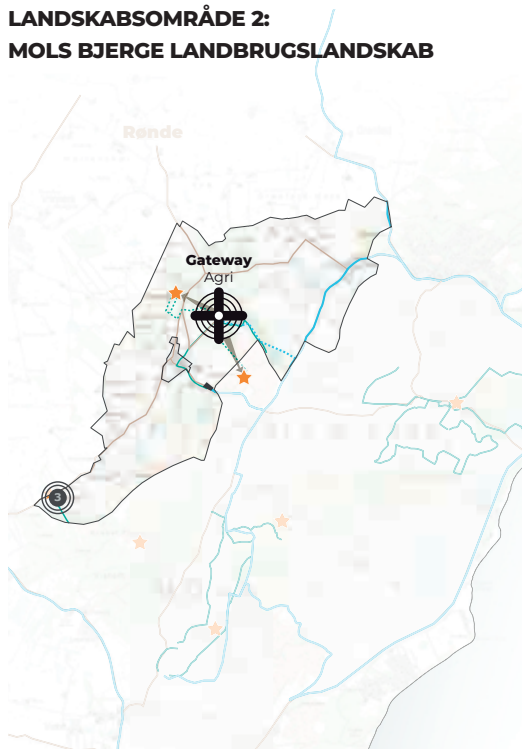
Læs mere s. 64

Ankomstpunkt Trehøje

Læs mere s. 62

LANDSKABSOMRÅDE 2: MOLS BJERGE LANDBRUGSLANDSKAB

Hvad skal der ske?

Området er under forandring med nye naturgenopretningsprojekter. For at skabe bedre sammenhæng til den centrale del af Mols Bjerge skabes nye stiforbindelser og en ny ankomstcenter "Gateway Agri", som skal skåne Agri by for trafik.

Gateway Agri

Læs mere s. 34 + s. 74

Ankomstpunkt Porskær Stenhus

Læs mere s. 76

LANDSKABSOMRÅDE 3: EBELTOFT VIG FRITIDSLANDSKAB

Hvad skal der ske?

Ebeltoft Vig skal styrkes som friluftslivslandskab med især aktiviteter på og ved vand. Fuglsø Strand opgraderes med nye faciliteter, og Naturcenter Karpenhøj styrkes som omdrejningspunkt for friluftsliv.

Gateway Fuglsø Vig

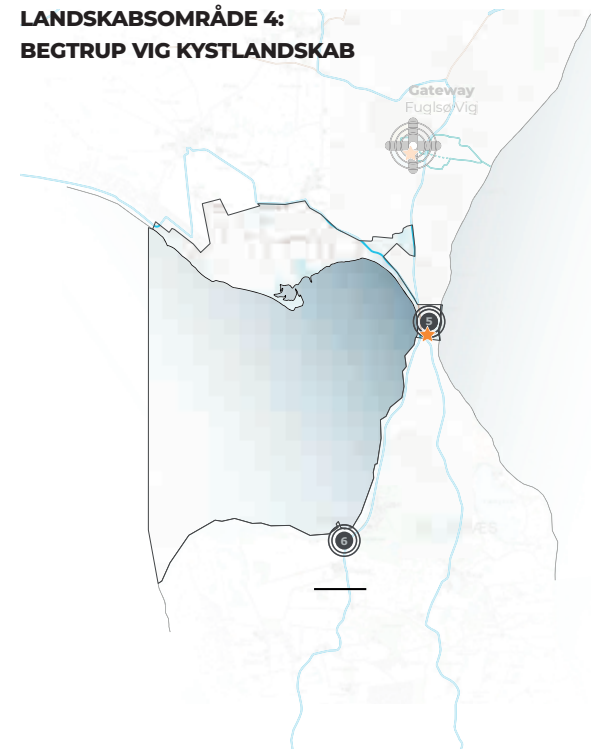
Læs mere s. 36 + s. 86

Ankomstpunkt Bogens Strand

Læs mere s. 88

LANDSKABSOMRÅDE 4: BEGTRUP VIG KYSTLANDSKAB

Hvad skal der ske?

Begtrup Vig Kystlandskab skal styrkes som ramme for stille aktiviteter på og ved vand - herunder kajak, lystfiskeri, sejlsads og fuglekiggeri.

Ankomstpunkt Dragsmur

Læs mere s. 98

Ankomstpunkt Kongsgårde

Læs mere s. 100

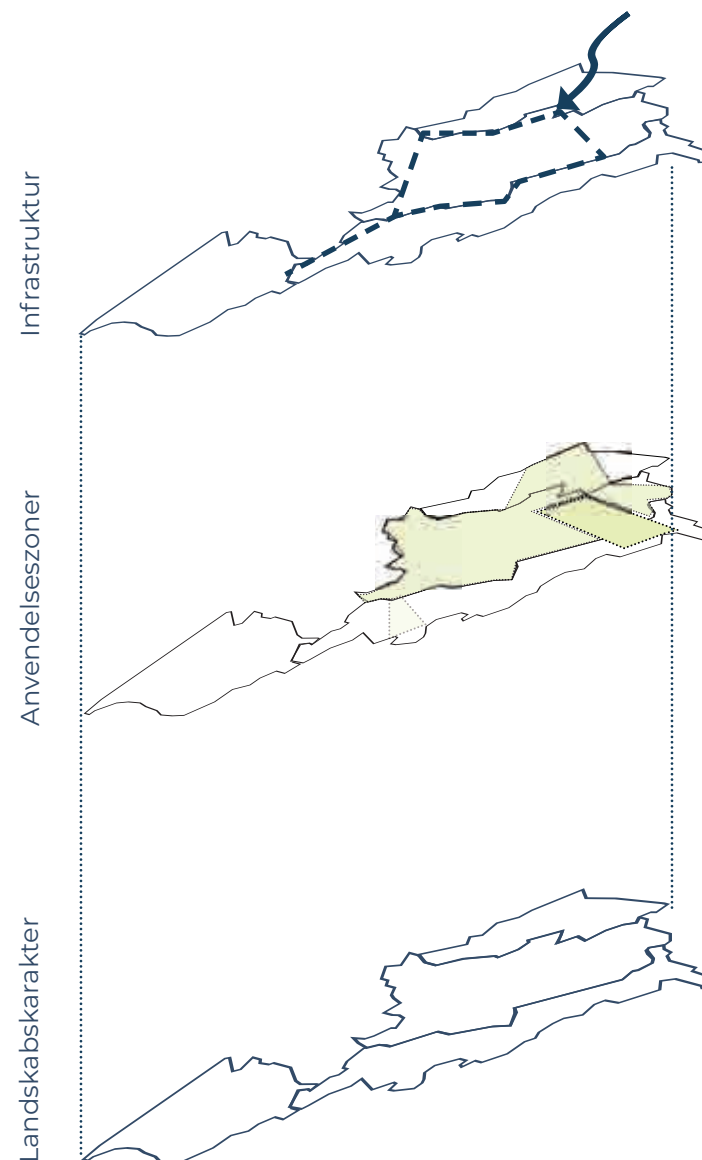
SÅDAN ER PLANEN BLEVET TIL

Den strategisk-fysiske udviklingsplan er udarbejdet gennem tre faser;

- 1) Kortlægning og strategisk analyse,
- 2) Vision, strategi og målsætninger og
- 3) Planlægning.

Metoden er beskrevet i metodehåndbogen "Planlægning i balance mellem naturbevaring og naturoplevelser, 2022" til inspiration for andre, der ønsker at udvikle rammerne for outdoor aktiviteter ud fra principper, der sikrer en balance mellem naturbeskyttelse og naturbenyttelse..

1. KORTLÆGNING & STRATEGISK ANALYSE

2. VISION, STRATEGI & MÅLSÆTNINGER

Princip #1
Gateways og ankomstpunkter

Princip #2
Bæredygtig mobilitet

Princip #3
Stedsspecifikke faciliteter
og seværdigheder

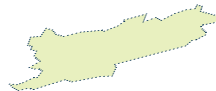
Princip #4
Overnatningskapacitet

Princip #5
Code of Conduct

3. PLANLÆGNING

Landskabsområde 1:
Mols Bjerge Istids- og Naturlandskab

Indsatser og retningslinjer

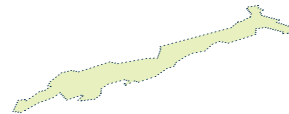
Landskabsområde 2:
Mols Bjerge Landbrugslandskab

Indsatser og retningslinjer

Landskabsområde 3:
Ebeltoft Vig Fritidslandskab

Indsatser og retningslinjer

Landskabsområde 4:
Begtrup Vig Kystlandskab

Indsatser og retningslinjer

KORTLÆGNING OG STRATEGISK ANALYSE

I den indledende fase er der gennemført en kortlægning og analyse af et større geografisk område, som efterfølgende er afgrænset til projektområdet, hvor der er kritisk masse, udfordringer, der kalder på løsninger og potentiale for udvikling.

Kortlægningen indeholder bl.a. rammevilkår, ejerforhold, landskabsanalyse, infrastruktur, kollektiv trafik og turismeinfrastruktur.

Der har desuden været en indledende dialog med de væsentligste lodsejere om deres interesser og ønsker til fremtidig udvikling samt en digital brugerinddragelse, hvor ca. 100 respondenter via smartphones har tilkendegivet kvaliteter og muligheder på helt selvvalgte steder i Mols Bjerger.

Projektområdet er beskrevet og afgrænset ud fra tre analytiske lag, som har dannet baggrund for den efterfølgende udvikling, prioritering og planlægning.

VISION, STRATEGI OG MÅLSÆTNINGER

I visionsfasen har der været en bred inddragelse af lodsejere, turistaktører og lokalsamfund gennem to workshops. Herigennem er der udviklet og beskrevet en fælles vision for Mols Bjerger. Denne er udfoldet i målsætninger for fire landskabsområder samt et hovedgreb, hvor gateways og bæredygtig mobilitet udgør de væsentligste elementer.

PLANLÆGNING

I planlægningsfasen er der beskrevet indsatser i stor og mellem skala samt udarbejdet retningslinjer for fysisk planlægning i mellem og lille skala for fire landskabsområder. Dertil er der udarbejdet skitseforslag for to udviklingsområder.

Fase 1: Kortlægning og strategisk analyse

- Faglig kortlægning
- Digital brugerinddragelse
- Indledende lodsejerdialog

Fase 2: Vision, strategi og målsætninger

- Workshop 1: Vision og potentialer
- Workshop 2: Gateways og infrastruktur

Fase 3: Planlægning

- Udarbejdelse af Strategisk-fysisk udviklingsplan for Nationalpark Mols Bjerger

Projektets faser og aktiviteter

Analytisk lag

Formål

Landskabsområder	At planlægningen sker på baggrund af en fagligt funderet kortlægning og analyse af landskabets karakter, strukturer og sårbarheder
Anvendelseszoner	At der i planlægningen er overensstemmelse mellem aktivitetsformer, aktivitetsniveauer og landskabets udtryk og robusthed
Infrastruktur	At infrastrukturen understøtter muligheden for kvalitetsfyldte oplevelser og fremmer god adfærd i naturen med fysiske støttepunkter og formidling

Kortlægning og strategisk analyse sikrer sammenhæng mellem landskabets karakter, anvendelse og infrastruktur i den strategisk-fysiske planlægning.

Interessenter har været inviteret til workshops og bidraget til udvikling af visioner og målsætninger for Mols Bjerges fire landskabsområder

MOLS BJERGE I DAG

Mols Bjerge er elsket for sit enestående istidslandskab af både lokale og turister. Områdets succes har dog medført et så stort pres på landskab og natur, at der er behov for at forandre måden, landskabet opleves på.

ET POPULÆRT UDFLUGTSMÅL

Mols Bjerge har i en årrække været et yndet udflugtsmål for familier og feriegæster i området. Tidligere var det især attraktioner som Trehøje og Agri Bavnehøj, man besøgte med picnicurven, men i kraft af det nu meget veludbyggede stinet af rekreative ruter, kommer de besøgende mere rundt i området.

De største brugergrupper i Mols Bjerge er - foruden lokale og sommerhusejere - vandrere og besøgende, som går en kort tur. Desuden kommer der mange dagscyklister, mountainbikere, ryttere, hundeluftere, fotografer, trailløbere – og ved kysterne ses strandgæster, Stand Up Paddle boardere (SUP), havkajakere og lystfiskere. Især brugergrupperne vandrere, MTB-ryttere og SUP er i vækst både på landsplan og i Mols Bjerge.

ET LANDSKAB UNDER PRES

Parkeringspladserne ved Trehøje og Agri Bavnehøj er stadig destinationen for størstedelen af bilisterne, og det medfører nu et så stort pres på de smalle grusveje, at der ofte er kø inde i området, og fyldte parkeringspladser betyder, at nogle vælger at parkere i vejkanter og rabatter. Desuden opleves ofte støvgener og passageproblemer på vejene.

Den lille landsby, Agri, oplever en voldsom øget trafik af både biler og busser, som kanter sig gennem byens smalle gader og rundt om gadekæret, for at nå frem til parkeringspladsen ved Agri Bavnehøj.

De mange nye brugere i naturen har desværre også medført gener for private lodsejere, idet brugerne ikke er opmærksomme på de regler, der gælder på henholdsvis offentlige og private arealer,

og desværre opleves også eksempler på hensynsløs adfærd, hvor affald, toiletpapir mv. efterlades i naturen.

Området indeholder fredninger, Natura2000-områder, bevaringsværdigt landskab, fredede fortidsminder mv. Det vidner om et landskab, som skal behandles nænsomt og med respekt for plante- og dyreliv.

I Mols Bjerge er der behov for en bedre balance mellem naturbevaring og naturoplevelser. Der er brug for at prioritere og planlægge for aktiviteter på steder, der egner sig til det, mens andre steder friholdes for aktivitet.

Trehøje

Fra Trehøje opleves udsigten med parkerede biler i forgrunden, og de besøgendes færdsel op og ned ad højene har medført et stort slid, som bl.a. ses ved erosion på især den bagerste høj.

Foto: NIRAS

Mols Bjerge er under pres fra...

- Trængsel på smalle grusveje og ved attraktioner inde i Mols Bjerge
- Trængsel i landsbyer, især Agri
- Slid på fortidsminder, især Trehøje
- Uhensigtsmæssig adfærd på private lodsejeres arealer, eksempelvis plantagerne

MOLS BJERGE I TAL

Nationalpark
Mols Bjerger

180 km²

Vandreruter fra

1-60 km

i Nationalpark Mols Bjerger

Planområde

42 km²

Agri Bavnehøj:

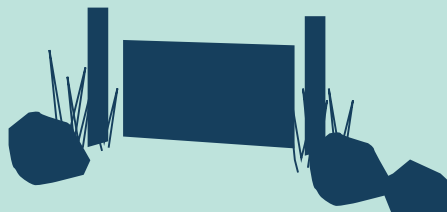
137 meter

over havet

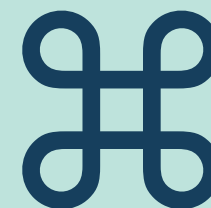
61 låger

gennem indhegninger i
Mols Bjerger

85 fredede

fortidsminder

**1 million
overnatninger**
i Syddjurs Kommune 2020

**9375
sommerhuse**
i Syddjurs Kommune (2018)

1,5 mia. kr.
i turismeforbrug i
Syddjurs Kommune (2018)

VISION, MÅL OG STRATEGI

VISION FOR MOLS BJERGE

Visionen for udvikling af outdoor- og naturaktiviteter i Mols Bjerge taler ind i den overordnede vision for Nationalpark Mols Bjerge samt planen om opførelse af et nyt besøgscenter ved Kalø og formidling ved satellitterne Besøgscenter Øvre Strandkær og Karpenhøj Naturcenter.

Det er en central del af visionen, at outdoor- og naturoplevelser koncentrerer på steder, der kan bære det, mens natur og landskab andre steder friholdes for aktivitet.

Vision og målsætninger har til formål at give et bud på, hvordan området med nænsomme greb kan genvinde bære-

VISION:

MOLS BJERGE SKAL REVITALISERES MED NYE FORBINDELSER MELLEM MENNESKER OG NATUR – PÅ TVÆRS AF BRUGERE – PÅ TVÆRS AF LANDSKABER

Vi vil værne om naturens kvaliteter og artsrigdom på en måde, der gør det trygt og spændende at færdes i Mols Bjerge.

Vi vil give plads til fordybelse, aktivitet og eventyr – og plads til hinanden på tværs af interesser.

Vi vil koble landskaberne sammen, så naturens oplevelser bliver tilgængelige fra kyst til kyst.

evnen ved at ændre måden hvorpå de besøgende ankommer til og færdes i Mols Bjerge.

Udviklingen skal både være til gavn for naturens kvaliteter, artsrigdom og landskabelige udtryk, og samtidig styrke oplevelsen af et uforstyrret landskab, hvor der er plads til at fordybe sig og dyrke sin interesse på steder, der egner sig til netop dette.

Visionen og målsætninger for landskabsområder er formuleret på baggrund af en dialog med lodsejere, turistaktører, lokalsamfund og offentlige myndigheder om områdets udfordringer og potentialer for en bæredygtig udvikling på længere sigt.

Tværfaglig tilgang

Landskabets mange dimensioner har dannet grundlag for arbejdet med den strategisk-fysiske udviklingsplan.

Foto: NIRAS

Fredninger i Mols Bjerge

Mols Bjerge er fredet gennem henholdsvis Mols Bjerge Nord-fredningen (1984) og Mols Bjerge Syd-fredningen (1994). Hensigten har dengang været at sikre de landskabelige, natur- og kulturhistoriske værdier samt at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold. Fredningerne har været med til at sikre området mod byggeri og anlæg, som kan ændre områdets karakter.

Siden fredningsbekendtgørelserne i 1984 og 1994 er udviklingen i antallet af besøgende vokset støt, og der er ikke længere kapacitet til at imødekomme efter-spørgslen fra især private biler, men også tungere trafik som turistbusser.

En bæredygtig udvikling af Mols Bjerge kan kun nås ved at håndtere trængselsproblematikken effektivt, men med et nænsomt greb, som kan realiseres med mindst muligt aftryk og indgriben i landskabet.

Biler og motorkøretøjer bør så vidt muligt holdes ude af den centrale del af området for at afhjælpe trængselsproblemer og slitage samt for at højne oplevelsesværdien ved et mere uforstyrret landskab.

Dette opnås ved at koncentrere parkering ved gateways og ankomstpunkter i periferien af Mols Bjerge, hvorfra de besøgende færdes til fods eller på cykel videre ind i området.

Samtidig øges muligheden for kommercielle tiltag på afgrænsede områder så som "tuk-tuk-kaffevogne" eller guidede ture.

Ved at skabe forbindelser på tværs af landskabsområder, lettes presset på den centrale del af Mols Bjerge, mens de tilstødende områder ved Agri, Ebeltoft Vig og Begtrup Vig styrkes med bl.a. naturudvikling og faciliteter til oplevelser ved og på vandet.

ANVENDELSESZONER

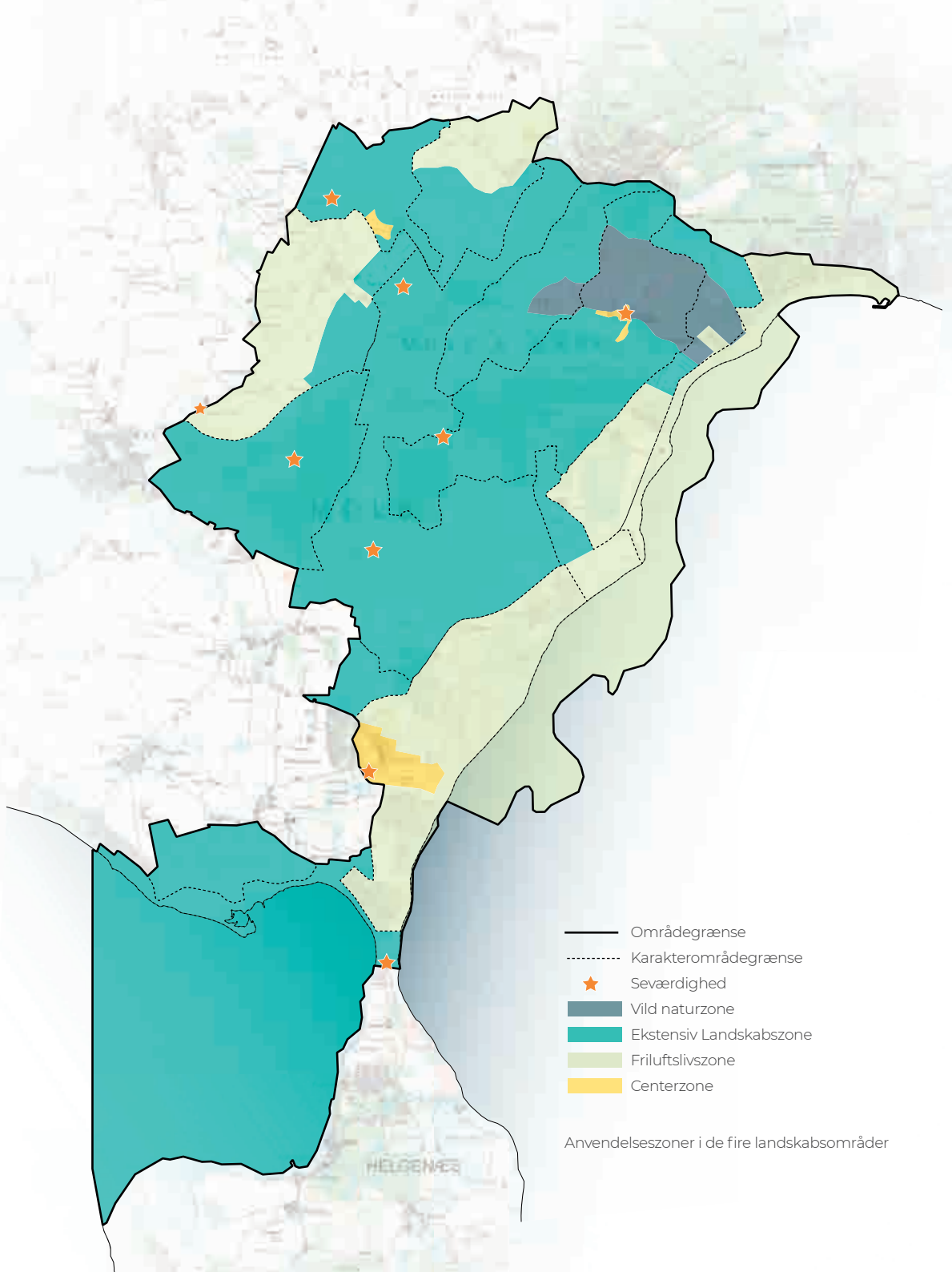
Anvendelseszoner udgør overvejelser om, hvilke aktiviteter og aktivitetsgrader, landskabsområderne egner sig til. De er derfor vejledende for, hvilken fysisk planlægning (faciliteter, infrastruktur mv.), der er hensigtsmæssig for området.

Kortet viser de zoner, der ligger til grund for planlægningen i de følgende kapitler.

Cykellandskab

Landskabet i Mols Bjerge er populært hos både mountain bikere og motionscyklister.

Foto: DKNT

1. Særlig beskyttelseszone

Anvendelse: Zonen anvendes i områder, som kræver særlig beskyttelse enten på grund af særlige karaktertræk, truet natur eller kulturarv.

Adgang: Færdsel til fods bør kun ske ad stier og gangbroer, som skåner natur og kultur for slitage og u hensigtsmæssige forstyrrelser af eksempelvis dyreliv. Hvis området er for skrøbeligt til at kunne tillade adgang for besøgende, kan der etableres formidlingspunkter i udkanten af zonen. Færdsel er ikke tilladt med bil eller andre køretøjer.

2. Vild naturzone

Anvendelse: Zonen anvendes i områder, der driftes med henblik på at udvikle, bevare eller styrke økosystemer under minimal påvirkning af mennesker.

Adgang: Besøgende kan opleve områdets natur- og kulturarvsværdier gennem friluftslivsaktiviteter, som kun kræver få infrastrukturelle faciliteter, der ikke påvirker områdets karakter og økosystemer. Færdsel er ikke tilladt med bil eller andre køretøjer.

3. Ekstensiv landskabszone

Anvendelse: Zonen anvendes i områder, der har en overvejende ekstensiv drift og derved fremstår som naturprægede landskabsområder med mulighed for at besøgende kan opleve områdets natur- og kulturarvsværdier.

Adgang: Besøgende kan færdes i området via stisystemer (cykel, vandring, heste etc.) med få infrastrukturelle faciliteter, der ikke eller kun i mindre grad påvirker områdets karakter og økosystemer. Begrænset adgang med biler i området.

4. Friluftslivszone

Anvendelse: Zonen anvendes i områder, som kan rumme en bred vifte af faciliteter, som formidler naturen og kulturelle værdier samt understøtter det generelle friluftsliv i zonen. Her er der mulighed for at etablere primitive overnatningsfaciliteter. Faciliteter skal tilpasses områdets karakter og udtryk, og påvirkningen af økosystemer skal begrænses mest muligt.

Adgang: Der kan skabes direkte adgang med biler og andre køretøjer, og besøgende kan generelt færdes frit i hele området under hensyntagen til gældende regler.

5. Centerzone

Anvendelse: Zonen anvendes på lokationer, hvor der ønskes en koncentration af besøgstjenester og servicefaciliteter, herunder også administrative funktioner. Der kan etableres større faciliteter, der understøtter disse funktioner. Faciliteter skal indpasses i områdets karakter og udtryk, men må i denne zone gerne have karakter af landmark.

Adgang: Der er fri adgang til zonen og god mulighed for parkering. Zonen kan med fordel have karakter af gateway eller ankomstportal til naturområdet, ligesom der er mulighed for mere kommercielle attraktioner eller overnatningsformer.

UDVIKLINGSPRINCIPPER

Strategien for at indfri vision og målsætninger baserer sig på fem udviklingsprincipper, der er vist i boksen til højre.

Ankomst ved gateways skal sikre en god tilgængelighed til Mols Bjerge, mens rammerne for bæredygtig mobilitet styrkes, så Mols Bjerge i højere grad kan opleves til fods og på cykel.

Lokale særkender skal opleves fra nye vinkler, mens overnatningskapacitet de rigtige steder kan styrke turismeudbuddet.

Et code of conduct program skal fremme ønsket adfærd hos de besøgende.

Gateways og ankomstpunkter

At brugerne ledes ind til naturoplevelserne via gateways og ankomstpunkter, som imødekommer deres behov både før og efter oplevelsen samt giver overblik over områdets muligheder.

Bæredygtig mobilitet

At der fremmes en bæredygtig mobilitet i naturområderne, og at der sikres tilgængelighed for brugere med særlige behov

Stedsspecifikke faciliteter og seværdigheder

At faciliteter tilpasses landskabet og tager afsæt i stedsspecifikke kvaliteter samt at særlige attraktioner kan opleves uden at blive overbelastet

Overnatningskapacitet

At der er mulighed for primitiv overnatning på steder med lange ruter, som tilbagelægges over flere dage, og/eller mulighed for anden kommerciel overnatning på steder med et stort udbud af oplevelsesmuligheder

Code of conduct

At fremme en ønsket brugeradfærd gennem tydelig information om passende adfærd og regler i området

Helligkilde-stien

Helligkildestien er en af de meget populære vandruter i Mols Bjerge, som leder vandrere gennem bl.a. kløfter, skov og overdrevslandskab.

Foto: NIRAS

PLANLÆGNING

De følgende kapitler gennemgår, hvordan der planlægges for udviklingsplanens indsatser på et overordnet niveau og konkret i de fire landskabsområder.

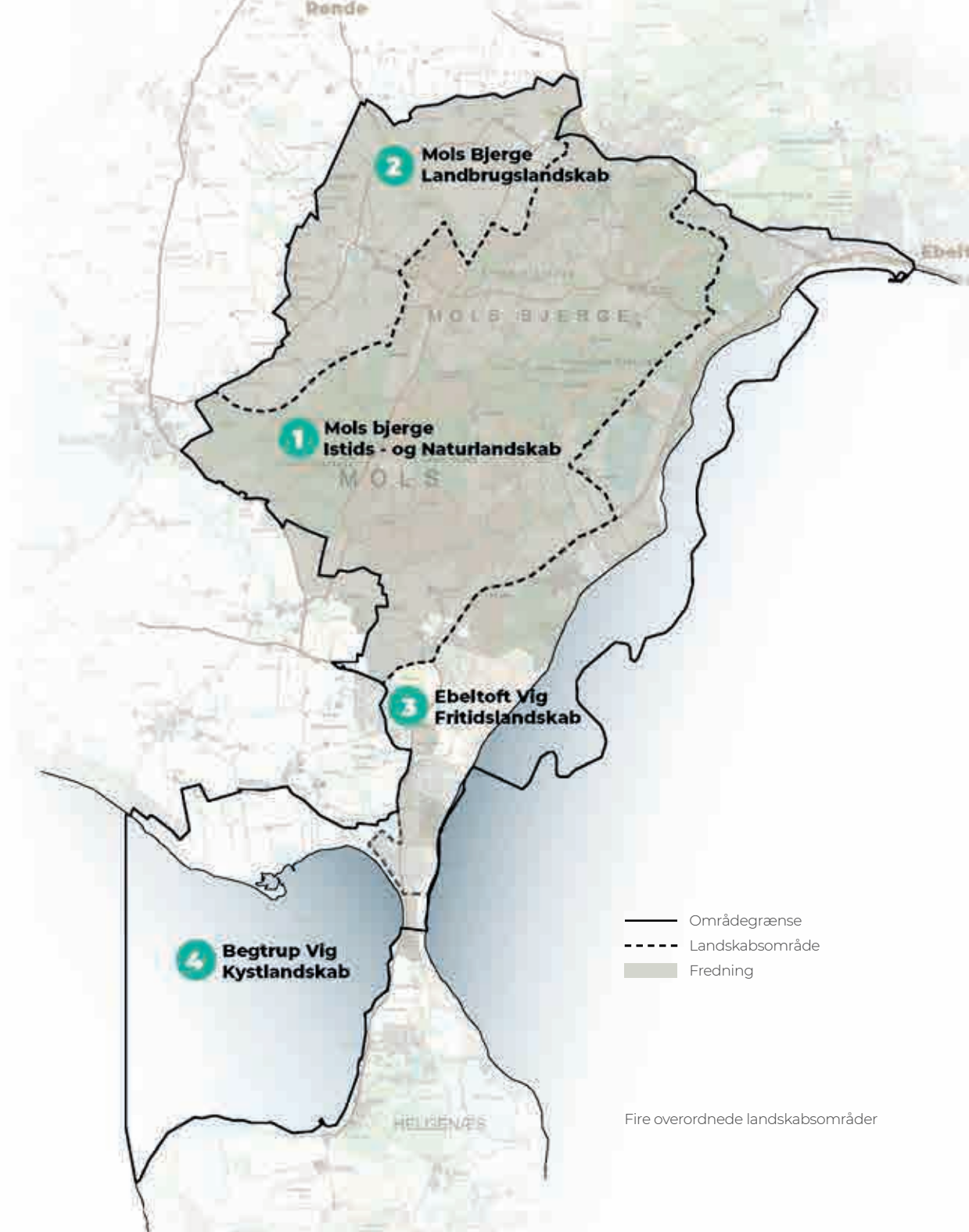

FIRE LANDSKABS- OMRÅDER I FOKUS

Udviklingsplanen tager afsæt i landskabet i og omkring Mols Bjerger, som rummer helt enestående kvaliteter af både naturmæssig og kulturhistorisk værdi. På trods af korte geografiske afstande er der en stor variation i landskabet og dets karakterer, sårbarhed, muligheder og udtryk.

Området er derfor inddelt i fire overordnede landskabsområder, som adskiller sig fra hinanden på karakter og sårbarhed, men fremstår karakteristisk og ensartet inden for området, dog med variationer i landskabet. Disse variationer beskrives som mindre karakterområder inden for landskabsområdet.

Områderne indeholder fredninger og værdifuldt landskab, som er beskyttet af forskellige lovgivningsmæssige rammer. Derfor er der i udviklingsplanen en særlig opmærksomhed på, at nye tiltag indpasses i landskabet, og tager højde for at beskytte dyreliv og planteliv, udsigter mv.

LANDSKABSOMRÅDE 1: MOLS BJERGE ISTIDS- OG NATURLANDSKAB

Landskabsområdet indeholder landskabskarakterområderne 1-2-3-4-8, som udgør den centrale del af Mols Bjerge.

Området er kendetegnet ved et særligt karakteristisk landskab med et markant og kuperet terræn, der er dannet under den seneste istid, samt gamle heder, overdrev og skov- og plantageområder, der foruden natur- og landskabsværdier også rummer en rig kulturhistorie.

Området er særdeles veludbygget med stisystemer og indeholder store attraktioner som Trehøje, Agri Bavnehøj, Porskær Stenhus, Øvre Strandkær Besøgscenter og Molslaboratoriet, men også populære vandreruter så som Den Italienske Sti og Langemosestien.

LANDSKABSOMRÅDE 2: MOLS BJERGE LANDBRUGSLANDSKAB

Landskabsområdet indeholder landskabskarakterområderne 5-6-7, som har karakter af landbrugslandskab i det kuperede terræn grænsende op til Mols Bjerge.

Området indeholder bl.a. bronzealderhøjene Stabelhøjene, stendyssen Porskær Stenhus og landsbyen Agri, hvorfra der er adgangsvej til Agri Bavnehøj og forbindelse til Mols Bjerge.

I området er der store arealer, som Den Danske Naturfond ejer og udvikler med henblik på at skabe større, sammenhængende naturarealer med græsning, som forbedrer levesteder for dyr og planter.

LANDSKABSOMRÅDE 3: EBELTOFT VIG FRITIDSLANDSKAB

Landskabsområdet indeholder landskabskarakterområderne 11-12-13-14, der ligger langs med kysten mod Ebeltoft Vig.

Området er generelt præget af typiske fritidsaktiviteter i form af sommerhusområder og badestrande, som strækker sig fra Lyngsbæk Strand (med blåt flag) til Fuglsø strand. I den sydlige del af området ligger Karpenhøj Naturcenter, hvorfra der formidles friluftaktiviteter for et stort antal besøgende, samt Fuglsøcentret, som er et hotel- og conferencecenter, der især tiltrækker erhvervsturister.

Den nordlige del af området har en mere naturpræget karakter med store flader af afgræssede enge, der grænser op til Mols Bjerge (landskabsområde 1).

LANDSKABSOMRÅDE 4: BEGTRUP VIG KYSTLANDSKAB

Landskabsområdet indeholder landskabskarakterområderne 9-10 ved Begtrup Vig og Dragsmur (den smalle tange mellem Mols og Helgenæs).

Kysterne omkring Begtrup Vig indrammer kystrummet, der er karakteriseret ved det stille og rolige vand inde i vigen og et unikt landskab ved Dragsmur, hvor ornitologer ynder at kigge efter bl.a. fiskeørne, svaler og fugletræk.

Der er desuden fugleynglepladser i kystområdet. Området er også populært blandt SUP-brugere, lystfiskere og kajakroere.

STRATEGISK PLANLÆGNING

I dette kapitel beskrives det, hvordan de fem udviklingsprincipper bringes i anvendelse og til sammen udgør et strategisk hovedgreb for den fysiske planlægning.

PRINCIP #1: GATEWAYS OG ANKOMSTPUNKTER

ANKOMST VED GATEWAYS GIVER GOD TILGÆNGELIGHED TIL MOLS BJERGE

Visionens omdrejningspunkt er et ønske om at etablere en bilfri zone centralt i Mols Bjerge. Kortet viser et forslag til en afgrænsning som vil betyde, at en stor del af Natura-2000 området vil få bedre vilkår.

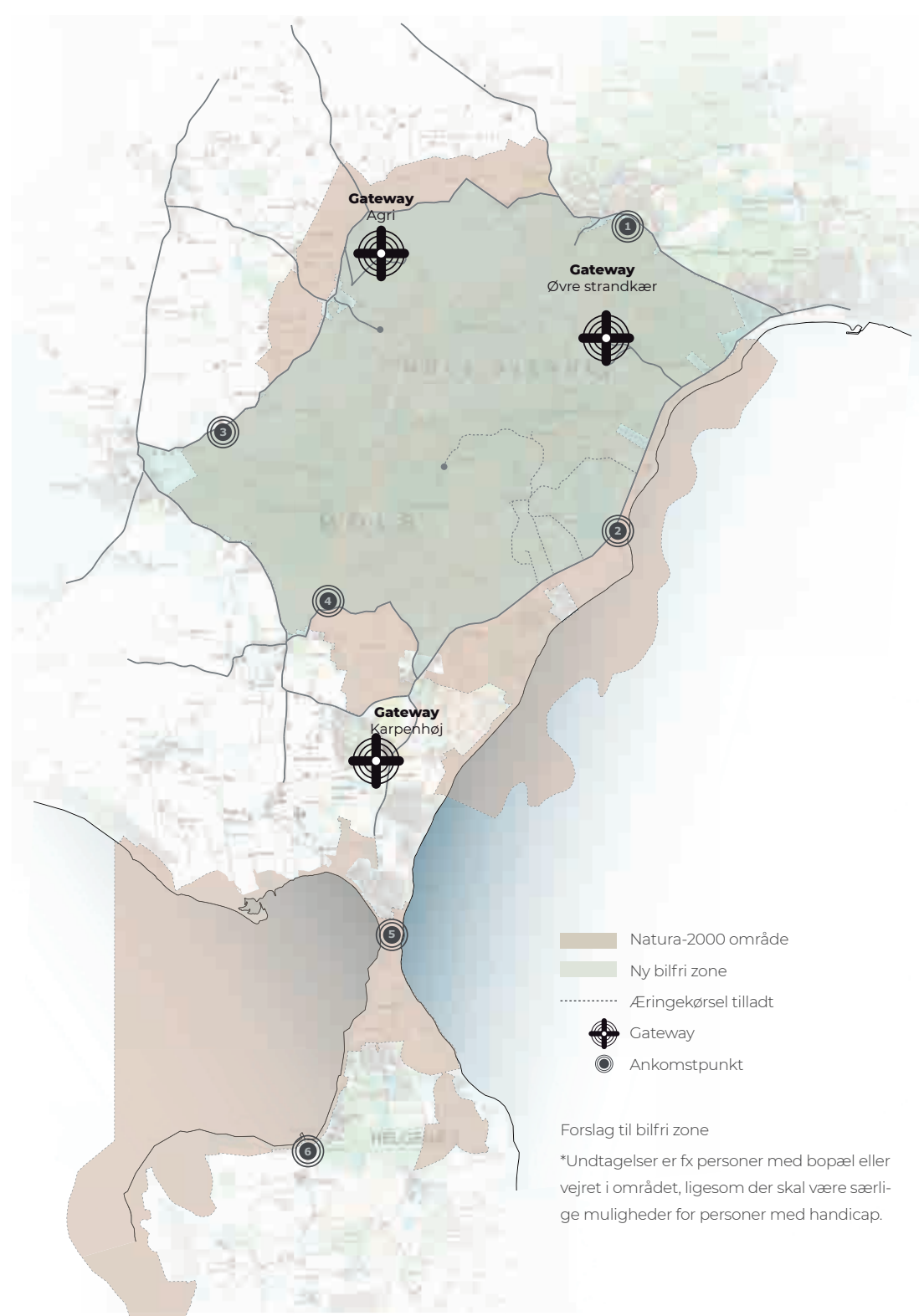
For at muliggøre dette foreslås det at placere tre gateways i periferien af området på offentlige arealer ved henholdsvis

Øvre Strandkær Besøgscenter, nord for Agri og ved Fuglsø Vig. Disse tre gateways skal sikre gode ankomst- og adgangsmuligheder ind i Mols Bjerge fra både nord og syd.

De tre gateways suppleres med seks mindre ankomstpunkter. Ankomstpunkterne foreslås placeret på steder, som sikrer tilgængelighed til ruter og seværdigheder i hele området. Figuren på højre side viser forslag til placering af gateways og ankomstpunkter og indikation af afstande herfra.

Tilsammen vil disse kunne sikre en spredning af de besøgende og give mulighed for nye og bæredygtige måder at opleve Mols Bjerge på – uforstyrret af trafik og støj og til gavn for naturen.

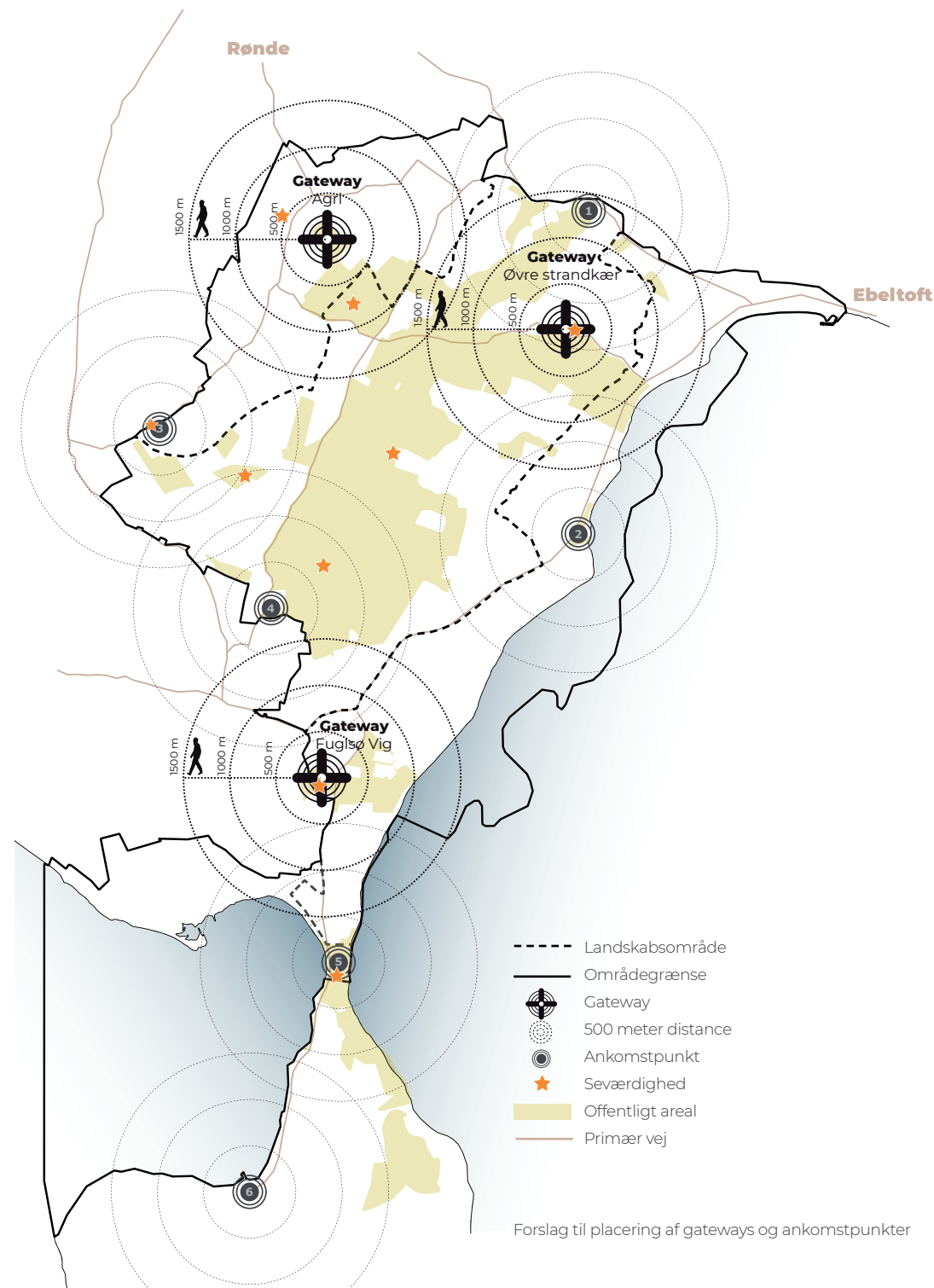
Området kan løbende udbygges med nye ankomstpunkter, såfremt der viser sig behov for dette.

Gateways er større indgang til naturområder

Ved en gateway er der bl.a. servicefaciliteter, parkeringsmuligheder og information om området. Ved at placere gateways strategisk i et område er det muligt at styre brugernes adfærd og færdsel i et område, herunder;

- at fordele de besøgende ind i naturområdet fra udvalgte lokationer i periferien, hvorved naturen kan opleves uforstyrret, og trængsel fra bl.a. biler undgås.
- at samle faciliteter på egnede lokationer, hvorfra de besøgende ledes videre ind i området.
- at give overblik over og adgang til områdets oplevelsesmuligheder via formidling og information.
- at imødekomme gæsternes behov for parkering, toiletter, vand og affaldshåndtering.
- at formidle services så som guidede ture, cykeludlejning, forplejning og bagageopbevaring.

GATEWAY ØVRE STRANDKÆR

Gateway Øvre Strandkær placeres ved det eksisterende besøgscenter, hvor også Molslaboratoriet ligger. Det er allerede i dag et naturligt besøgs-mål, og besøgs-centret er udpeget af Nationalpark Mols Bjerger som satellit for vild natur og biodiversitet.

- Landskabsområde 1
- Gateway
- 500 meter distance
- Ankomstpunkt
- Seværdighed
- Dyrefolde
- Primær vej
- Molsbjergstien

Kortudsnit med illustration af Gateway Øvre Strandkær

Gateway Øvre strandkær

Gateway Øvre Strandkær ligger ideelt for den trafik, der kommer fra Ebeltoft og sommerhusområderne ved Ebeltoft Vig, og er samtidig udgangspunkt for flere kvalitetsvandrestier. Tilkørselsvejen fra Fuglsøvej er dog meget smal, og det foreslås derfor at udnytte den eksisterende p-plads ved Naturstyrelsens stalde bedre til både hestetrailerparkering og busser.

Fra Gateway Øvre Strandkær er der adgang til populære vandreruter som Mols Bjerger-stien, Langemosestien, Strandkærstien og Den Italienske Sti samt ruderuter i området.

Ebeltoft

Besøgscenter Øvre Strandkær

Besøgscentret rummer en række faciliteter, som bliver centrale i den nye gateway.
Foto: NIRAS

Molslaboratoriet

Molslaboratoriet forsker og formidler
rewilding projekter.
Foto: NIRAS

Den italienske Sti

Den italienske sti leder besøgende
gennem vild natur i landskabsområde 1.
Foto: NIRAS

GATEWAY AGRI

Gateway Agri foreslås placeret på en lokation ejet af Naturstyrelsen ca. 500 m nord for Agri by, hvorved trafikken fra nord ledes væk fra Dybdalvej, før den rammer landsbyen. Gateway Agri skal erstatte den eksisterende parkeringsplads ved Agri Bavnehøj og tilbyde større kapacitet end den nuværende plads.

Gateway Agri ligger ideelt for den trafik, der kommer fra Kalø, hvor et nyt besøgscenter opføres i løbet af få år.

Området ligger lavt i terrænet og er skjult af beplantning. Dermed skæmmer det ikke oplevelsen af landskabet fra Stabelhøjene eller Agri Bavnehøj.

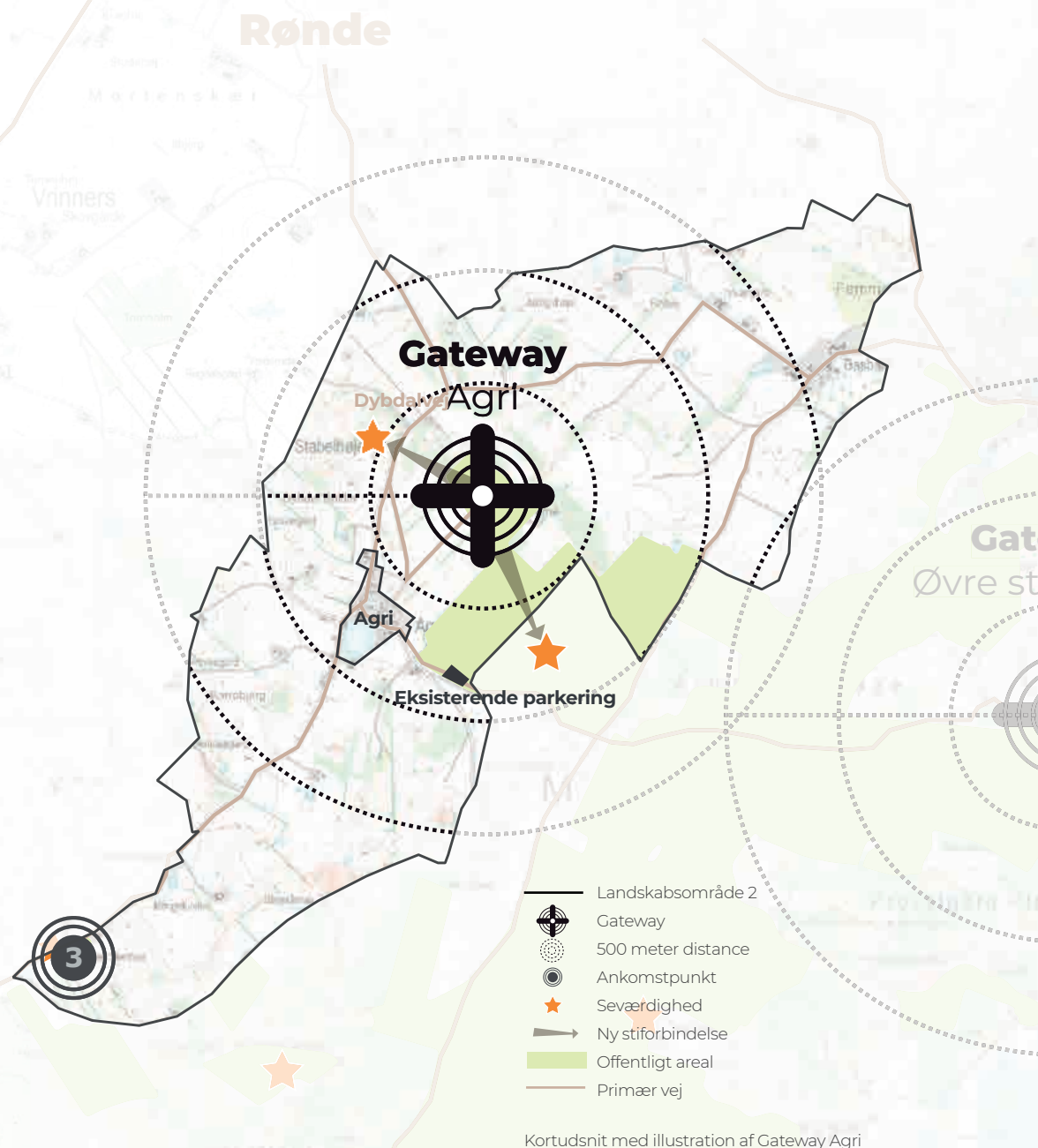
Placeringen giver desuden mulighed for at skabe en ny forbindelse mellem Stabelhøjene og ned til Groverne og Agri Bavnehøj. Det er også i dette område, Naturstyrelsen og Den Danske Naturfond

i de kommende år udvikler nye naturområder med rekreative oplevelsesmuligheder.

Dette er med andre ord en gateway, som kan skabe stor værdi for både besøgende og lokalsamfund i forhold til både trafik, tilgængelighed og sammenhæng i oplevelsesudbuddet.

Området er beskyttet af Natura 2000-lovgivning og kræver derfor dispensation fra EU. Der vil helt lokalt ske en forringelse af naturtilstanden, men samtidig skabes mulighed for at øge naturtilstanden i et større, sammenhængende område ved etablering af bilfri zone.

Den nuværende p-plads ved Agri Bavnehøj kan fortsat benyttes til hestetraileerparkering og handicapparkering, ligesom toiletfaciliteter og borde/bænke kan anvendes af alle.

Ankomst

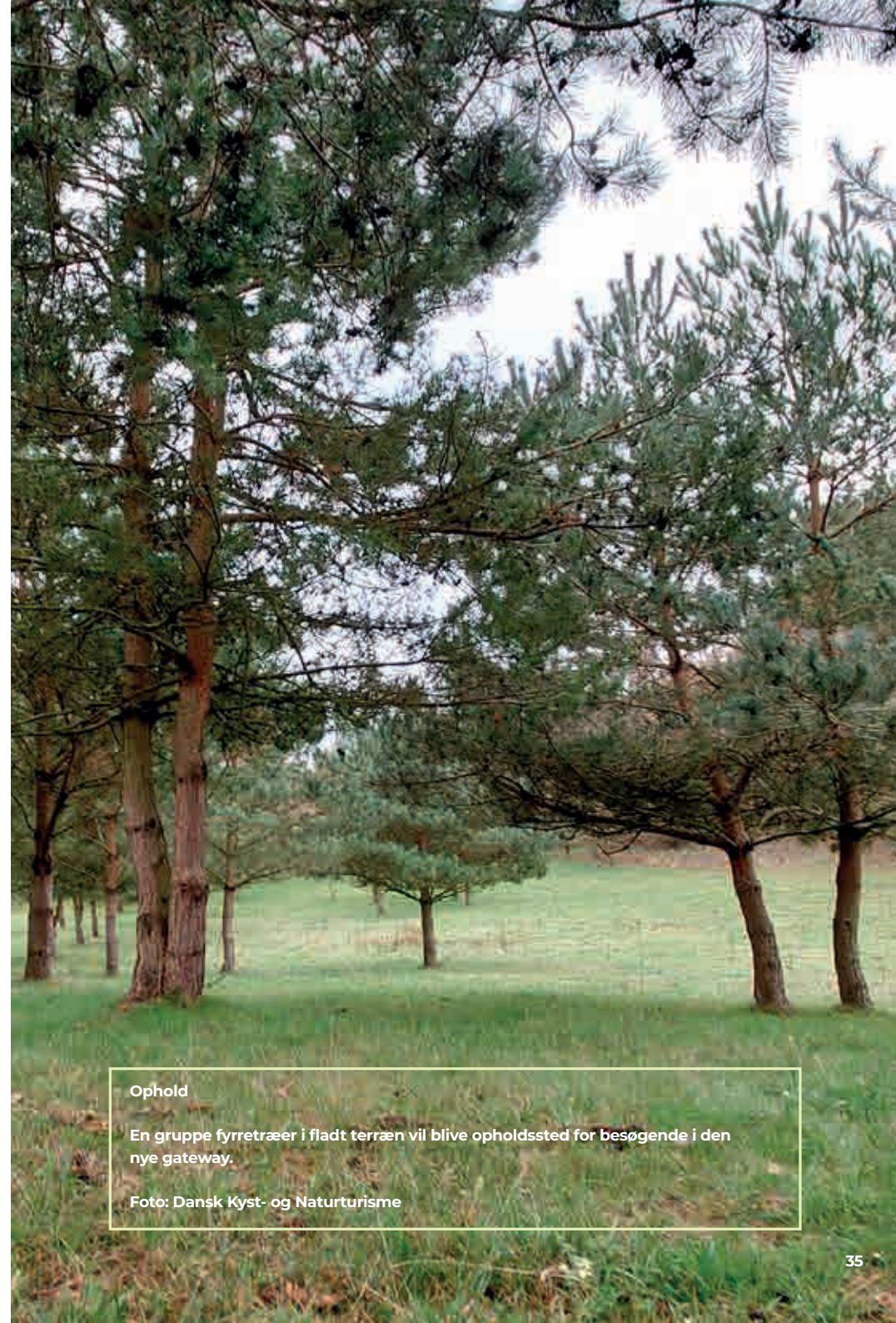
En ny gateway skal lede biler væk fra vejen nord for Agri by, så denne skånes for trafik. Foto: NIRAS

Ebeltoft

Slugt

En slugt fører de besøgende op mod Agri Bavnehøj fra gatewayen. Foto: NIRAS

Ophold

En gruppe fyrretræer i fladt terræn vil blive opholdssted for besøgende i den nye gateway.

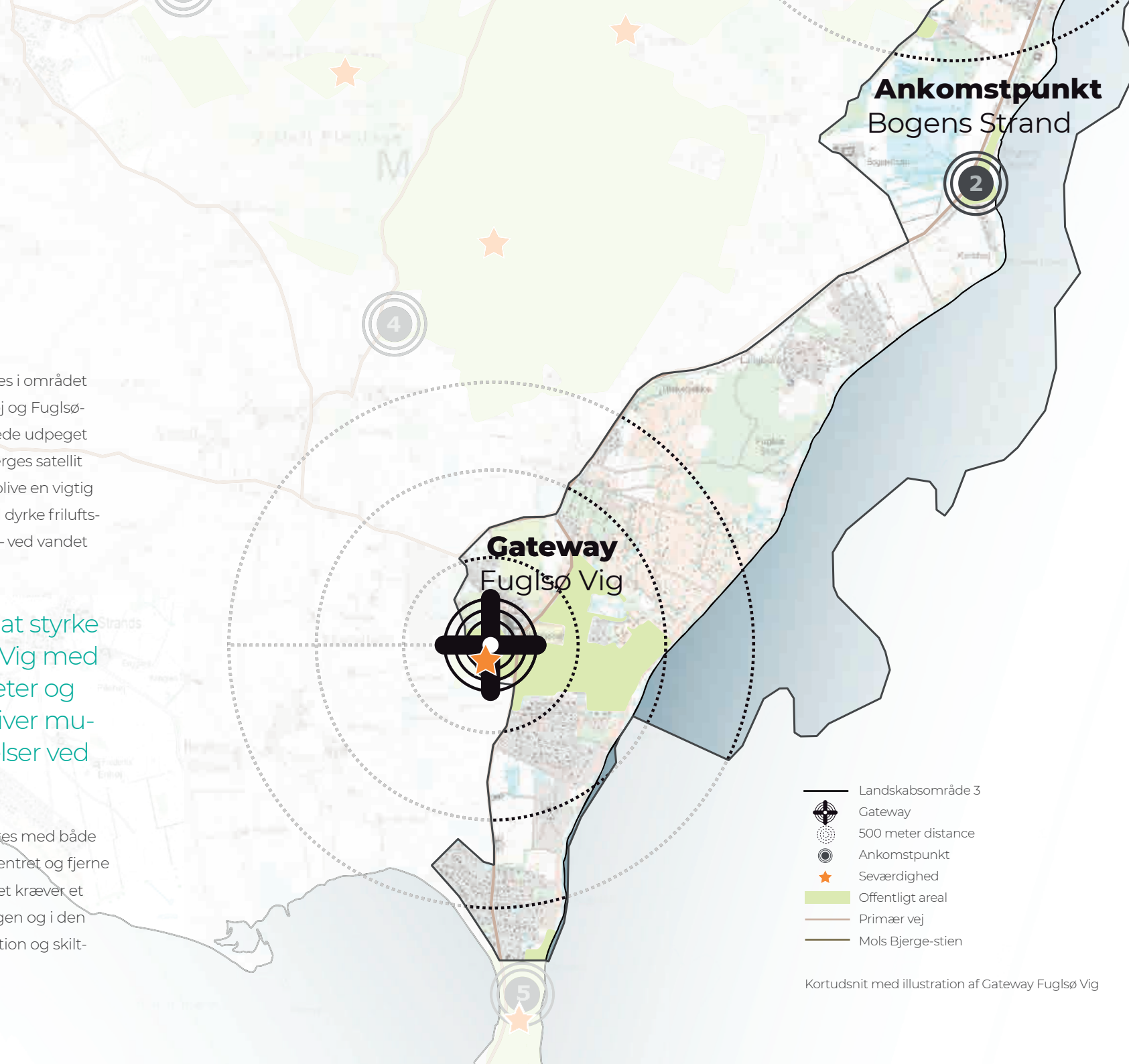
Foto: Dansk Kyst- og Naturturisme

GATEWAY FUGLSØ VIG

Gateway Fuglsø Vig placeres i området ved Naturcenter Karpenhøj og Fuglsø-centret. Karpenhøj er allerede udpeget som Nationalpark Mols Bjerges satellit for friluftsliv og vil således blive en vigtig aktør for de brugere, der vil dyrke friluftsk aktiviteter i forskellig form – ved vandet såvel som på land.

Der er behov for at styrke Gateway Fuglsø Vig med parkeringsfaciliteter og faciliteter, som giver mulighed for oplevelser ved vandet.

Gateway Fuglsø Vig indrettes med både nære faciliteter ved naturcentret og fjerne faciliteter ved vandet, hvilket kræver et særligt fokus i planlægningen og i den efterfølgende kommunikation og skiltning i området.

Kortudsnit med illustration af Gateway Fuglsø Vig

Fuglsø Strand

Ved Fuglsø Strand etableres et havbad samt faciliteter, der beskytter skræntens naturarter. Foto: NIRAS

Karpenhøj Naturcenter

Karpenhøj Naturcenter bliver omdrejningspunkt for friluftsliv i nationalparken. Foto: NIRAS

Nye forbindelser

Nye stiforbindelser skal lede de besøgende fra Karpenhøj til Fuglsø Strand forbi en række oplevelsespunkter, skulpturer og lingnende. Foto: NIRAS

Trehøje

Med nye ankomstpunkter vil landskabet omkring seværdigheder som Trehøje blive en større del af oplevelsen. Foto: DKNT

ANKOMSTPUNKTER

Som supplement til de tre gateways foreslås det at etablere eller styrke ankomstpunkter på seks strategiske steder med nærhed til oplevelser i Mols Bjerge.

1) Femmøller v. efterskolen

Her mødes de tre etaper på Mols Bjerge-stien, og mange bruger parkeringspladsen som udgangspunkt for vandreture.

2) Bogens Strand

Ved den eksisterende, kommunale parkeringsplads, opgraderes faciliteter og information med mulighed for adgang til primært aktiviteter ved vand og strand.

3) Porskær Stenhus

En omdannelse af arealet ved Porskær Stenhus kan højne oplevelsesværdien og formidlingen af monumentet, ligesom der er mulighed for en bedre indretning af parkerings- og servicefaciliteter. Herfra

er der via en trædesti adgang til Mols Bjerge-stien mod Tinghulen.

4) Trehøje

Et ankomstpunkt i krydset Mols Bjerge Vej / Toggerbovej, syd for Trehøje, skal erstatte den nuværende p-plads og ændre ankomsten til Trehøje, så man oplever højene på afstand og kan nå frem til dem på 10-15 min til fods.

5) Dragsmur

Parkeringspladsen og området ved Dragsmur opgraderes med faciliteter og information til fugleinteresserede gæster samt brugere på vandet i Begtrup Vig.

6) Kongsgårde

Det undersøges, om der i Kongsgårde i samarbejde med private aktører kan etableres et ankomstpunkt for bl.a. kajak, fiskeri, sejlads mv.

YDERLIGERE PARKERINGSPLADSER

Foruden de tre gateways og seks ankomstpunkter bibeholdes de mange små, lokale p-pladser i området, med undtagelse af de store parkeringspladser ved Trehøje og Agri Bavnehøj. Disse vil dog fortsat være tilgængelige for gangbesværede.

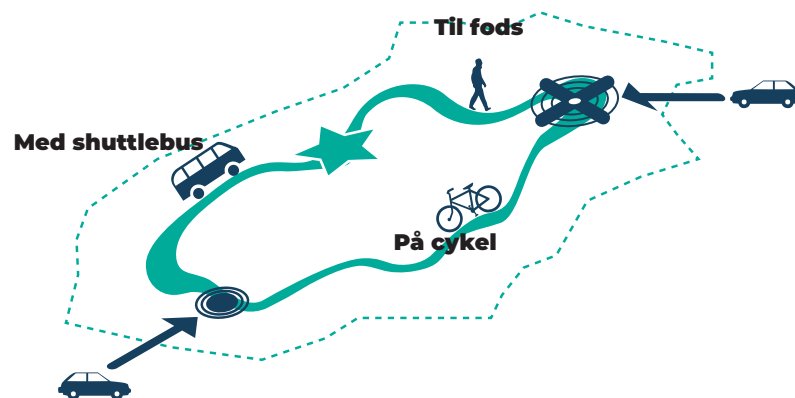

PRINCIP #2: BÆREDYGTIG MOBILITET

MOLS BJERGE SKAL OPLEVES TIL FODS ELLER PÅ CYKEL

Når de smalle grusveje i landskabsområde 1 lukkes for biltrafik og andre motoriserede køretøjer * skal området betjenes fra gateways og ankomstpunkter, som kobles sammen i et netværk for bæredygtige mobilitetsformer.

Fra gateways og ankomstpunkter er der både vandreruter og stiforbindelser ind i Mols Bjerge samt bike stations med mulighed for at leje en cykel, der kan afleveres samme sted eller ved et af de øvrige ankomstpunkter/gateways. Det giver mulighed for at kombinere forskellige transportformer og opleve landskabet på nye måder.

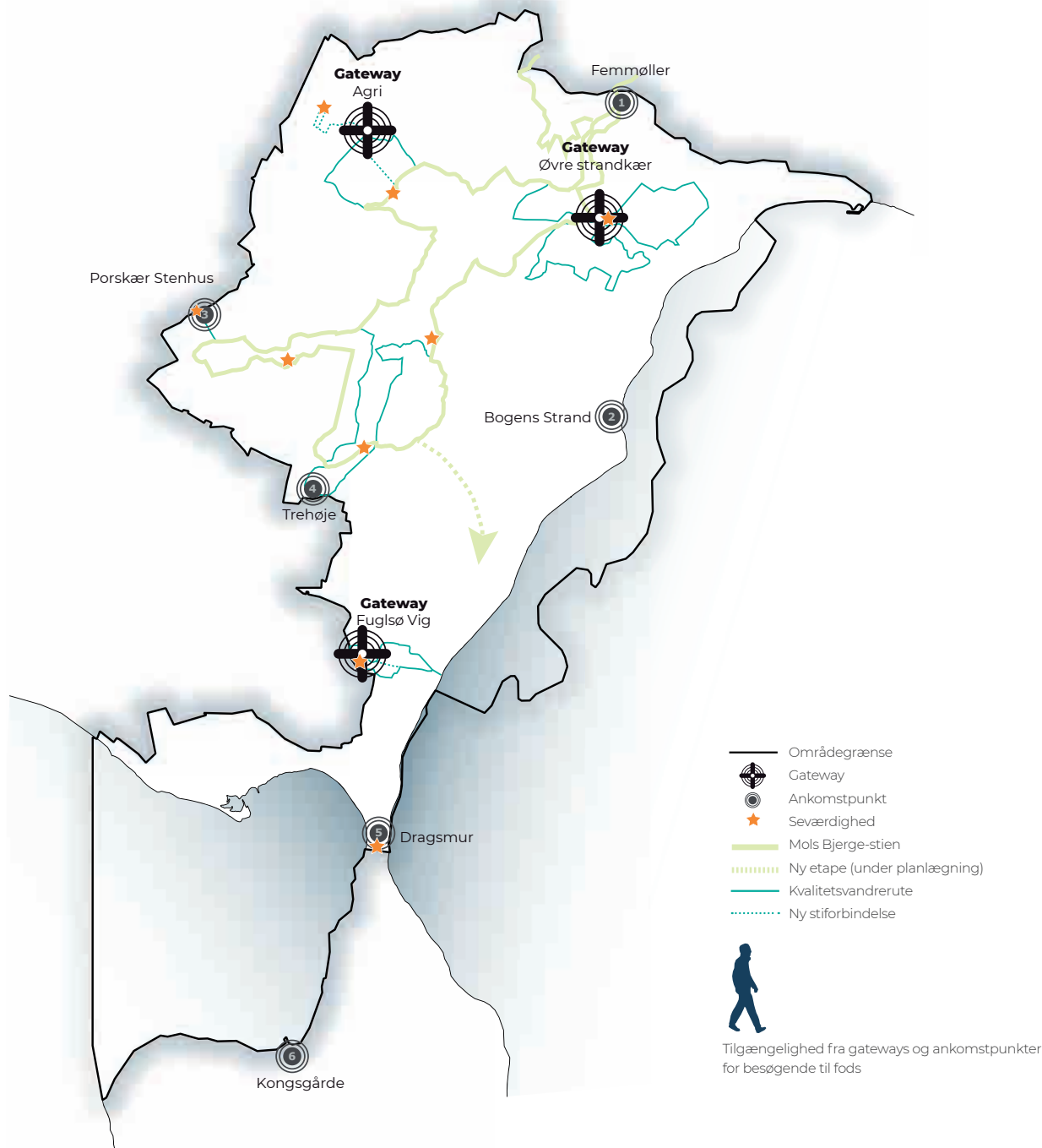
*Gælder dog ikke personer/myndigheder med vej-ret, ligesom der skal gives mulighed for, at personer med særlige behov for tilgængelighed skal kunne tilgå området enten i egen bil eller med shuttle-bus.

Mols Bjerge på cykel

Med konceptet om bæredygtige mobilitetsformer, skal Mols Bjerge i fremtiden opleves til fods og på cykel - fri for biler. Foto: NIRAS

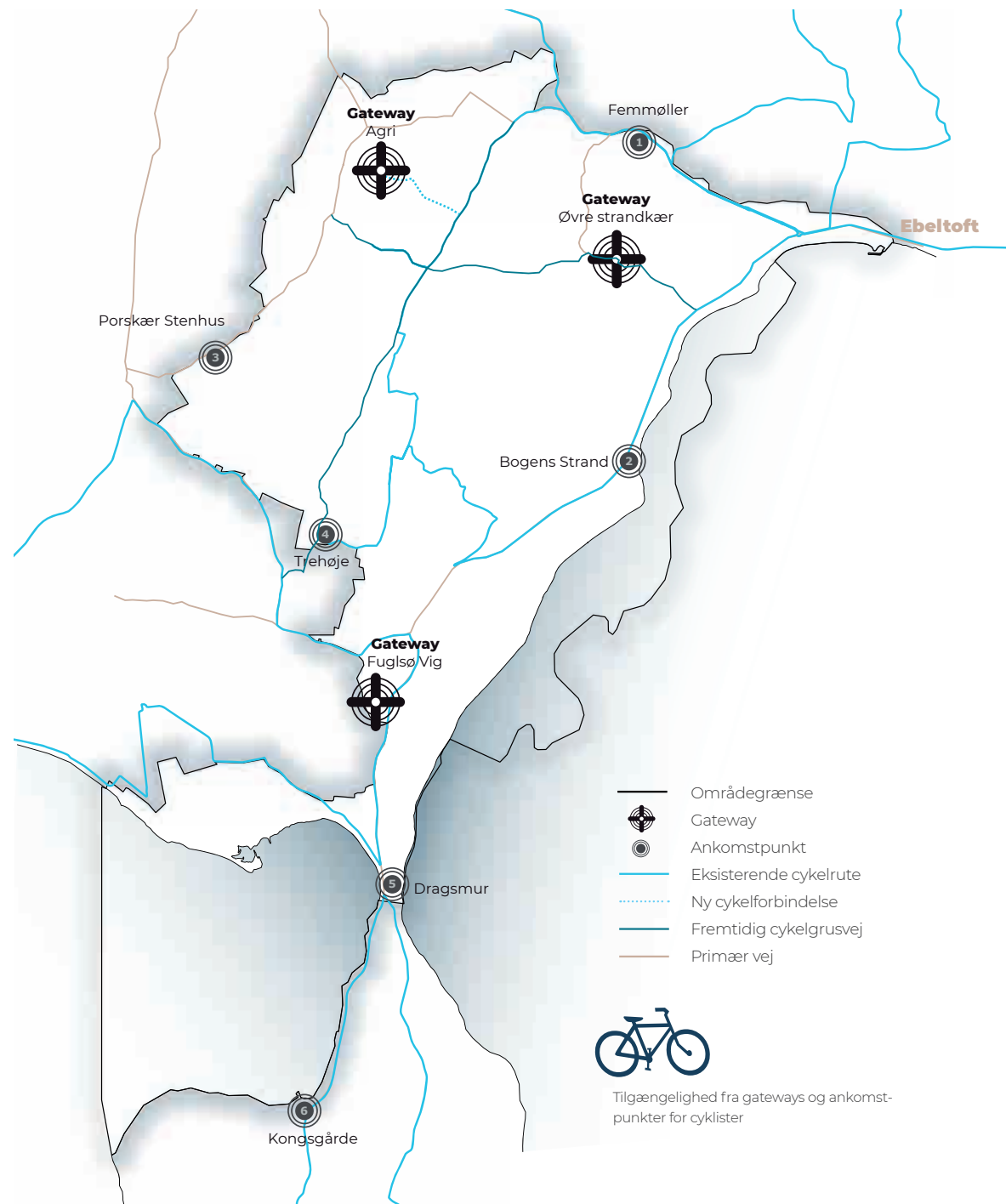

Tilgængeligheden sikres for besøgende til fods ved, at der fra alle gateways og ankomstpunkter er stiforbindelse til Mols Bjerge-stien, som giver mulighed for forskellige ruter rundt i Mols Bjerge.

Fra gateways og ankomstpunkter sikres cykelsti frem til enten Mols Bjerger Vej, den tværgående grusvej mellem Agri og Øvre Strandkær (markeret med mørk blå farve på kortet) eller via landeveje rundt om Mols Bjerger.

De eksisterende cykelruter bevares (markeret med lys blå på kortet), og der skabes ny cykelforbindelse fra Gateway Agri til Mols Bjerger Vej (markeret med lyseblå prikket linje på kortet).

Landskaber

Bilfri zone skal fremme oplevelsen af et uforstyrret landskab året rundt i Mols Bjerge.

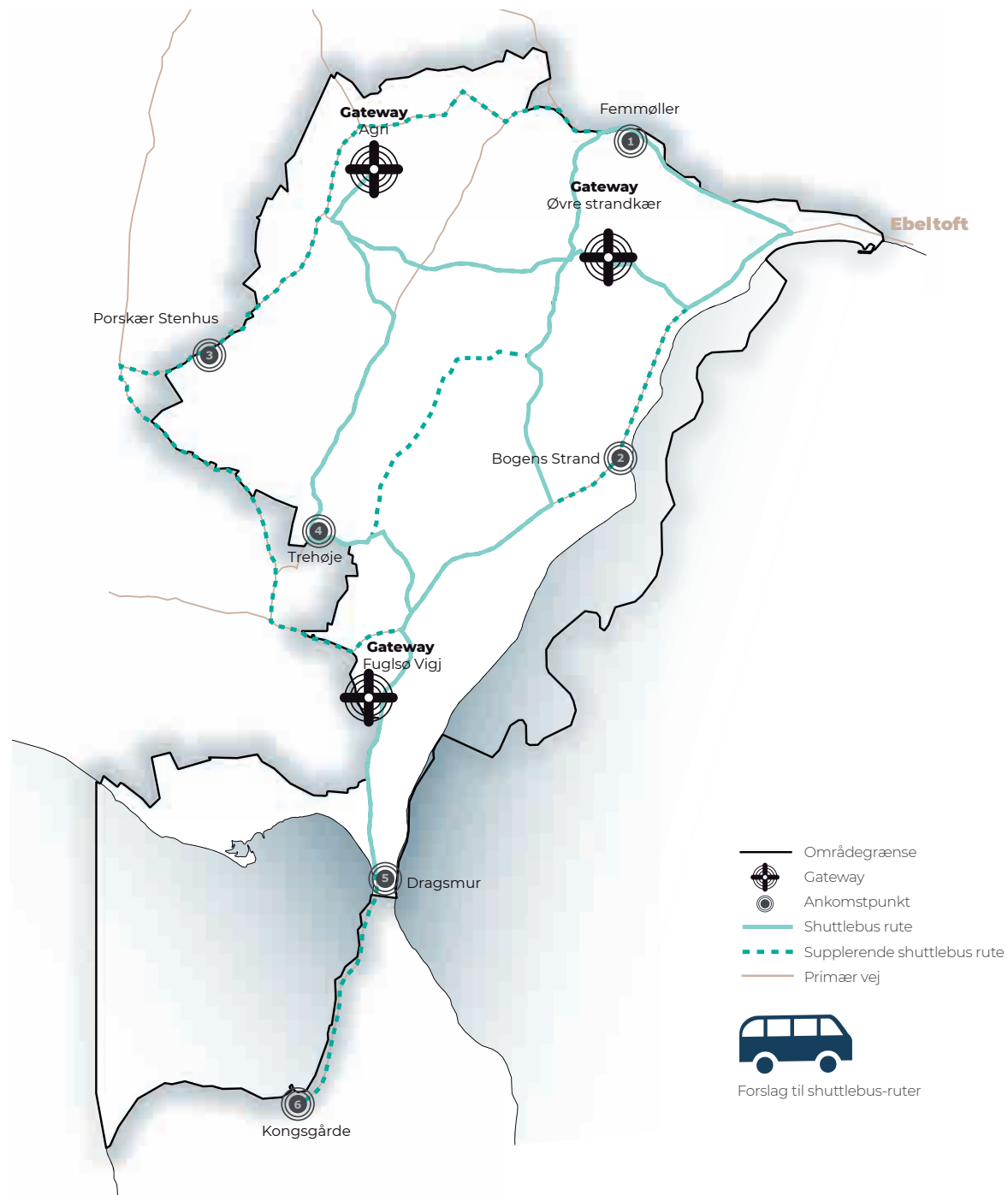
Foto: DKNT

Det vil også være muligt at komme rundt i udvalgte dele af Mols Bjerger med shuttlebus. Shuttlebussen er primært tænkt som en mulighed for at komme til og fra de enkelte gateways og ankomstpunkter, så man f.eks. kan parkere ved en gateway, gå eller cykle gennem Mols Bjerger til en anden gateway, og tage shuttlebussen tilbage til sin bil. På den måde vil en shuttlebus være med til at reducere biltrafikken gennem Mols Bjerger, og stadig opretholde tilgængeligheden til området.

Figuren viser et eksempel på to shuttlebus-ruter, som betjener henholdsvis den centrale del af Mols Bjerger ad grusveje og de omkringliggende gateways og ankomstpunkter ved landevejen (markeret med stiplede linje).

Hertil er der mulighed for at tilføje stop ved seværdigheder som Trehøje og Agri Bavehøj for at sikre god tilgængelighed for alle.

Agri Bavnehøj ses på lang afstand, når man ankommer fra Gateway Agri

Den nye stiforbindelse leder besøgende forbi de højryggede agre, som er enestående kulturhistoriske spor i landskabet

Stien kobler sig på Mols Bjerge-stien ved Låge nr. 2

Den samlede oplevelsesværdi på og ved Agri Bavnehøj, som er Mols Bjerges højeste punkt og en vigtig seværdighed i området, højnes betydeligt, når trafikstøj og parkerede biler fjernes.

En ny stiforbindelse leder de besøgende fra Gateway-området til Agri Bavnehøj gennem en slugt og et landskab med kulturhistoriske spor. Ruten tilbagelægges til fods på ca. 10 minutter, hvor man fra lang afstand ser bavnene og fornemmer højden i landskabet.

PRINCIP #3: STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

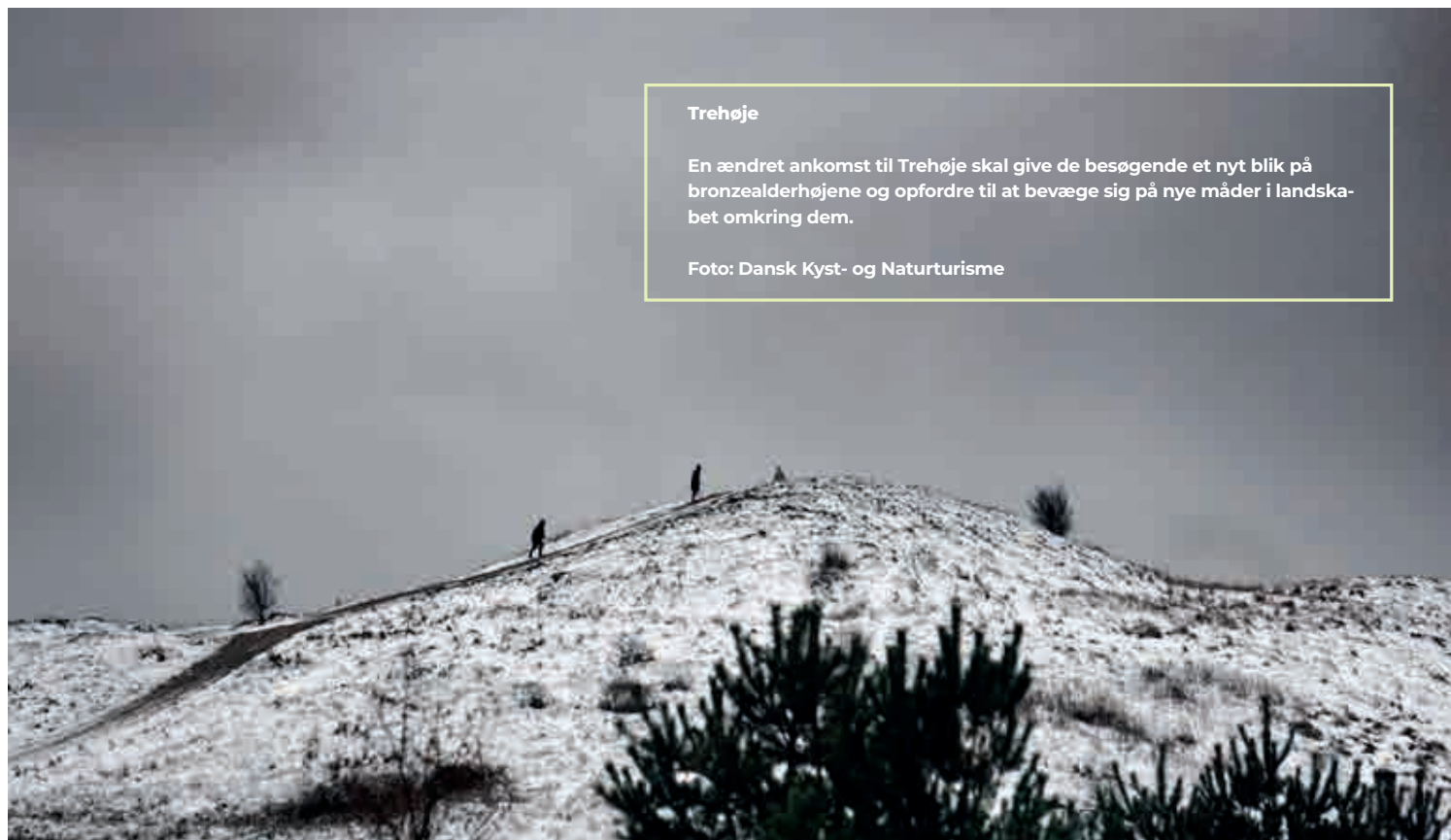
LOKALE SÆRKENDER OPLEVES FRA NYE VINKLER

I landskabsområderne fremhæves og styrkes oplevelsesværdier ved lokale seværdigheder, og stedsspecifikke faciliteter øger tilgængeligheden til aktiviteter på vand, udgør støttepunkter på vandrerten eller gør det muligt at komme tættere på fuglelivet.

Ved Agri Bavnehøj og Trehøje flyttes parkeringspladserne, så besøgende fremover først vil opleve højene fra distancen, hvor de ses i profil, og nå frem til dem til fods på ca. 10-15 minutter.

ENSARTET KVALITETSNIVEAU VED GATEWAYS OG ANKOMSTPUNKTER

Ved gateways og ankomstpunkter etableres faciliteter, som understøtter oplevelser i området. Boksen til højre viser de faciliteter, som bør være til stede ved alle ankomstpunkter og gateways.

Trehøje

En ændret ankomst til Trehøje skal give de besøgende et nyt blik på bronzealderhøjene og opfordre til at bevæge sig på nye måder i landskabet omkring dem.

Foto: Dansk Kyst- og Naturturisme

Faciliteter der som minimum skal være til stede ved alle gateways og ankomstpunkter:

Toilet

Affaldshåndtering

Vandpost

Borde/bænke

Infotavle

Bike station

PRINCIP #4: OVERNATNINGSKAPACITET

OVERNATNINGSKAPACITET UNDERSTØT- TER LÆNGERE OPHOLD PÅ DESTINATI- ONEN

I Syddjurs Kommune er der en meget veludbygget turismeinfrastruktur med store feriehusområder samt hoteller, vandrerhjem, campingpladser, lystbådehavne og Bed & Breakfasts. Derudover er der adgang til shelters og primitive teltpladser.

I Mols Bjerge kan primitive overnatningsformer i tilknytning til eksempelvis gaweways og ankomstpunkter understøtte især vandre- og cykelture, mens også

private glamping og Bed & Breakfasts i nærområdet er væsentlige for at tilbyde et varieret overnatningsudbud.

Større kommercielle overnatningsformer egner sig især i området ved Ebeltoft Vig, hvor private aktører allerede driver både hotel, conferencecenter og gruppearrangementer.

Karpenhøj Naturcenter
Foto: NIRAS

Femmøller shelterplads
Foto: NIRAS

PRINCIP #5: CODE OF CONDUCT

ØNSKET ADFÆRD UNDERSTØTTES AF "CODE OF CONDUCT" OG WAYFINDING

Hos Nationalpark Mols Bjerge er principper for code of conduct under udvikling i et selvstændigt projekt. Code of conduct er et adfærdskodeks, som giver de besøgende en klar information om, hvor og hvordan, de bør færdes under deres besøg i Mols Bjerge.

Den ønskede adfærd kan i høj grad fremmes gennem god og ensartet skiltning, som er let at afkode for de besøgende. Skiltningen har to primære formål; At finde vej og at afstemme forventninger mellem de besøgende.

WAYFINDING VED ENSARTET OG STRATEGISK SKILTNING

Ved gateways og ankomstpunkter bør der opføres skilte til formidling af gatewayens indretning samt oplevelsespunkter og rutemuligheder i det omgivende landskab. Skiltene bør have et ensartet udtryk, der gør det nemt for de besøgende at aflæse, hvor og hvordan de bør færdes.

Der bør ligeledes sikres tydelighed ved krydsninger mellem offentlige og private arealer, så brugerne gøres opmærksomme på færdselsreglerne i en positiv tone.

Anbefaling til brug af veje og stier i Mols Bjerge

Grusveje	Stier i dyrefolde	Stier uden for dyrefolde
Til fods Til fods med hund På cykel Til hest Særlige behov for tilgængelighed Alle med vejret til privat fællesvej eller bopæl på offentlig vej (også i bil)	Til fods uden hund	Til fods Til fods med hund På cykel, hvis markeret cykelrute På hest, hvis markeret riderute

Skiltning bør dog generelt begrænses i landskabet, og det bør sikres, at skiltning ikke har en karakter eller et omfang, der påvirker oplevelsen af landskabet, områdets kulturhistoriske elementer eller særlige udsigter.

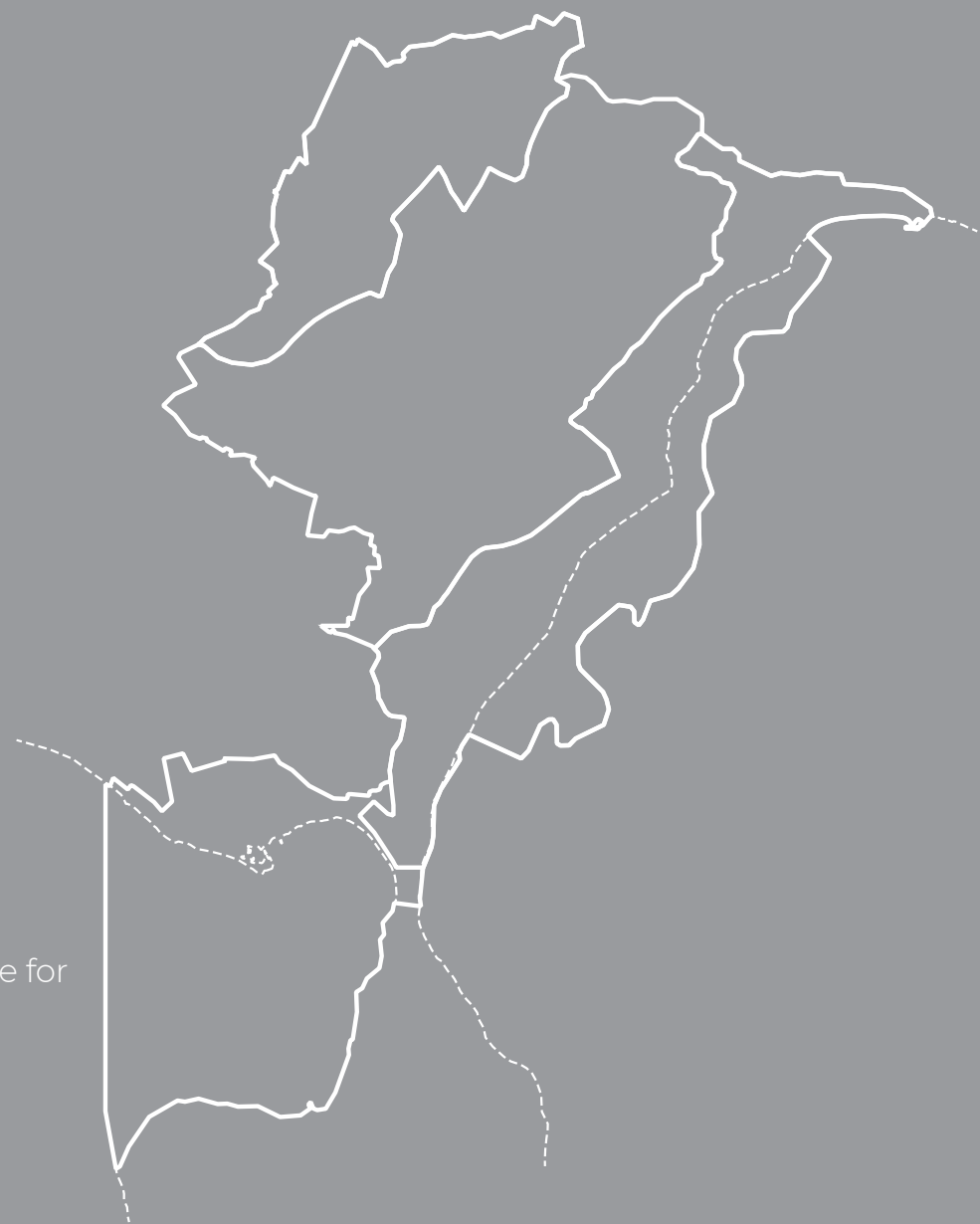
FORVENTNINGSAFSTEMNING MELLEM BRUGERGRUPPER

Dernæst skal der skabes tydelighed om, hvilke brugergrupper, man kan forvente at møde på hvilke strækninger, og hvordan man skal forholde sig, hvis man eksempelvis kommer på cykel og møder en rytter til hest.

Der kan desuden udarbejdes en målrettet information gennem flyers og/eller digitale medier til udvalgte brugergrupper – herunder hundeluftere, mountainbikere og strandgæster samt bedre information til besøgende om færdsel i dyrefolde.

RETNINGSLINJER FOR PLANLÆGNING

De følgende kapitler gennemgår, hvilke retningslinjer, der bør gælde for fysisk planlægning i de fire landskabsområder

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING LANDSKABSOMRÅDE 1

I dette kapitel beskrives landskabsområdets karakter og målsætninger samt anvendelseszoner, som danner grundlag for den fysiske planlægning i området.

LANDSKABETS KARAKTER

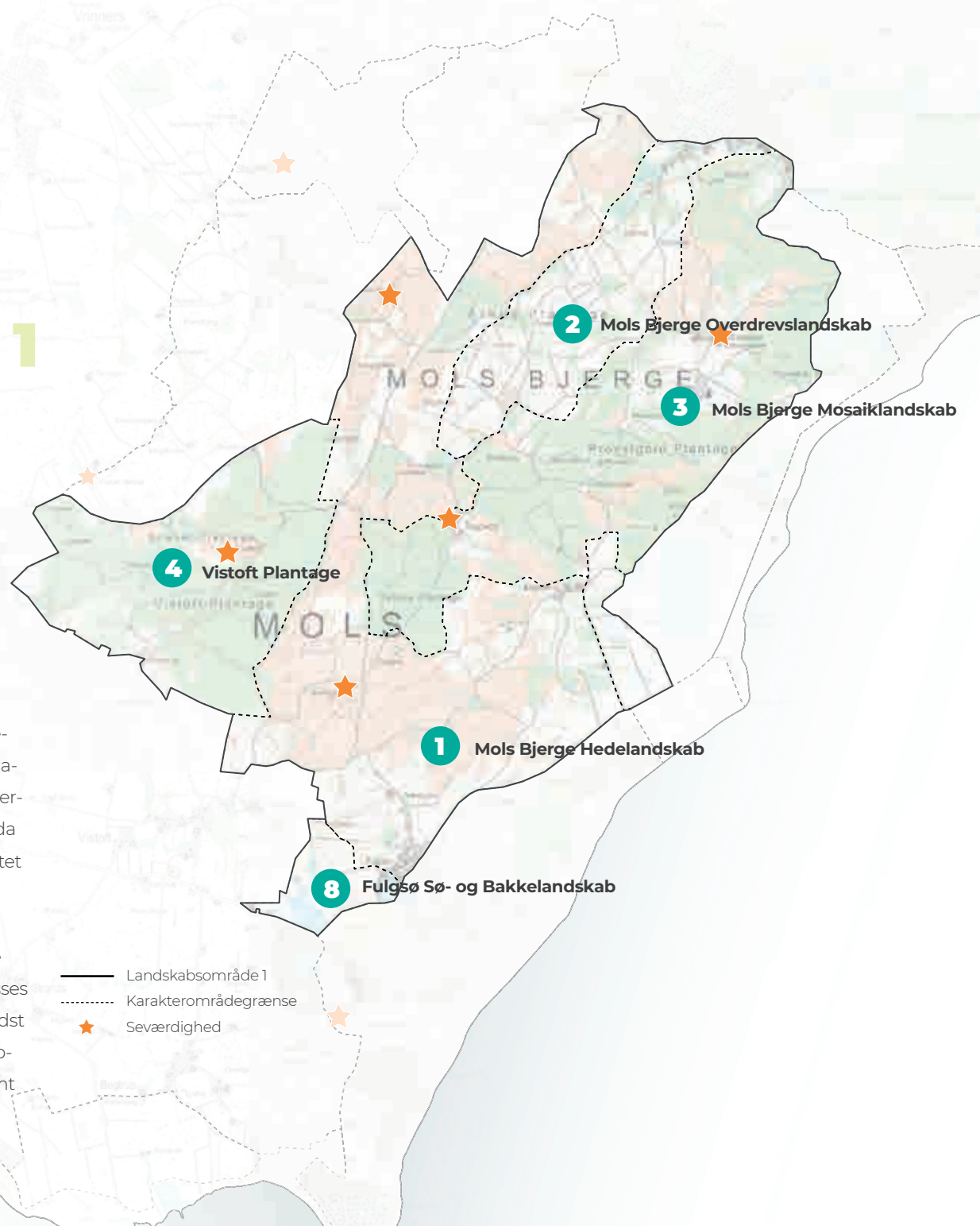
Det samlede område er inddelt i 12 delområder, kaldet landskabskarakterområder. Det er områder, der adskiller sig fra hinanden som fx hedelandskab, overdrevslandskab eller plantager.

Landskabsområde 1 Mols Bjerger Istids- og naturlandskab indeholder landskabskarakterområderne 1-2-3-4-8, som udgør den centrale del af Mols Bjerger.

Som helhed byder området på et meget varieret landskab med mange landskabelige overgange, særlige udsigter, markant

geologi og rig kulturhistorie. Det er væsentligt at opretholde landskabets variation, der er illustreret med de fem underliggende landskabskarakterområder, da de i høj grad bidrager til stedets identitet – Mols Bjerger.

Det er væsentligt, at ændringer i dette landskabsområde i særlig grad indpasses i landskabets udtryk og medfører mindst mulig påvirkning af dette, herunder oplevelsen af naturområder, udsigter samt landskabets geologi og kulturhistorie.

Hedelandskabet omfatter noget af det mest højtliggende og kuperede terræn, der kendetegner Mols Bjerge, og som er domineret af hedevegetation. De markante terrænformer er tydelige og bevoksningen af skiftevis lysåbne flader af hede og lav bevoksning af træer og buske giver landskabet en varieret, rumlig karakter. Flere steder indrammer terrænet landskabsrummet og skaber en uforstyrret karakter, mens der fra højdepunkter i terrænet er vide udsigter over landskabet samt Ebeltoft Vig, Kalø Vig og Begtrup Vig. Foto: NIRAS

1

3

Mosaiklandskabet er præget af skiftevis heder og plantager. Det giver en konstant variation af landskabelige overgange mellem bevoksning og lysninger af varieret skala. Terrænet er præget af mange erosionsdale, der er orienteret mod den tidligere kystskrænt, der afgrænser landskabet mod øst. Det skaber et varieret terræn af "falske bakker". De mange skift i arealanvendelse skaber en mosaikpræget karakter med velafgrænsede landskabsrum. Foto: NIRAS

4

Vistoft Plantage dækker et terræn, der skrånede fra den nordøstlige del af plantagen mod sydvest, og som er præget af dybe erosionsdale. Dalene skaber et kuperet terræn af "falske bakker" med en overordnet orientering af bakkedrag og dale mod sydvest. Stedvist findes dybe dødishuller som Troidhul og Tinghule. Alle steder er landskabet domineret af plantage, men stedvist findes lysninger med hede. Det giver landskabet en lukket karakter. Foto: NIRAS

2

Denne del af Mols Bjerge er især kendetegnet ved de store overdrev og den sparsomme bevoksning, der tilsammen giver landskabet en meget lysåben karakter. Terrænet er også i denne del af bjergene kuperet og medvirker til en varieret, rumlig karakter, men mindre markant end område 1. Landskabet er generelt kendetegnet af vide udsigter på tværs af området, men der er også steder, hvor store bakker indrammer landskabet. Landskabet er ikke kendetegnet ved visuel relation til omkringliggende områder. Foto: NIRAS

Sydvest for Fuglsø er landskabet præget af dødishuller med små og middelstore søer. De bidrager væsentligt til landskabets karakter, fordi de er så synlige i landskabet og har en betydelig skala. Mod nord er det søprægede landskab indrammet af bakker, og mod syd er det afgrænset af Søndre Molsvej. Omkring søerne er det bakkede terræn dækket af marker og ege, der giver landskabet landbrugskarakter. Foto: NIRAS

8

MÅLSÆTNINGER

Den centrale del af Mols Bjerge rummer et enestående og varieret landskab med store naturkvaliteter. Området er trængt af interessen fra mange besøgende, hvor især bilister fylder meget.

Området er særdeles veludbygget med stisystemer og indeholder store attraktioner som Trehøje, Agri Bavnehøj, Øvre Strandkær Besøgscenter og Molslaboratoriet, men også populære vandreruter såsom Mols Bjerge-stien (bjergetapen), Den Italienske Sti og Langemosestien.

Mange forskellige brugergrupper færdes i området, men der er en overvægt af vandrere på både korte og længere distancer samt motionscyklister og dagsturister, som kommer for at opleve enkeltstående seværdigheder eller gå en kort tur.

Flere lokale holder desuden af at ride i området eller blot gå en kort tur.

Området indeholder mange dyrefolde, som nogle besøgende er utrygge ved at færdes i, og som afskærer andre brugergrupper, der eks. færdes til hest og på cykel, fra at færdes uden for grusvejene.

I den centrale del af Mols Bjerge skal naturen og landskabet kunne opleves uforstyrret af biler og trængsel. Nøglen til dette er at flytte parkeringspladser ud i periferien af området og skabe bedre muligheder for at færdes til fods og på cykel.

Målsætninger

- Udvikle faciliteter, der tilgodeser naturoplevelser af høj kvalitet langs rekreative ruter.
- Nytænke principper for tilgængelighed.
- Fremme bæredygtig mobilitet.
- Fremme samspillet mellem mennesker og natur ved et nyt code of conduct program.

Trehøje

Oplevelsen af Trehøje i profil skal vise bronzealderhøjene fra nye vinkler og medvirke til at mindske slid som følge af de mange besøgende, som i dag ankommer direkte ved højene.

Foto: NIRAS

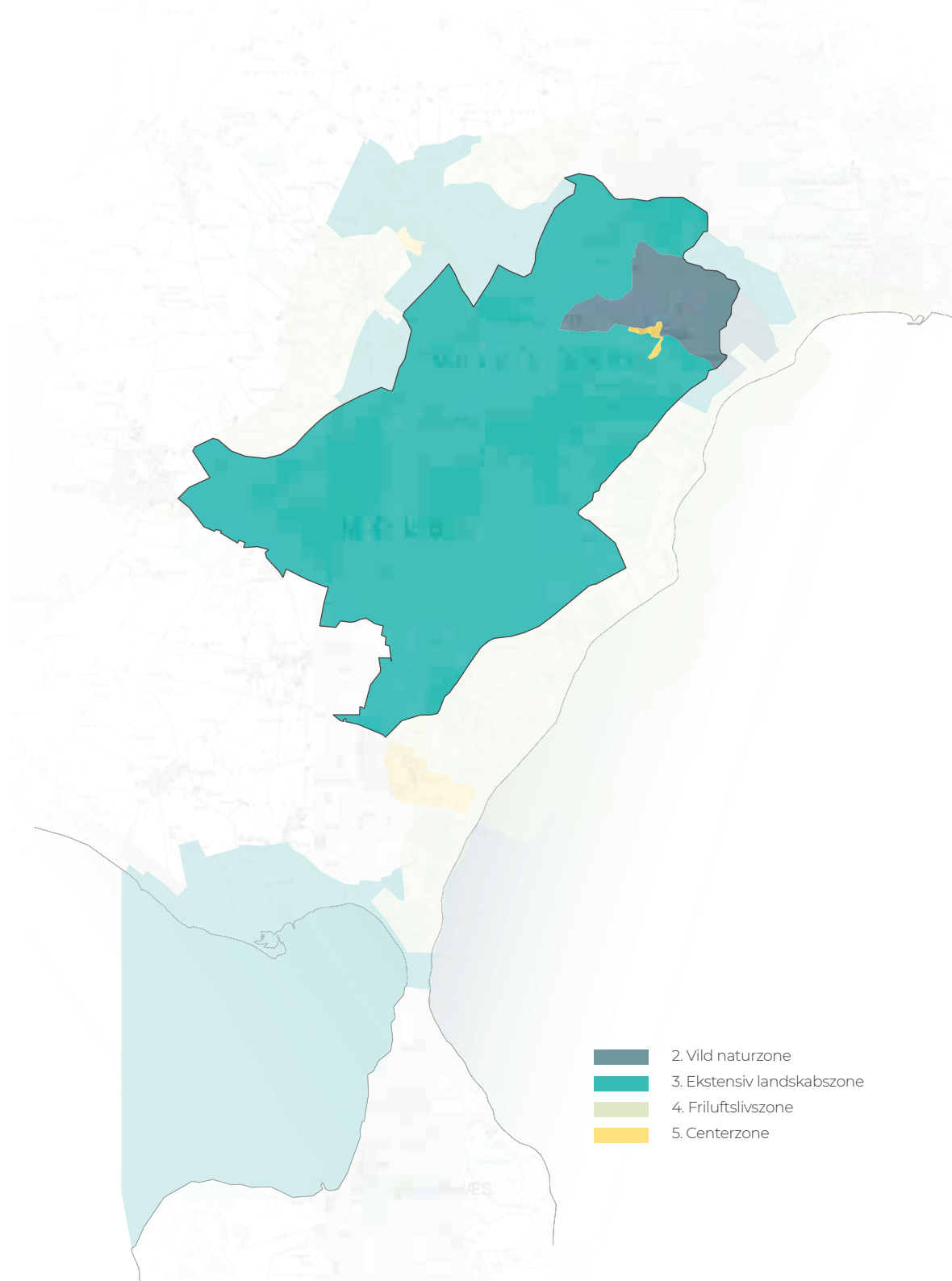
ANVENDELSESZONER

Størstedelen af Mols Bjerge Istids- og naturlandskab udlægges som zone 3: Ekstensivlandskabszone. Det betyder, at landskabet fortsat vil være tilgængeligt for besøgende til fods, på cykel og til hest, men der bør arbejdes for at begrænse færdsel med bil i området.

Det er også oplagt, at der planlægges for relevante faciliteter på udvalgte steder, der medvirker til et hensigtsmæssigt bevægelses- og opholdsmønster. Disse skal i høj grad tilpasses landskabets karakter. I den nordlige del af landskabsområde 1 udlægges et større område som Zone 2: Vild naturzone.

Det er området omkring Molslaboratoriet, som i dag udgøres af rewildingprojekter. Her vil det fortsat være muligt at besøge området på naturens og landskabets præmisser, mens der ikke bør være færdsel i bil.

Ved Øvre Strandkær udlægges et mindre område til Zone 5: Centerområde. Dette skal give mulighed for, at der kan etableres en gateway til området i tilknytning til besøgscentret og Molslaboratoriet.

- 2. Vild naturzone
- 3. Ekstensiv landskabszone
- 4. Friluftslivszone
- 5. Centerzone

UDFORDRINGER

Trængsel på smalle grusveje og omkring de store attraktioner.

Nogle brugere oplever utryghed ved at færdes i dyrefolde.

Plantagerne er privatejede og grundet jagtinteresser ikke egnet til mange besøgende, som kan forstyrre vildtet.

Mange nye brugere af naturen/landskabet kender ikke til reglerne om færdsel på offentlige/private arealer.

POTENTIALER

Rigt på natur- landskabs- og kulturhistoriske "fortællinger", der kan omsættes til forskellige oplevelsesværdier

Populært vandreområde, især grundet Mols Bjerge-stien. Mulighed for at udvikle og styrke vandrekvaliteter yderligere.

En mobilitetsplan for området kan hjælpe til at sprede de besøgende mere ud i hele området og mindske trængselsproblematikker inde i området.

SÅRBARHED

Landskabets naturprægede karakter betyder, at områdets karakter og udtryk er sårbart over for ændringer, der ikke i høj grad er indpasset i landskabets karakter. F.eks. vil det være muligt at indpasse faciliteter, der understøtter vandreturismen, men det skal være faciliteter, der i skala og udtryk underordner sig landskabet. Det vil overvejende være primitive faciliteter.

Landskabet er en del af Mols Bjerge fredningerne, Mols Bjerge syd og Mols Bjerge nord.

Områdets natur er generelt naturtyper, der ikke er sårbare over for færdsel til fods og som kan tåle et moderat slid. Områdets gravhøje er i nogen grad sårbare over for slid forårsaget af at besøgende, der går op og ned, eksempelvis ved Trehøje.

Seværdigheder

Trehøje
Agri Bavnehøj
Molslaboratoriet
Øvre Strandkær Besøgscenter
Tinghulen

Populære vandrerruter

Mols Bjerge-stien (bjergetapen)
Den Italienske Sti
Langmosestien
Helligkildestien

Primære brugergrupper på offentlige arealer

Vandrere (5 km+)
Besøgende og lokale, der går en kort tur
Mountainbikere/øvrige cyklister
Hundeluftere
Ryttere
Trailløbere

Oplevelsesværdierne er mange steder knyttet til udsigter, der rækker ud over dette landskabsområde. Disse oplevelsesværdier kan være sårbare over for ændringer i de øvrige landskabsområder, hvis ændringerne har en karakter, der påvirker udsigterne negativt.

RETNINGSLINJER FOR FYSISK PLANLÆGNING

LANDSKABSOMRÅDE 1

I dette kapitel beskrives de generelle retningslinjer for fysisk planlægning i landskabsområde 1.

Retningslinjerne forholder sig til de strategiske principper og beskriver, hvordan disse bør indpasses under hensyntagen til landskabets karakter, strukturer og sårbarheder, og hvordan de bedst muligt kan understøtte oplevelser i landskabet.

På de følgende sider fremgår retningslinjer for Gateway Øvre Strandkær, Ankomstpunkt Trehøje og Ankomstpunkt Femmøller.

PLACERING AF GATEWAY OG ANKOMSTPUNKTER

Gateways skal placeres i overensstemmelse med anvendelseszoner i området og i landskabsområdets periferi, så der kan etableres en bilfri zone i den centrale del af landskabet.

Dertil skal Gateways placeres i sammenhæng med og med udgangspunkt i eksisterende faciliteter i området.

Ankomstpunkter placeres, hvor de kan understøtte en seværdighed eller en rute, ligesom de skal indgå i et netværk af ankomstpunkter rundt om Mols Bjerge.

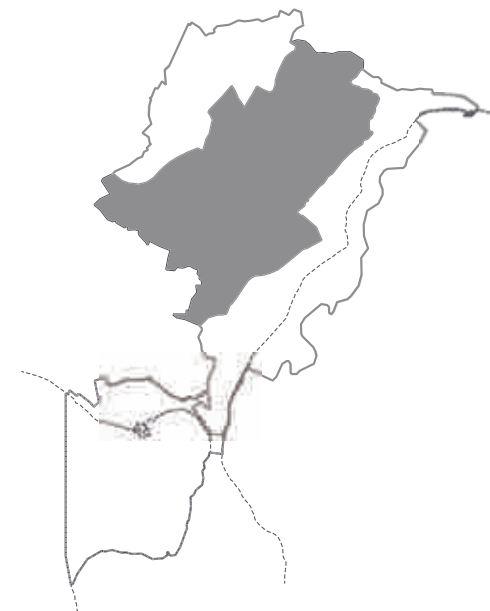
STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Nye faciliteter i dette område skal i høj grad understøtte funktionen af gateways og ankomstpunkter eller rekreative ruter, hvor de kan understøtte og styrke de oplevelsesværdier, der knytter sig til områdets natur, geologi og kulturhistorie.

Faciliteter skal indpasses med hensyn til at opretholde landskabets udtryk og bevare de særlige udsigter, der i høj grad kendetegner oplevelsen af Mols Bjerge.

Ofte har landskabet en åben karakter og er præget af meget fine udsigter, der

er en del af oplevelsesværdien. Det er derfor væsentligt, at nye faciliteter sikres et arkitektonisk udtryk, der ikke påvirker landskabets udtryk og særlige udsigter, men bidrager til oplevelsesværdien.

Nye faciliteter bør derfor generelt have en lille skala og begrænset højde, der passer til landskabets øvrige elementer.

Nye faciliteter bør udføres i naturmaterialer, der understøtter landskabets naturprægede udtryk. Facadefarver bør holdes inden for jordfarveskalaen i overensstemmelse med landskabsfarverne på den konkrete lokalitet.

På lokaliteter, hvor landskabet har en åben karakter, bør der ikke etableres afskærmende beplantning. Her er arkitektur og indpasning særlig vigtig.

På lokaliteter, hvor der er bevoksning i landskabet, kan der, ved behov for afskærmning, i et begrænset omfang etableres beplantning, der efterligner eksisterende bevoksning på lokaliteten.

Der skal desuden arbejdes for at afværge den punktvisse belastning af seværdigheder, herunder især Trehøje.

BÆREDYGTIG MOBILITET

Parkering skal fortrinsvist ske ved gateways og ankomstpunkter, dog med hensyntagen til personer med særlige behov for tilgængelighed.

Fra gateways og ankomstpunkter skal der sikres gode forbindelser ind i og på tværs af Mols Bjerge for gående og cyklister samt adgang til rideruter.

Det eksisterende netværk af stier er veludbygget inden for dette området, og der vurderes kun i begrænset omfang behov for nye stiforbindelser.

OVERNATNINGSKAPACITET

Området bør understøttes med primitiv overnatningskapacitet så som shelters og teltpladser i tilknytning til Mols Bjerge-stien eller i tilknytning til gateways og ankomstpunkter..

Den centrale del af området (Naturstyrelsens arealer) bør friholdes for større, kommercielle overnatningsformer.

Øvre Strandkær

Øvre Strandkær har allerede karakter af en gateway med besøgscenter, information og opholdsfaciliteter. Det er derfor begrænset, hvilke nye faciliteter, der er behov for at anlægge her.

Foto: NIRAS

GATEWAY ØVRE STRANDKÆR

PLACERING

Gateway Øvre Strandkær placeres i forbindelse med de eksisterende besøgscentre inden for området, der er udlagt som anvendelseszone 5.

Gatewayen vil være omgivet af områder med anvendelseszone 2 og 3, ligesom der er et særligt miljø knyttet til de eksisterende besøgscentre.

Ved planlægning af denne gateway skal der derfor i høj grad tages hensyn til at opretholde stedets identitet og begrænse påvirkningen af det omgivende landskab mest muligt.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Ved Gateway Øvre Strandkær skal der i høj grad tages afsæt i eksisterende faciliteter. Det vil være muligt, i et begrænset omfang, at etablere nye faciliteter for at sikre den ønskede funktionalitet og bæreevne.

Ved behov for nye anlæg og faciliteter skal disse udformes og placeres inden for anvendelseszone 5 og udformes på en måde, så de medvirker til at opretholde det særlige miljø, der kendetegner området omkring de eksisterende besøgscentre.

Adgangsforholdene til gatewayen skal styrkes. Det kan ske ved at udbygge den eksisterende, smalle adgangsvej med vigelommer for at give biler mulighed for at passere hinanden.

Parkeringspladsen ved Besøgscenter Øvre Strandkær skal forbeholdes personbiler, mens parkeringspladsen ved stalde (nuværende hestetrailerparkering) skal udvides til at kunne rumme både busser og hestetrailerparkering.

Eksisterende faciliteter

- Besøgscenter
- Formidling
- Toiletter
- Affaldshåndtering
- Borde/bænke
- Vandpost
- Information
- Hestetrailerparkering

Nye faciliteter

- Bagageopbevaring
- Bike station

BÆREDYGTIG MOBILITET

Der er fra Gateway Øvre Strandkær gode forbindelser ud i Mols Bjerge i form af vandreruter, cykelruter samt rideruter, der lever op til målsætningen for området.

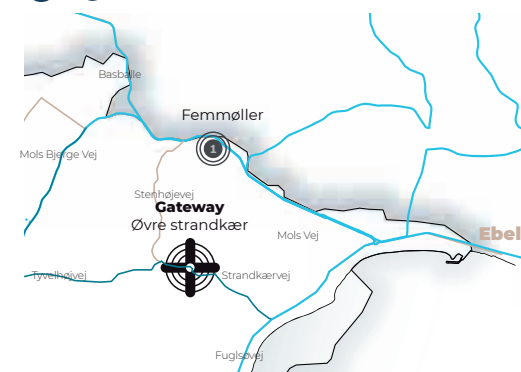
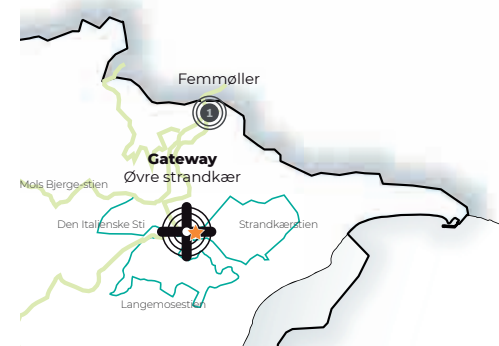
Fra Gateway Øvre Strandkær er det eksisterende netværk af stiforbindelser veludbygget. Herfra er der adgang til Mols Bjerge-stien samt tre kvalitetsvandrestier i form af Langemosestien, Strandkærstien og Den Italienske Sti. Alle tre stier har start og slutpunkt ved Øvre Strandkær.

Fra Gateway Øvre Strandkær er adgangen til cykelruter ind i Mols Bjerge ligeledes god. Der er dels adgang ad Tyvelhøjvej, der leder ud til Mols Bjerge Vej, og dels er der mulighed for at følge Stenløhøjvej mod Femmøller eller Strandkærvej ned til Fuglsø Vej, hvor der er cykelsti i begge retninger.

OVERNATNINGSKAPACITET

Som gateway er Øvre Strandkær egnet til enkelte shelters placeret på offentligt areal, der kan understøtte især vandrere på Mols Bjerge-stien.

Fuglsøvej

ANKOMSTPUNKT TREHØJE

PLACERING

Ankomstpunkt Trehøje placeres lige nord for Viderup på Naturstyrelsens areal i krydset mellem Toggerbovej og Mols Bjerger vej.

Ankomstpunktet har i høj grad til formål at aflaste området lokalt omkring Trehøje og muliggøre, at der etableres bilfri zone centralt i området.

Der bør etableres en ny adgangsvej til Ankomstpunkt Trehøje fra Lyngevej i vest, så trafikken ikke skal ledes igennem Viderup. Dette kræver aftale med private lodsejere eller ekspropriation.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Der skal etableres en ny grus- eller græs-parkeringsplads ved ankomstpunkt Trehøje.

Da nye faciliteter etableres uden tilknytning til eksisterende byggeri, skal disse i høj grad indpasses i landskabets naturprægede karakter.

Facader bør holdes i mellem og mørke toner inden for jordfarveskalaen, så de matcher omgivende landskabsfarver. Tagflader bør være mørke eller etableres som grønne tage.

Ved behov for afskærmende beplantning bør denne efterligne plantagerne i lokalområdet, så der ikke introduceres nye beplantningsstrukturer på lokaliteten.

Ved bronzealderhøjen, Trehøje skal det høje slid på fortidsmindet nedbringes. Der kan være behov for foranstaltninger, der afværger direkte slid på fortidsmindet, eksempelvis boardwalks, der leder besøgende rundt om højene, eller en styring af færdslen op og ned ad gravhøjene.

Ændringerne ved Trehøje samt en ny sti mellem Ankomstpunkt Trehøje og Trehøje skal bidrage til, at Trehøje iscenesættes på ny, og at højene i større grad opleves både på afstand og på nært hold.

Eksisterende faciliteter

Nye faciliteter

- Toilet
- Affaldshåndtering
- Vandpost
- Borde/bænke
- Informationstavle
- Bike station

BÆREDYGTIG MOBILITET

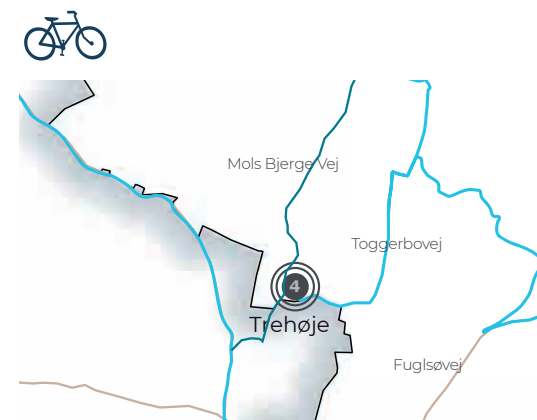
Fra Ankomstpunkt Trehøje skal der skabes forbindelse til det eksisterende netværk af vandreruter i Mols Bjerge. Det skal ske med en ny stiforbindelse, som fører op til Trehøje og herfra kobler sig på de øvrige vandreruter, herunder Mols Bjerge-stien, Toggerbo-stien og Helligkilde-stien. Det giver mulighed for både lange og korte vandreruter fra ankomstpunktet.

Ankomstpunkt Trehøje ligger i tilknytning til de grusveje, der er en del af cykelruterne i Mols Bjerge. Derfor er der fra ankomstpunktet gode cykelforbindelser ind i Mols Bjerge ad Toggerbovej med mulighed for at gøre stop ved Trehøje. Herefter kan man fortsætte videre ad cykelruten gennem Trehøje plantage mod nord eller følge grusvejen mod sydøst og komme ned til landevejen ved Fuglsø.

OVERNATNINGSKAPACITET

Der kan i begrænset omfang etableres primitive shelters på offentligt areal i tilknytning til ankomstpunktet.

ANKOMSTPUNKT FEMMØLLER

PLACERING

Ankomstpunkt Femmøller er placeret ved eksisterende parkeringsplads over for Femmøller Efterskole. Dette er et vigtigt knudepunkt for flere af områdets vandruter, ikke mindst Mols Bjergerstien.

Ankomstpunktet er orienteret mod byen Femmøller og visuelt afgrænset fra Mols Bjerger. Ankomstpunktet skal særligt tilgode se et betydeligt behov for parkering.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Der er allerede etableret en række understøttende faciliteter, og derfor kun i begrænset omfang behov for yderligere faciliteter.

Ankomstpunktet er mod syd naturligt afgrænset mod landskabet af en stejl, bevokset skrænt, så det ikke er synligt fra Mols Bjerger.

Ved behov for ny, afskærmende beplantning skal denne efterligne den eksisterende bevoksning, der i dag danner overgang mellem Femmøller og landskabet.

Nye tiltag ved Ankomstpunkt Femmøller må ikke påvirke oplevelsen af Femmøller by.

BÆREDYGTIG MOBILITET

Fra Ankomstpunkt Femmøller skal der fortsat være adgang til Mols Bjergerstiens tre etaper, der her fordeler sig ud i landskabet. Det gælder Bjergetapen på 20 km, der har start og slutpunkt her, samt muligheden for at koble sig på dele af Femmøllerstien eller Den Italienske Sti og vende retur til ankomstpunktet.

Der skal ikke være direkte adgang på cykel fra Ankomstpunkt Femmøller ind i Mols Bjerger. Der er adgang til Mols Bjerger på cykel ad Mols Bjergervej ved Basballe.

Der er fra Ankomstpunkt Femmøller cykelsti langs Mols Vej, som mod øst fører til Ebeltoft, mod syd til Fuglsø og mod Vest til Kalø. Disse forbindelser gør ankomstpunktet væsentligt for færdsel på cykel rundt i hele nationalparken.

Eksisterende faciliteter

- Toilet
- Affaldshåndtering
- Vandpost
- Borde/bænke
- Informationstavle
- Shelters
- Bålplads

Nye faciliteter

- Bagageopbevaring
- Bike station

OVERNATNINGSKAPACITET

Ved Ankomstpunkt Femmøller er der etableret primitive shelters med bålplads, som især henvender sig til vandrere på Mols Bjergerstien.

Ankomstpunktet vurderes ikke egnet til yderligere overnatningskapacitet.

Eksisterende faciliteter ved Femmøller
Foto: NIRAS

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING

LANDSKABSOMRÅDE 2

I dette kapitel beskrives landskabsområdets karakter og målsætninger samt anvendelseszoner, som danner grundlag for den fysiske planlægning i området.

LANDSKABETS KARAKTER

Det samlede område er inddelt i 12 delområder, kaldet landskabskarakterområder. Det er områder, der adskiller sig fra hinanden som fx hedelandskab, overdrevslandskab eller plantager.

Landskabsområde 2 Mols Bjerge Landbrugslandskab indeholder landskabskarakterområderne 5-6-7.

Landskabsområdet udgør den vestlige del af Mols Bjerge, og en stor del af området er kendetegnet ved samme markante terræn, som kendetegner hjertet af Mols Bjerge i landskabsområde 1.

Landskabet har i dag landbrugs karakter i store dele af området, men det har potentiale til at udvikle sig til samme naturprægede landskab, som kendetegner landskabsområde 1 med øst med store heder og overdrev.

Særligt i den centrale del af området omkring Stabelhøje og Agri Bavnehøj, der er udpeget som anvendelseszone 3, er der stort potentiale for at udvikle landskabet og skabe en landskabelig sammenhæng til landskabsområde 1.

Generelt bør der i hele området værnes om at opretholde og om muligt styrke oplevelsen af landskabets markante terræn og særlige udsigter, der især opleves mod sydvest og vest.

Landsbymiljøet omkring Agri er væsentligt for landskabets karakter og kulturhistorie. Der bør værnes om landsbyens struktur og karakter, ligesom der bør værnes om oprindelige hegns- og digestrukturer i landskabet for så vidt muligt at opretholde en fortsat formidling af landskabets kulturhistorie.

Landskabet ved Stabelhøje er præget af det kuperede terræn, der tegner randmorænenes overgang til det mere lavtliggende terræn mod vest. Det er karakteristisk, at der ligger gravhøje på bakketoppe i den vestlige del af området, og at det skrånede terræn mod øst er helt eller delvist dækket af skov og krat. Især fra gravhøjene er der vid udsigt over det omgivende landskab, og mod vest er der udsigt på tværs af Kalø Vig og Knebel Vig. Foto: NIRAS

Landskabets terræn er præget af store, bløde bakker, der mod syd og øst danner overgang til Mols Bjerge. Landskabet er et landbrugslandskab med marker i middel skala og bebyggelsen består af landsbyen Basballe og enkelte gårde, der ligger langs vejen. Den sydlige del af området har en meget uforstyrret karakter, hvor den visuelle relation til landskaberne mod syd og øst er væsentlig. Foto: NIRAS

Landskabet ved Agri er præget af et markant, skrånende terræn, der danner overgang mellem de mest markante dele af randmorænen Mols Bjerge mod øst og det lavere terræn mod vest. Terrænet er dækket af marker i varierende skala, som delvist afgrænses af kraftige hegn. Flere steder er terrænet præget af små dødshuller med søer. Den største af disse ligger centralt i Agri, mens de andre findes på markerne. Fra landskabet er der generelt vid udsigter mod vest med relation på tværs af Kalø Vig og Knebel Vig. Foto: NIRAS

MÅLSÆTNINGER

Landskabsområdet omkring Agri skal hænge bedre sammen med den centrale del af Mols Bjerger.

Nøglen til dette er at udvikle større, sammenhængende naturarealer og skabe rekreative stiforløb på tværs af områderne. Agri by skal aflastes for trafik, og oplevelsen af Porskær Stenhus skal styrkes.

Det kuperede terræn omkring Agri, der grænser op til Mols Bjerger, har overvejende karakter som landbrugslandskab. Det er dog et område under forandring, hvor Den Danske Naturfond har opkøbt og udvikler arealer med henblik på at skabe større, sammenhængende naturarealer med græsning, som forbedrer levesteder for dyr og planter.

Området indeholder også værdifuld kulturarv i form af bronzealderhøjene Stabelhøjene, stendyssen Porskær Stenhus og landsbyen Agri, hvorfra der i dag er adgangsvvej til Agri Bavnehøj og forbindelse til den centrale del af Mols Bjerger.

I området er der både lokale brugere, som færdes til hest, på cykel eller til fods, samt en stigende interesse fra besøgende udefra, som især cykler i det kuperede terræn.

Målsætninger

- Skabe sammenhæng med nye stiforbindelser fra Stabelhøjene til Agri Bavnehøj.
- Mindske trafikken fra besøgende til Mols Bjerger gennem Agri By.
- Højne oplevelsesværdien ved Porskær Stenhus.
- Højne oplevelsesværdien ved Agri Bavnehøj.
- Udvikle mere natur på tidligere landbrugsarealer. Særligt fokus på arealer ejet af Den Danske Naturfond.

Stabelhøjene

Fra landevejen fører en marksti op til bronzealderhøjene, Stabelhøje - det næsthøjeste punkt i landskabet omkring Mols. Fra højene er der udsigt over Kalø Vig og Kalø Slotsruin samt ind over istidslandskabet.

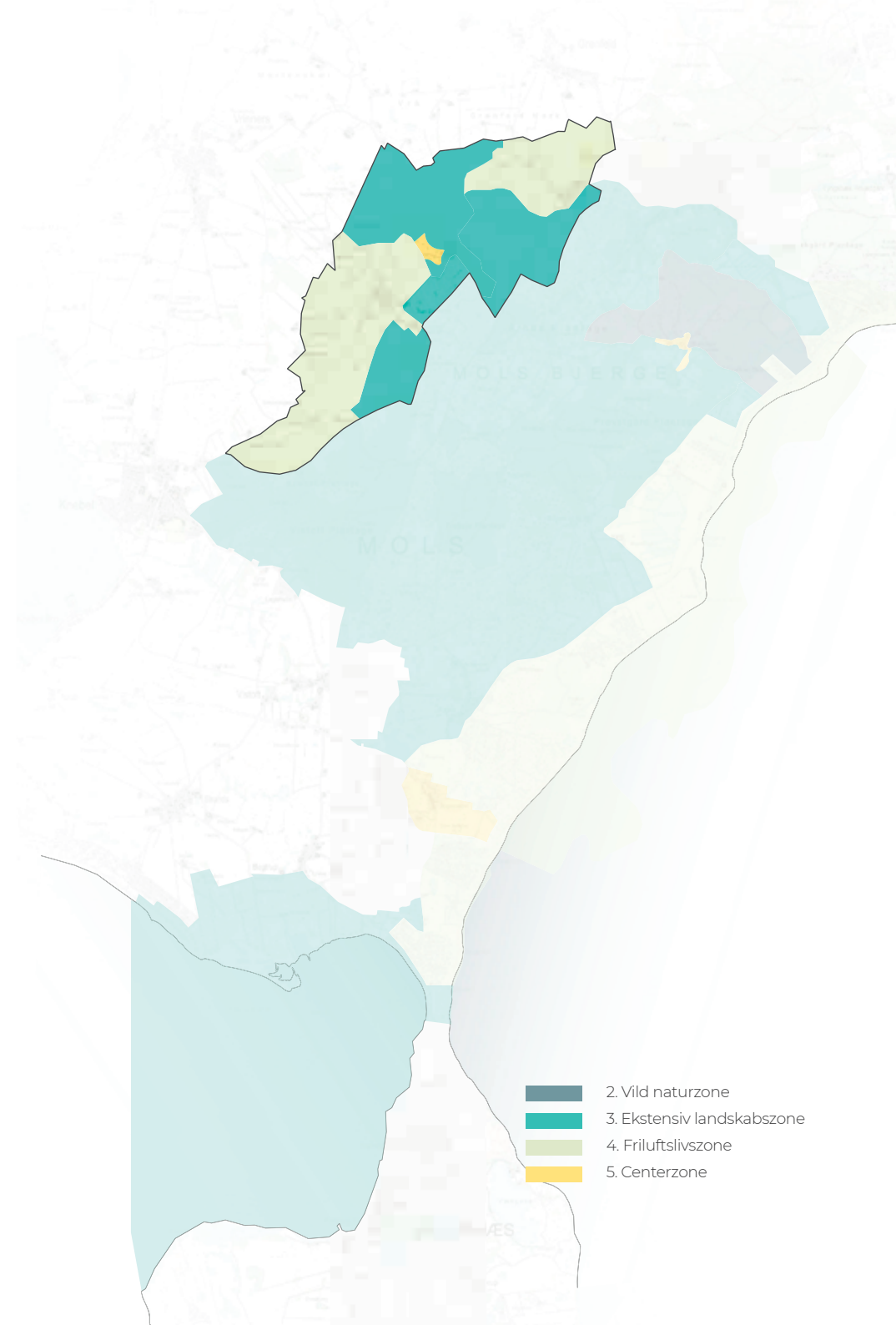
Foto: NIRAS

ANVENDELSZONER

I Mols Bjerger Landbrugslandskab udlægges den nordlige og sydlige del af området til Zone 4: Friluftslivszone. Dermed vil der fortsat kunne planlægges for almindelige friluft aktiviteter i området.

Samtidig anbefales det, at området omkring Stabelhøjene og områder eget af Den Danske Naturfond udlægges til Zone 3: Ekstensiv landskabszone, hvor hensynet til at udvikle og bevare natur og landskab er større. Dette vil give mulighed for, at der kan etableres en mere sammenhængende landskabelig og naturmæssig overgang fra området omkring Stabelhøjene og ind til Mols Bjerger.

Nord for Agri Bavnehøj udlægges et område til zone 5: Centerzone med henblik på, at der kan etableres en gateway til landskabsområde 1+2 med bl.a. parkerings- og servicefaciliteter. Hensigten er at understøtte målsætningen om begrænset biltrafik i Mols Bjerger og mindske trængslen gennem Agri by..

- 2. Vild naturzone
- 3. Ekstensiv landskabszone
- 4. Friluftslivszone
- 5. Centerzone

UDFORDRINGER

I højsæsonen er der meget trafik til og fra Agri Bavnehøj, hvilket også medfører trængsel gennem Agri By.

Udvikling af naturområder forudsætter naturpleje med græssende dyr. Udfordringen med tilgængelighed i dyrefolde gør sig derfor også gældende i dette område.

POTENTIALER

Oplevelsesværdier i området kan styrkes eks. med støttefaciliteter omkring Stabelhøjene og Porskær Stenhus eller forbindelseslinjer i form af afmærkede stier.

Med udbredelsen af mere natur kan der skabes bedre sammenhæng til landskabsområde 1.

Området omkring Agri kan styrkes som gateway med service- og parkeringsfaciliteter dels til oplevelserne i dette området og dels til Mols Bjerge (landskabsområde 1).

SÅRBARHED

Det meste af området er et særligt karakteristisk landskab, og landskabet er kendetegnet ved fine udsigter. Landskabskvaliteterne er generelt sårbare over for f.eks. nye faciliteter i området, hvis de ikke indpasses i landskabets karakter, herunder indpasning i terræn.

Særligt sårbare er landskabskvaliteterne i den centrale del af området, hvor oplevelsesværdierne både knytter sig til landskabets karakter og særlige udsigter.

Den nordligste del af området vest for Basballe er ikke sårbar over for ændringer i relation til friluftsliv/outdoor aktivitet.

Seværdigheder

Stabelhøjene
Porskær Stenhus
Agri Bavnehøj
Agri by
Agri sø

Primære brugergrupper på offentlige arealer

Vandrerne (5 km+)
Besøgende og lokale, der går en kort tur
Mountainbikere/øvrige cyklister
Hundeluftere
Ryttere
Trailløbere

RETNINGSLINJER FOR FYSISK PLANLÆGNING

LANDSKABSOMRÅDE 2

I dette kapitel beskrives de generelle retningslinjer for fysisk planlægning i Landskabsområde 2.

Retningslinjerne forholder sig til de strategiske principper og beskriver, hvordan disse bør indpasses under hensyntagen til landskabets karakter, strukturer og sårbarheder, og hvordan de bedst muligt kan understøtte oplevelser i landskabet.

På de følgende sider fremgår retningslinjer for Gateway Agri og Ankomstpunkt Porskær Stenhus.

PLACERING AF GATEWAY OG ANKOMSTPUNKTER

Gateways skal placeres i landskabsområdet nord for Agri, hvor det kan medvirke til at aflaste trafik gennem Agri samt være et attraktivt ankomststed med gode rekreative forbindelser rundt i området og Mols Bjerge. Gateways skal i høj grad indpasses i landskabet.

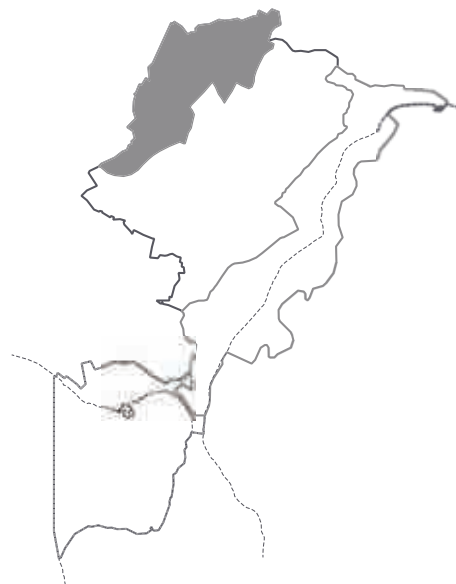
STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Faciliteter i dette område skal i høj grad understøtte funktionen af gateways og ankomstpunkter og placeres inden for disse.

Faciliteter skal indpasses med hensyn til at opretholde landskabets udtryk og bevare de særlige udsigter, der er orienteret mod vest og sydvest og er karakteristisk for oplevelsen af landskabet.

Øvrige faciliteter skal understøtte og styrke de oplevelsesværdier, der knytter sig til områdets kulturhistoriske fortællinger og seværdigheder, så som Porskær Stenhus, Stabelhøjene og Agri by.

BÆREDYGTIG MOBILITET

Gateway og ankomstpunkter i dette område skal væsentligt bidrage til målsætningen om, at der etableres bilfri zone i hjertet af Mols Bjerge, landskabsområde 1.

Det eksisterende netværk af stier skal styrkes i området omkring den nye gateway, så funktionen af denne optimeres med attraktive forbindelser til områdets seværdigheder og med sammenhæng til Mols Bjerge.

Desuden skal der sikres gode forbindelser ind i Mols Bjerge for cyklister, og fra den gamle parkeringsplads ved Agri skal der være adgang til rideruter samt handicap-parkering.

OVERNATNINGS- KAPACITET

Området kan understøttes med primitiv overnatningskapacitet så som shelters og teltpladser i tilknytning til Mols Bjergstien eller inden for Gateway Agris offentlige areal..

Gadekæret i Agri. Foto: NIRAS

Heste græsser ved Agri. Foto: NIRAS

GATEWAY AGRI

PLACERING

Gateway Agri placeres på Naturstyrelsens areal i den udpegede anvendelseszone 5 nord for Agri tæt ved en indfaldsvej til Mols Bjerger. Derved er der let adgang til gatewayen fra nord, ligesom trafikken gennem Agri begrænses.

Gateway Agri placeres i en naturlig terrænflade med meget beplantning for at undgå eller mindske indkig fra omgivelserne..

Den eksisterende parkeringsplads ved Agri Bavnehøj overgår til parkering målrettet hestetrailere og handicapparkering som en del af Gateway Agri.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Ved Gateway Agri kan der etableres de faciliteter, der er nødvendige for at sikre den ønskede funktionalitet og bæreevne. Skitseforslaget på side 101 viser, hvordan gatewayen kan indrettes under hensyntagen til nedenstående retningslinjer.

Nye faciliteter/bygninger skal indpasses i landskabets naturprægede karakter, så landskabsinteresserne i det omkringliggende landskab ikke forringes, herunder især udsigterne fra Agri Bavnehøj og fra Stabelhøjene.

Faciliteter/bygninger skal placeres i relation til specifikke funktioner/aktivitetsområder, der kan planlægges inden for gatewayen.

Parkeringsarealer skal så vidt muligt underinddeles eller beplantes, så de ikke dominerer udtrykket ved gatewayen men indgår i rumdannelser, der skabes af områdets bevoksning. Parkeringspladser skal placeres, så de ikke er synlige fra omgivelserne.

Der kan etableres ny beplantning inden for eller i randen af gatewayen for at afskærme eller indpasse faciliteter/funktioner inden for gatewayen. Ny beplantning skal følge eksisterende beplantningsstrukturer af enten sammenhængende, skovlignende beplantning eller linjeformede, hegnslignende beplantning. Arter skal være egnskarakteristiske og hjemmehørende.

Eksisterende faciliteter

Ingen

Nye faciliteter

Toiletter
Bagageopbevaring
Tuktuk-plads
Servicehus/kiosk
Bike station
Information
Borde/bænke
Grejbank
Naturlegeplads

BÆREDYGTIG MOBILITET

Der skal etableres en trampesti gennem slugten og op til Agri Bavnehøj, så besøgende naturligt ledes frem til seværdigheden og videre ad eksempelvis Mols Bjergerstien. Turen til fods tager ca. 10-15 min. Dette er illustreret på skitseforslaget side 99-101.

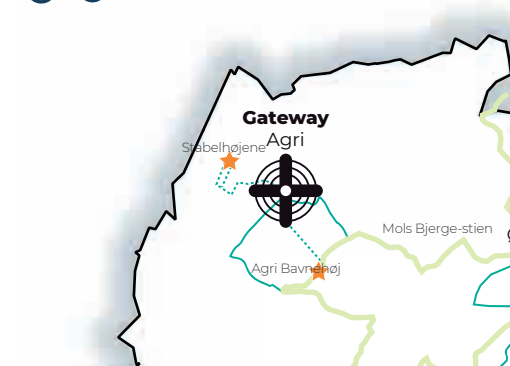
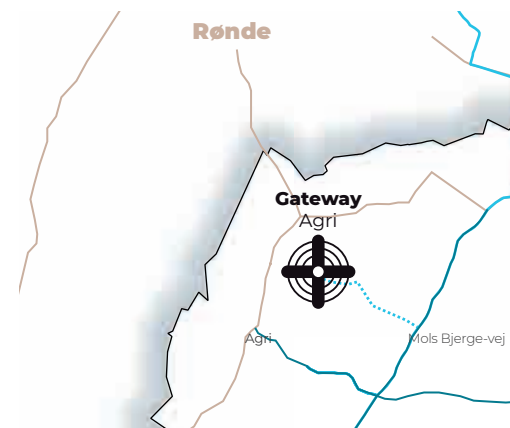
Fra Agri Bavnehøj er der mulighed for at gå tilbage gennem Agri by og forbi Agri Kirke eller fortsætte ad Mols Bjergerstien/Agri Bavnehøj Vej videre ind i Mols Bjergersten mod syd eller mod nord.

Der skal etableres ny cykel forbindelse langs den eksisterende vandresti "Agri Bavnehøj" frem til Mols Bjergerstien.

OVERNATNINGSKAPACITET

Der kan etableres primitiv overnatningsmuligheder i form af enkelte shelters inden for gatewayens offentlige areal.

ANKOMSTPUNKT PORSKÆR STENHUS

PLACERING

Ankomstpunkt Porskær Stenhus etableres med afsæt i den eksisterende p-plads, der ligger inden for anvendelseszone 4.

Ankomstpunkt skal styrke lokaliteten som oplevelsespunkt og knytte forbindelse til landskabsområde 1 via Mols Bjerger-stien.

Ankomstpunktet bør planlægges i sammenhæng med en ny formidling af Porskær Stenhus.

Porskær Stenhus

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER

Ved Ankomstpunkt Porskær Stenhus kan der etableres nye faciliteter, der understøtter ankomstpunktets funktion. Faciliteter skal holdes samlet.

Ankomstpunktet skal fortsat afgrænses mod landskabet af bevoksning, der efterligner de plantager, som ankomstpunktet ligger i tilknytning til. Det skal sikre, at ankomstpunktet ikke er synligt fra omgivelserne og ikke påvirker oplevelsen af Porskær Stenhus.

s. Foto: NIRAS

Eksisterende faciliteter

- Toilet
- Affaldshåndtering
- Borde/bænke

Nye faciliteter

- Vandpost
- Informationstavle
- Bike station

Porskær Stenhus er Danmarks største stendysse fra bondestenalderen. Dyssen har en 11,5 tons flækket dæksten. Med få ændringer i landskabet omkring dyssen kan den opleves og betragtes fra nye vinkler og med afskærmning fra nærliggende vej og bygninger.

BÆREDYGTIG MOBILITET

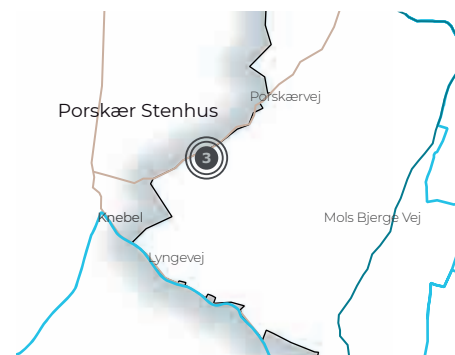
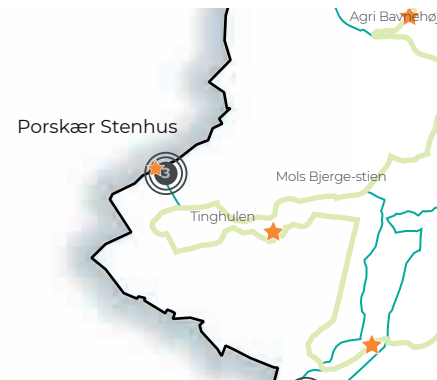
Ved Ankomstpunkt Porskær Stenhus benyttes den eksisterende stiforbindelse ind til Mols Bjerger-stien. Herfra er der mulighed for at fortsætte til Tinghulen og videre ind i Mols Bjerger.

Der skal på sigt etableres en cykelforbindelse jf. Syddjurs Kommunes mobilitetsstrategi langs Porskærvej mellem Knebel, Agri og Vrinnars, hvilket styrker ankomstpunktet for cykelturister. Indtil stien etableres, er der mulighed for at følge landevejen på strækningen.

OVERNATNINGSKAPACITET

Ankomstpunktet er ikke egnet til overnatning.

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING LANDSKABSOMRÅDE 3

I dette kapitel beskrives landskabsområdets karakter og målsætninger samt anvendelseszoner, som danner grundlag for den fysiske planlægning i området.

LANDSKABETS KARAKTER

Det samlede område er inddelt i 14 delområder, kaldet landskabskarakterområder. Det er områder, der adskiller sig fra hinanden som fx kystlandskab, overdrevslandskab eller plantager.

Landskabsområde 3 Ebeltøft Vig Fritidslandskab indeholder landskabskarakterområderne 11-12-13-14, som er orienteret mod Ebeltøft Vig.

Landskabsområdet er generelt kendetegnet ved at være relateret mod Ebeltøft

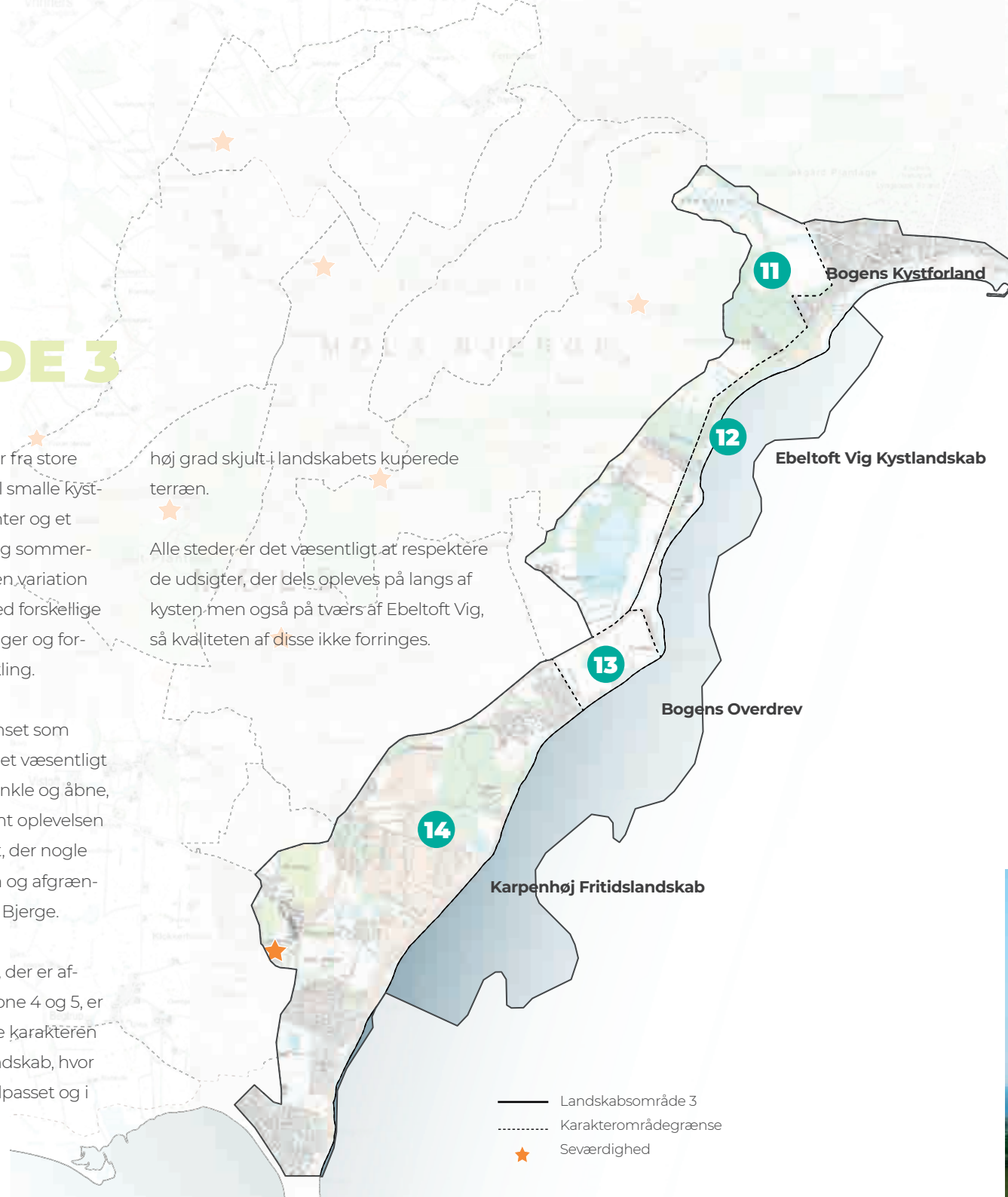
Vig, men varierer her ud over fra store flader af afgræssede enge til smalle kyststrækninger, høje kystskrænter og et kuperet terræn med hede og sommerhuse. Det giver landskabet en variation af oplevelsesmuligheder med forskellige sårbarheder over for ændringer og forskellige potentialer for udvikling.

Inden for landskabet afgrænset som anvendelseszone 2 og 3 er det væsentligt at opretholde landskabets enkle og åbne, naturprægede karakter, samt oplevelsen af den markante kystskrænt, der nogle steder står tilbage fra kysten og afgrænser de store enge mod Mols Bjerge.

I den sydlige del af området, der er afgrænset som anvendelseszone 4 og 5, er det væsentligt at opretholde karakteren af et hededomineret kystlandskab, hvor bebyggelsen generelt er indpasset og i

høj grad skjult i landskabets kuperede terræn.

Alle steder er det væsentligt at respektere de udsigter, der dels opleves på langs af kysten men også på tværs af Ebeltøft Vig, så kvaliteten af disse ikke forringes.

Bogens kystforland har et helt fladt terræn af hævet havbund, der de fleste steder er dækket af afgræssede enge, hede eller overdrev, der brydes af kratbevoksede områder. Mod vest afgrænses landskabet af høje, ofte skovdækkede skrænter, der i stenalderen var kystskrænter. Denne markante indramning af landskabet, og samspil med det flade terræn og den ofte lysåbne karakter, er centrale for landskabets karakter. Den sydlige del af området er præget af Bogens Sø, der udgør et betydeligt landskabselement. Landskabet er inddelt af to smalle sommerhusområder og er ellers kun sparsomt bebygget. Foto: NIRAS

Kystlandskabet mod Ebeltoft Vig er præget af den smalle sandstrand, der tegner kystlinjen, samt en vekslen mellem områder med klithede og krat. De fleste steder afgrænser krat kysten mod vest, mens landskabets karakter i høj grad er præget af udsigterne på langs af kysten og det visuelle samspil med kysterne på tværs af Ebeltoft Vig. Landskabets karakter er påvirket af den betydelige bebyggelse, der generelt kendetegner kysten omkring Ebeltoft Vig. Foto: NIRAS

Dette landskabsområde følger overkanten af den tidligere kystskrænt, der afgrænser kystforlandet mod syd. Terrænet er let skrånende med en orientering mod kysten, hvor det er afgrænset af kystskrænter. Vest for Fuglsøvej er terrænet dækket af overdrev og enge, mens det øst for vejen er dækket af marker. Det giver landskabet en lysåben karakter, hvor der især fra det høje terræn ved Bogens er vide udsigter over landskabet med relation til Ebeltoft Vig. Foto: NIRAS

Inden for dette område ligger flere sommerhusområder, Fuglsøcenteret, Karpenhøj og Sølystgård Camping. Det er steder med et rekreativt fritidsformål, som på forskellig vis har betydning for landskabets karakter. Terrænet er småkuperet med en orientering mod kysten, og flere steder dækkes terrænet af hede eller kystskov, der bidrager til en varieret karakter. Sommerhusene ligger ofte velintegrerede i dette terræn med en begrænset synlighed. De fleste steder er terrænet afsluttet mod kysten af høje kystskrænter, der indrammer en smal kyst, hvor kystlinjen tegnes af en smal sandstrand. Landskabets visuelle karakter er præget af udsigter dels på tværs af kystlandskabet og på langs af kysten, og dels af relationen på tværs af Ebeltoft Vig. Denne relation er påvirket af bebyggelse og anlæg omkring vigen. Foto: NIRAS

Kystlandskabet ved Ebeltøft Vig skal tilbyde varierede og kvalitetsfyldte oplevelser ved og på vandet.

MÅLSÆTNINGER

Området mod Ebeltøft Vig er generelt præget af fritidsaktiviteter i form af sommerhusområder og badestrande, som strækker sig fra Femmøller Strand (med blåt flag) i nord til Fuglsø strand i syd.

Ved Fuglsø ligger Karpenhøj Naturcenter, hvorfra der formidles friluftaktiviteter for et stort antal besøgende, samt Fuglsøcentret, som er et hotel- og konferencenter, der især tiltrækker erhvervsturister.

Den nordlige del af området har en mere naturpræget karakter med store flader af afgræssede enge, der grænser op til Mols Bjerge (landskabsområde 1).

Målsætninger

- Styrke Karpenhøj som gateway for friluftaktiviteter ved/i vand og på land
- Udvikle nye og styrke eksisterende oplevelsesmuligheder langs kysten med en koncentration ved Bogens og Femmøller

Strandeng

Fra Karpenhøj Naturcenter er der trampesti ned over strandengen med den karakteristiske Store Jettehøj fra bronzealderen.

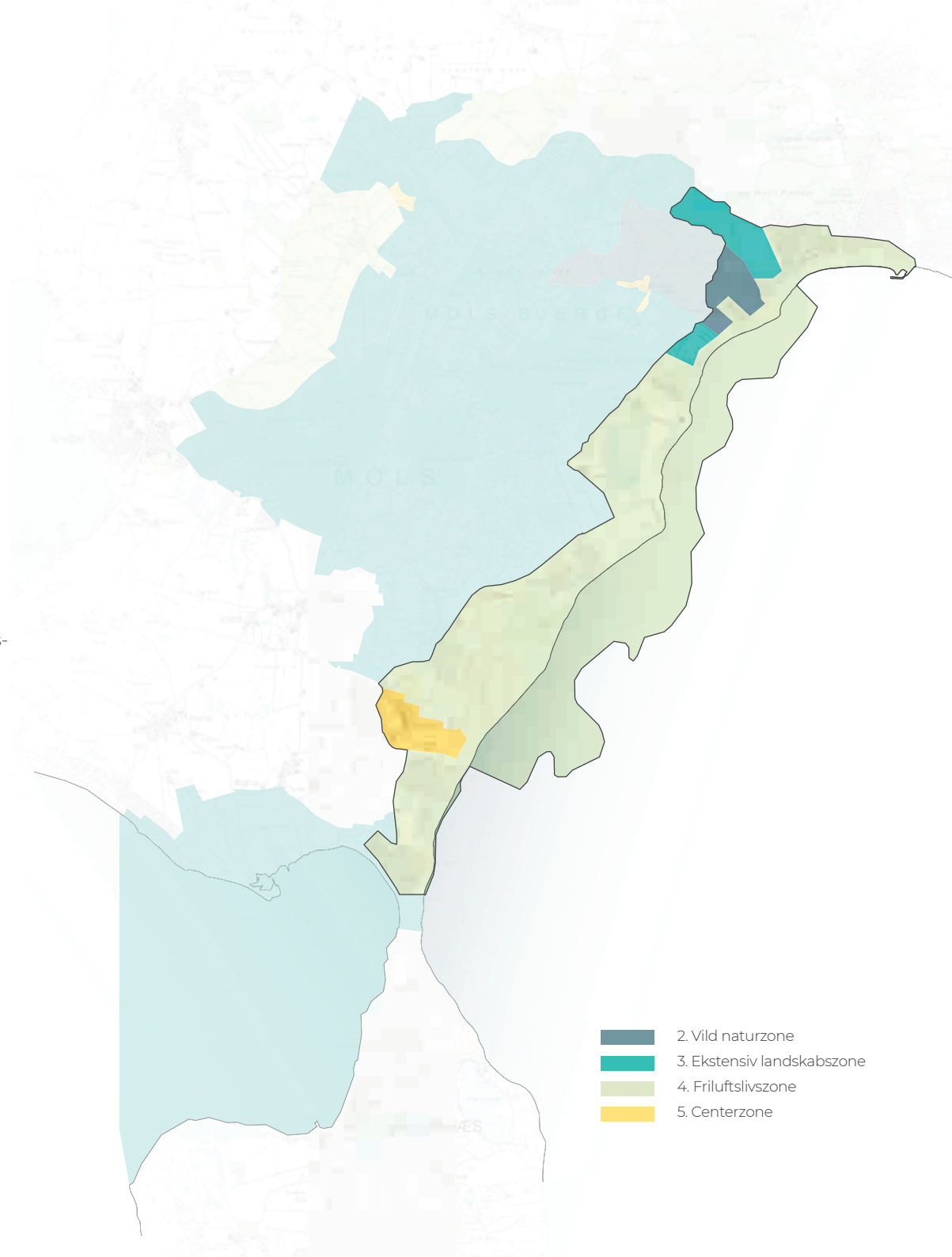
Foto: NIRAS

ANVENDELSSESZONER

I Ebeltoft Vig Fritidslandskab udlægges størstedelen af området til Zone 4: Friluftslivszone. Det vil give mulighed for, at der kan udvikles en række faciliteter, der understøtter ikke-motoriserede vandaktiviteter og friluftsliv på og ved vandet.

Mod nord udlægges et mindre område inden for Molslaboratoriets areal til zone 2: Vild naturzone. mens de omgivende enge udlægges til zone 3: Ekstensiv landskabszone med henblik på at opretholde områdes natur- og landskabsværdier.

Ved Karpenhøj og ned mod Fuglsø Strand anbefales det at udlægge et område til Zone 5: Centerzone. Området vurderes egnet til at udvikle og styrke Karpenhøj som centerområde for friluftsliv både mod vandet og ind mod land.

- 2. Vild naturzone
- 3. Ekstensiv landskabszone
- 4. Friluftslivszone
- 5. Centerzone

UDFORDRINGER

Der er mange grundejere i området i kraft af de mange sommerhusområder. Det er væsentligt at sikre en afbalanceret udvikling inden for området, der på samme tid styrker oplevelsesværdierne langs med kysten og varetager hensynet til de mange grundejere.

POTENTIALER

Kysten kan styrkes som ramme om ikke-motoriserede aktiviteter på og ved vand, f.eks. ved at styrke faciliteter som havbade, omklædningsmuligheder, vinterbadefaciliteter, faciliteter til håndtering og isætning af kajak, SUP mv. Der er et særligt potentiale i at styrke et friluftsliv langs med denne kyst, der adskiller sig fra oplevelserne/friluftslivet ved Begtrup Vig (landskabsområde 4).

Karpenhøj Naturcenter kan styrkes som gateway eller centerområde til både Mols Bjerger (landskabsområde 1), til Begtrup Vig Kystlandskab (landskabsområde 4) samt til aktiviteter langs kysten mod Ebeltoft Vig.

Der er potentiale for at styrke overnatningskapaciteten i centerzonen.

SÅRBARHED

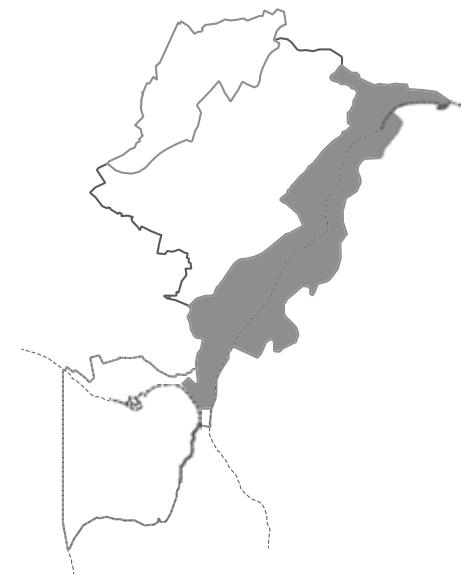
Store dele af kystlandskabet er et særligt karakteristisk landskab, der som udgangspunkt er sårbart over for ændringer, der ikke er indpasset i landskabets karakter. Støttefaciliteter skal derfor have en skala og karakter, der passer til kystlandskabet.

Området ved Karpenhøj Naturcenter vurderes mindre sårbart. Området er derfor egnet til at udvikle en gateway for friluftsliv/outdoor aktivitet.

Området omkring de store enge og den landskabelige overgang til Mols Bjerger, der findes i den nordlige del af området, er særligt sårbart over for ændringer, der bryder de store flader eller oplevelsen af den tidligere kystskrænt

RETNINGSLINJER FOR FYSISK PLANLÆGNING

LANDSKABSOMRÅDE 3

I dette kapitel beskrives de generelle retningslinjer for fysisk planlægning i Landskabsområde 3.

Retningslinjerne forholder sig til de strategiske principper og beskriver, hvordan disse bør indpasses under hensyntagen til landskabets karakter, strukturer og sårbarheder, og hvordan de bedst muligt kan understøtte oplevelser i landskabet.

På de følgende sider fremgår retningslinjer for Gateway Fuglsø Vig og Ankomstpunkt Bogens Strand.

PLACERING AF GATEWAY OG ANKOMSTPUNKTER

Gateways skal placeres i relation til Karpenhøj Naturcenter, der skal være satellit og centerområde for friluftsliv i Nationalpark Mols Bjerge.

Ankomstpunkter placeres, hvor de kan understøtte oplevelsen af friluftslivet langs kysten og på vandet, samt hvor de kan indgå i et netværk af ankomstpunkter, der understøtter bæredygtig mobilitet.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER

Faciliteter i dette område skal i høj grad understøtte funktionen af gateways og ankomstpunkter og placeres inden for disse.

Øvrige faciliteter skal styrke attraktivt friluftsliv ved kysten og på vandet.

Faciliteter skal indpasses med hensyn til at opretholde kystlandskabets enkle og åbne karakter samt bevare de særlige udsigter på langs af kysten og på tværs af Ebeltøft Vig.

I det øvrige landskabsområde kan understøttende faciliteter indpasses i landskabet inden for anvendelseszone 4, når det sker med samme hensyn til landskabets karakter som beskrevet ovenfor.

I den del af landskabsområdet, der er afgrænset som anvendelseszone 2 eller 3, bør nye faciliteter begrænses til små elementer som eksempelvis en "pausebænk" eller lignende.

BÆREDYGTIG MOBILITET

Det eksisterende netværk af stier skal styrkes som led i at understøtte Karpenhøj Naturcenter som satellit for friluftsliv med attraktive forbindelser til såvel kyster som til Mols Bjerge for gående og cyklister.

OVERNATNINGS- KAPACITET

Området understøttes med både primitiv og kommerciel overnatningskapacitet så som shelters, teltpladser, hotelformål mv.

Fuglsø Strand

Fuglsø Strand er en populær badestrand i sommerperioden med rigtig godt badevand ved den østvendte kyst.

Foto: NIRAS

GATEWAY FUGLSØ VIG

PLACERING

Gateway Fuglsø Vig skal placeres inden for anvendelseszone 5, der er afgrænset med afsæt i Karpenhøj Naturcenter og Fuglsøcentret.

På skitseforslaget side 103 vises forslag til placering og funktioner i gatewayen under hensyntagen til nedenstående retningslinjer.

Gateway Fuglsø Vig skal planlægges med relaterede støttepunkter, der kan ligge inden for anvendelseszone 5 samt i den omkransende anvendelseszone 4, så funktionen som satellit for friluftsliv understøttes.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Ved Gateway Fuglsø Vig kan der etableres faciliteter, der understøtter og styrker Karpenhøj som satellit for friluftsliv på og ved vandet. Skitseforslaget på side 105 viser et forslag til indretning og placering af faciliteter ved Fuglsang Strand.

Faciliteter i stor skala eller stort omfang skal placeres i tilknytning til Karpenhøj Naturcenter og skal tilpasses stedets karakter og identitet.

Ved Fuglsø Strand kan der etableres mindre faciliteter, der styrker friluftslivet ved kysten. Det er væsentligt, at faciliteterne sikres et arkitektonisk udtryk, der i skala og karakter indpasser sig i det enkle og åbne kystlandskab.

Bygninger bør have en lav karakter og tilpasses landskabets terræn. Facader bør holdes i naturmaterialer, der matcher kystlandskabets farver. Tagflader bør være mørke eller etableres som grønne tage.

Faciliteter/bygninger kan med disse forudsætninger være synlige fra omgivelserne uden at optræde visuelt markante i landskabet og uden at påvirke de udsigter, der generelt kendetegner kystlandskabet.

Afskærmende beplantning bør begrænses af hensyn til at opretholde landskabets åbne karakter. Nødvendig afskærmning bør efterligne den eksisterende bevoksning langs kysten.

Eksisterende faciliteter

- Servicebygning
- Madpakkehus
- Affaldshåndtering
- Toiletter
- Borde/bænke
- Bålplads
- Information

Nye faciliteter

- Havbad med sauna, omklædning og depotskabe
- Flydebro til kajakker
- Tuktuk-plads
- Bike station
- Toiletbygning v. Fuglsø Strand
- Omdannelse af atletikområde til grusparkering

BÆREDYGTIG MOBILITET

Ved Gateway Fuglsø Vig forbedres parkeringsmuligheder for personbiler. Parkeringsområder fordeles, så der er mulighed for parkering ved Karpenhøj Naturcenter og ved Fuglsø Strand samt et større areal over for Fuglsøcentret, som kan tages i brug ved større arrangementer. Arealet rummer i dag en nedslidt atletikbane, der omlægges til grusparkering. Den afskærmende beplantning skal fastholdes. Kapaciteten ved den nuværende parkeringsplads ved Fuglsø Strand udvides.

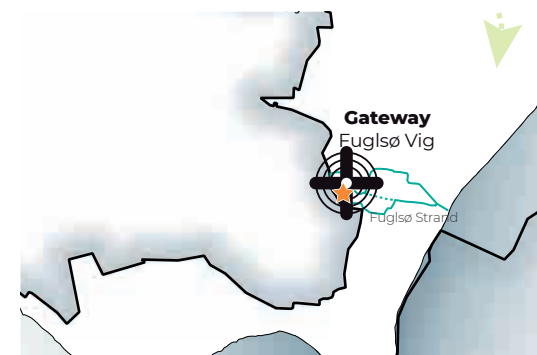
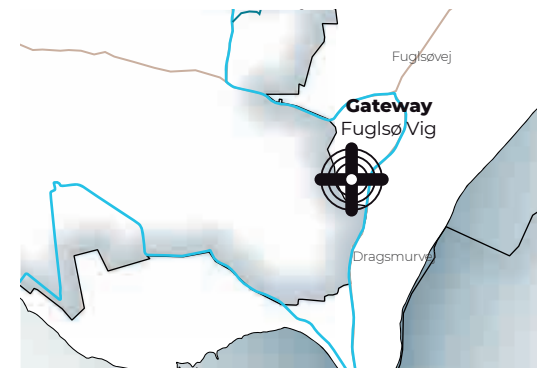
Der skal etableres trampestier, der forbinder Karpenhøj Naturcenter og Fuglsø Strand.

Der er cykelsti i nord-sydgående retning ad Dragsmurvej.

OVERNATNINGSKAPACITET

I det område, der er udlagt som anvendelseszone 5; centerzone, er der mulighed for at etablere overnatningsfaciliteter af både primitiv og kommerciel karakter.

ANKOMSTPUNKT BOGENS STRAND

PLACERING

Ankomstpunkt Bogens Strand skal placeres ved den eksisterende parkeringsplads ved Bogens Strand og har især til formål at understøtte friluft aktiviteter ved vandet, langs kysten og i det kystnære landskab.

Ankomstpunktet er beliggende i et åbent kystlandskab. Planlægningen af ankomstpunktet skal sikre et enkelt udtryk, der i høj grad er indpasset i kystlandskabet karakter og ikke vil forringe udsigterne på langs af kysten.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Ved Ankomstpunkt Bogens Strand kan der etableres faciliteter, der er nødvendige for ankomstpunktets funktion, herunder at understøtte friluftsliv på og ved vandet.

Bygninger bør have en lav karakter, og bør tilpasses landskabets terræn. Facader bør holdes i naturmaterialer, der matcher kystlandskabets farver. Tagflader bør være mørke eller etableres som grønne tage.

Nye bygninger kan med disse forudsætninger være synlige fra omgivelserne uden at optræde visuelt markante i landskabet og uden at påvirke de udsigter, der generelt kendetegner kystlandskabet.

Der bør ikke etableres afskærmende beplantning af hensyn til at opretholde kystlandskabets åbne karakter.

Eksisterende faciliteter

- Toilet
- Affaldshåndtering
- Borde/bænke

Nye faciliteter

- Vandpost
- Informationstavle
- Bike station

BÆREDYGTIG MOBILITET

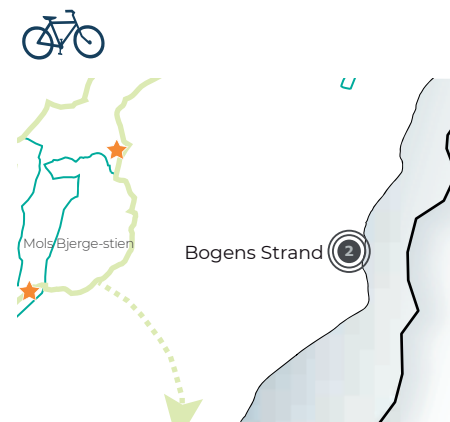
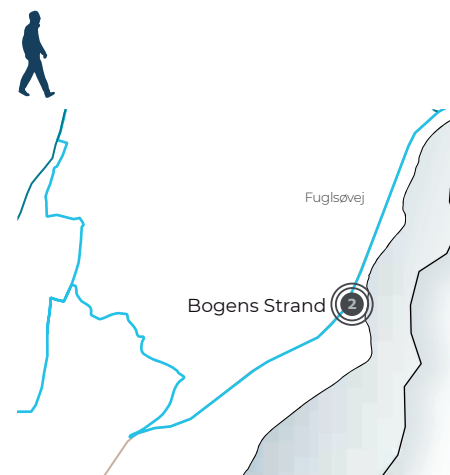
Ved Ankomstpunkt Bogens Strand er der direkte forbindelse til vandet fra parkeringspladsen. Ankomstpunktet er ikke egnet som udgangspunkt for vandreture.

Ved Ankomstpunkt Bogens Strand er der cykelsti i begge retninger ad Fuglsø Vej.

OVERNATNINGSKAPACITET

Ankomstpunktet er ikke egnet til overnatning.

GRUNDLAG FOR PLANLÆGNING LANDSKABSOMRÅDE 4

I dette kapitel beskrives landskabsområdets karakter og målsætninger samt anvendelseszoner, som danner grundlag for den fysiske planlægning i området.

LANDSKABETS KARAKTER

Det samlede område er inddelt i 14 delområder, kaldet landskabskarakterområder. Det er områder, der adskiller sig fra hinanden som fx kystlandskab, overdrevslandskab eller plantager.

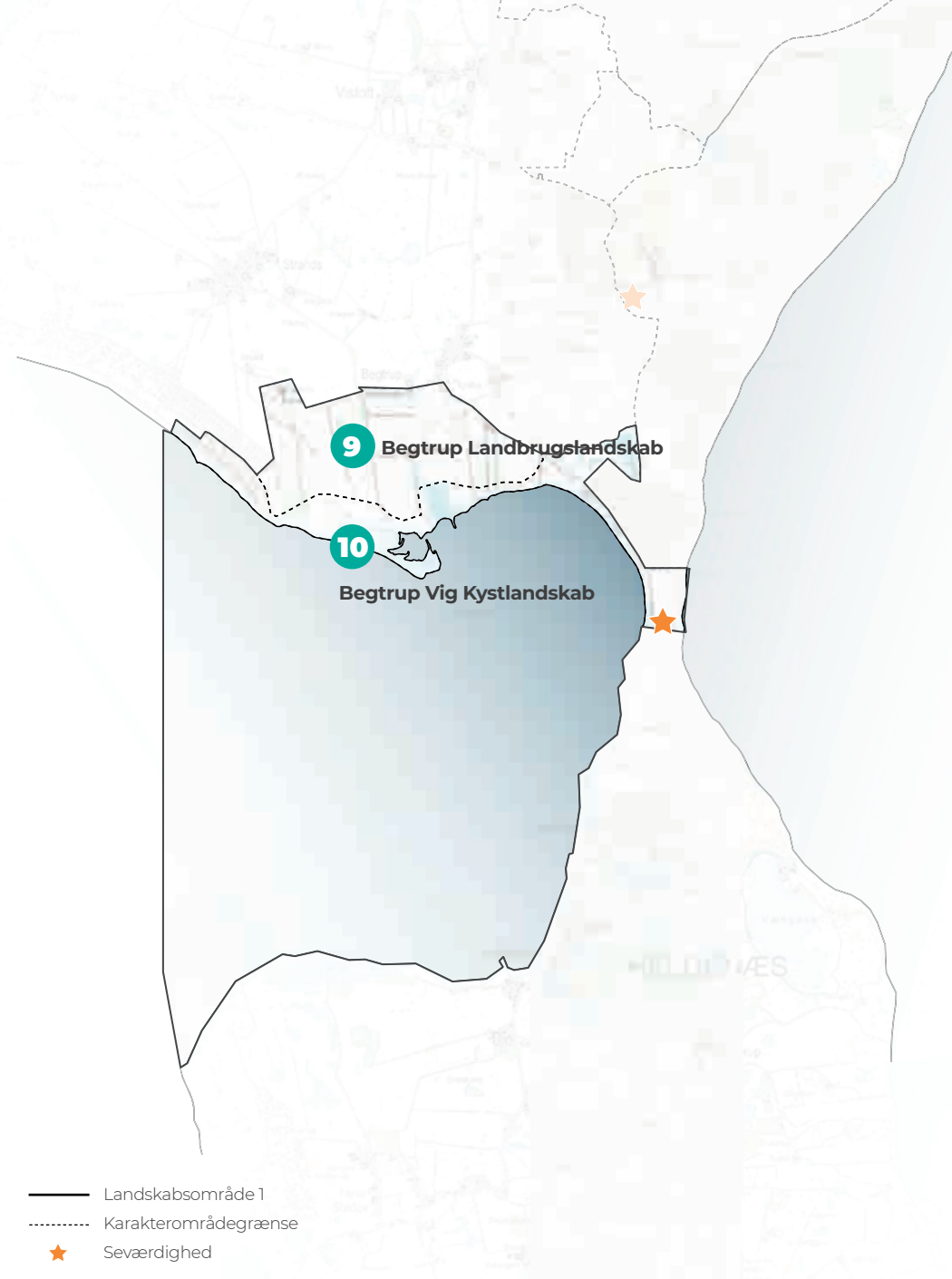
Landskabsområde 4 Begtrup Vig Kystlandskab indeholder landskabskarakterområderne 9-10, som er orienteret mod Begtrup Vig.

Landskabet omkring Begtrup Vig udgør den sydligste del af Nationalpark Mols Bjerge. Det er i høj grad præget af udsig-

ter ud over det kystnære landskab og på tværs af Begtrup Vig, ligesom landskabet generelt har et roligt og enkelt udtryk. Disse karaktertræk bidrager i høj grad til landskabets oplevelsesværdi.

Det er væsentligt at værne om landskabets i høj grad uforstyrrede og enkle karakter, så oplevelsen af et afgrænset og roligt kystlandskab opretholdes.

Det er væsentligt, at ændringer i høj grad indpasses i landskabets udtryk og ikke optræder forstyrrende i udsigterne.

Syd og sydvest for Begtrup er landskabet orienteret mod Begtrup Vig. Det skrånende og småbakkede terræn er dækket af marker, der delvist indrammes af spredt bevoksede diger. Landskabet har en meget åben karakter, hvor den visuelle relation til kysten og udsigterne på tværs af Begtrup Vig mod Helgenæs er et væsentligt karaktertræk. Denne del af landskabet er næsten uden bebyggelse og fremstår uforstyrret.

Foto: NIRAS

Kystlandskabet omfatter det flade terræn af hævet havbund, der strækker sig langs kysten. Landskabet er præget af sandstrand langs kysten samt strandenge, der danner overgang mellem kysten og det bagvedliggende bakkelandskab. Landskabets karakter er i høj grad præget af det visuelle samspil med Begtrup Vig og udsigterne på tværs af vigen. Kystskrænterne på den modstående kyst på Helgenæs medvirker til at indramme kystrummet, der optræder uforstyrret. Mod sydvest er der udsigt på tværs af Aarhus Bugt mod Aarhus.

Foto: NIRAS

MÅLSÆTNINGER

Kysterne omkring Begtrup Vig indrammer kystrummet, der er karakteriseret ved det stille og rolige vand inde i vigen med en børnevenlig, lavvandet strand og et unikt landskab ved Dragsmur, hvor ornitologer ynder at kigge efter bl.a. fiskeørne, svaler og fugletræk.

Der er desuden fugleyngepladser i området. Området er også populært blandt SUP-brugere og kajakroere.

Målsætninger

- Udvikle faciliteter, der tilgodeser stille aktiviteter og naturoplevelser af høj kvalitet på og ved vand
- Styrke mulighederne for at opleve fugle på nært hold i området.
- Undersøge muligheden for at koncentrere faciliteter ved Kongsgårde.

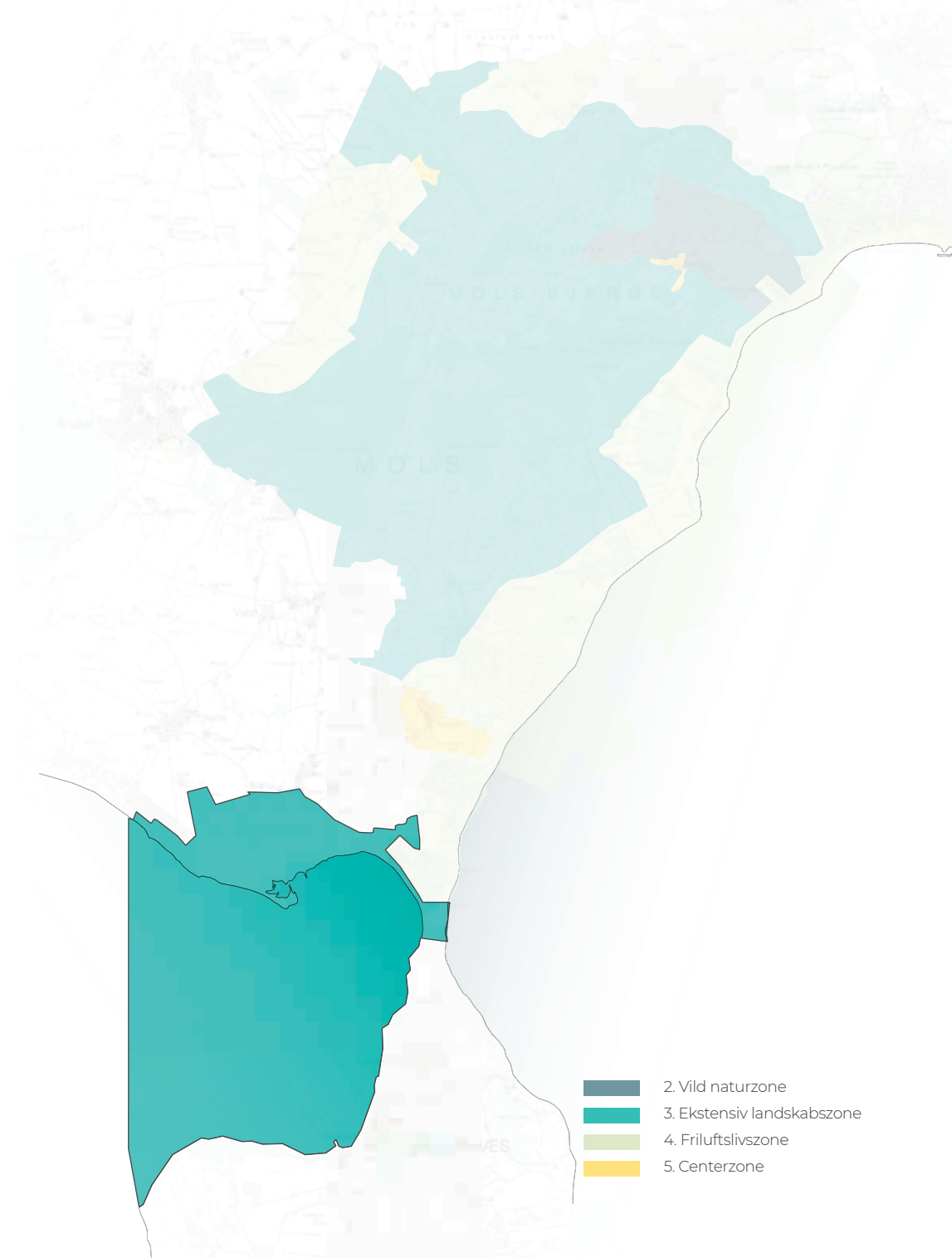
Dragsmur

Den smalle tange (300 meter), som forbinder Mols og Helgenæs er kendt som Dragsmur. Her er der særligt gode muligheder for at se fugletræk eller blot nyde stilheden og udsigten og stilheden over Helgenæs.

Foto: NIRAS

ANVENDELSESZONER

I Begtrup Vig Kystlandskab udlægges hele området til Zone 3: Ekstensivlandskabszone med henblik på fortsat at friholde området for aktiviteter med et højt aktivitetsniveau, samt at styrke de besøgendes muligheder for at finde ro og fordybelse ved og på vandet. Der vil være mulighed for at etablere enkle faciliteter, som understøtter oplevelser i området.

UDFORDRINGER

Dragsmur er meget populær blandt autocampere og campister. Det har i perioder været nødvendigt at spærre området af, så køretøjer ikke forstyrrer natur- og fugleliv.

POTENTIALER

Området rummer i særlig grad potentiale for natur- og landskabsoplevelser med mulighed for ro og fordybelse. Disse oplevelsesværdier kan understøttes med simple faciliteter, der giver adgang til vandet og kysten for de brugergrupper, der har en stille adfærd på vand og ved kysten.

Der er et potentiale i at styrke et friluftsliv knyttet til kysten og vandet, der adskiller sig fra oplevelserne langs med kysten mod Ebeltoft Vig (landskabsområde 3).

Yderligere formidling af de historiske værdier ved General Ryes Skanse og Dragsmur.

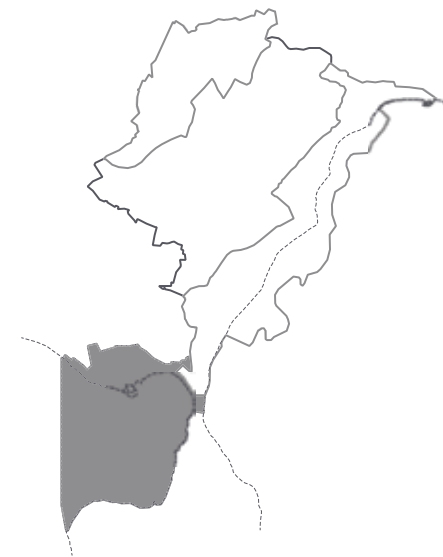

SÅRBARHED

Landskabet er i dette område et særligt karakteristisk landskab, der i vid udstrækning opleves uforstyrret. Landskabet er derfor i særlig grad sårbart over for fysiske ændringer, der påvirker kystlandskabets udtryk eller medfører en visuel forstyrrelse i landskabet. Området er ikke egnet til aktiviteter med et højt aktivitetsniveau.

RETNINGSLINJER FOR FYSISK PLANLÆGNING

LANDSKABSOMRÅDE 4

I dette kapitel beskrives de generelle retningslinjer for fysisk planlægning i Landskabsområde 4.

Retningslinjerne forholder sig til de strategiske principper og beskriver, hvordan disse bør indpasses under hensyntagen til landskabets karakter, strukturer og sårbarheder, og hvordan de bedst muligt kan understøtte oplevelser i landskabet.

På de følgende sider fremgår retningslinjer for Ankomstpunkt Dragsmur og Ankomstpunkt Kongsgårde.

GATEWAY OG ANKOMSTPUNKTER

Området er ikke egnet til etablering af en gateway, men der kan etableres ankomstpunkter på steder, hvor brugerne naturligt søger hen for at dyrke fritidsinteresser som kajakroning, lystfiskeri og fuglekiggeri.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Faciliteter skal især understøtte stille aktiviteter og naturoplevelser på og ved vandet og placeres inden for eller i tilknytning til ankomstpunkterne.

Der kan etableres nye faciliteter, eksempelvis fugleskjul, der styrker mulighederne for at opleve fugle på nært hold, når det kan ske i overensstemmelse med beskyttelseshensynet over for fugle og natur, samt hensynet til landskabets enkle og uforstyrrede udtryk.

Faciliteter skal indpasses med hensyn til at opretholde kystlandskabets enkle og rolige karakter samt bevare de særlige udsigter på langs af kysten og på tværs af Begtrup Vig, der er karakteristisk for området.

BÆREDYGTIG MOBILITET

Området er ikke egnet til gateway, hvorfor udgangspunktet for bæredygtig mobilitet skal være mindre ankomstpunkter, der især understøtter stille aktiviteter ved og på vandet.

Der vurderes generelt ikke behov for nye stier, da eksisterende forbindelser og adgang langs kysten sikrer den nødvendige adgang til fods og på cykel.

Der kan være behov for lokalt at etablere nye stier fra ankomstpunkter til nye faciliteter, eksempelvis i relation til fuglekigge-ri, kajakroning og lignende.

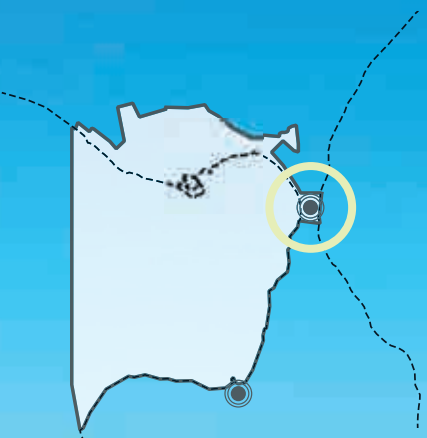
OVERNATNINGS- KAPACITET

Området egner sig ikke til etablering af overnatningsfaciliteter.

Olaf Ryes Skanser ved Dragsmur. Foto: NIRAS

ANKOMSTPUNKT DRAGSMUR

PLACERING

Ankomstpunkt Dragsmur placeres ved den eksisterende p-plads ved Strandhuset Mols og har især til formål at understøtte de stille friluftaktiviteter ved og på vandet samt i det kystnære landskab.

Ankomstpunktet er beliggende i et åbent kystlandskab. Planlægningen af ankomstpunktet skal sikre et enkelt udtryk, der i høj grad er indpasset i kystlandskabet karakter og ikke vil forringe udsigterne på tværs af landskabet.

Ankomstpunktet grænser desuden op til et område med kulturhistorisk bevaringsværdi. Det skal sikres, at ankomstpunktet ikke vil påvirke oplevelsen af især den gamle forsvarsvold Dragsmur, men også sammenhængen til General Ryes Skanser længere mod syd samt genforeningsstenen ved Helgenæs.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Ved Ankomstpunkt Dragsmur kan der etableres faciliteter, der er nødvendige for ankomstpunktets funktion, herunder at understøtte stille aktiviteter på og ved vandet.

Omfanget af faciliteter skal begrænses, og de skal sikres et enkelt, arkitektonisk udtryk, der tager hensyn til kystlandskabet karakter samt oplevelsen af det tilgrænsende område med kulturhistorisk værdi.

Faciliteter/bygninger skal have en lav karakter og fremstå i naturmaterialer, der matcher kystlandskabet farver. Tagflader skal være mørke eller etableres som grønne tage.

Der kan som udgangspunkt ikke etableres afskærmende beplantning af hensyn til at opretholde kystlandskabet åbne karakter. Ved behov for beplantning skal denne være lav og karakteristisk for kystlandskabet.

Eksisterende faciliteter

- Borde/bænke
- Affaldshåndtering

Nye faciliteter

- Toilet
- Vandpost
- Informationstavle
- Kajakfaciliteter
- Fugleskjul
- Bike station

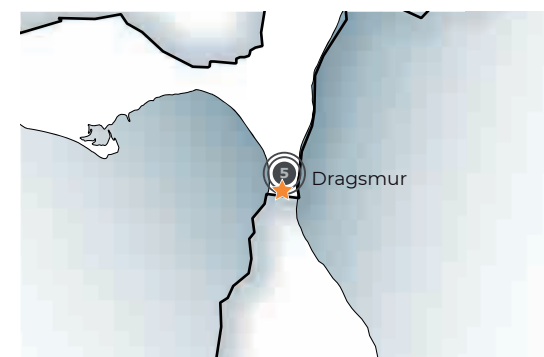
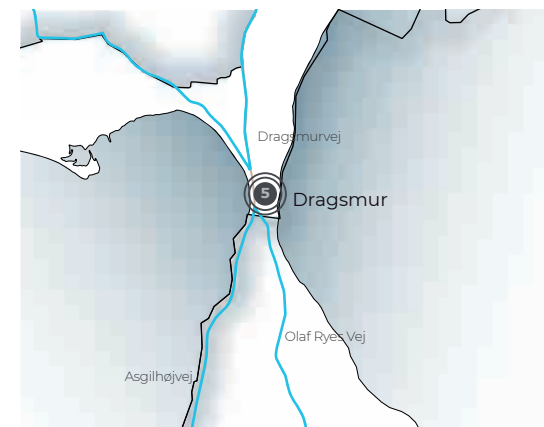
BÆREDYGTIG MOBILITET

Ankomstpunktet ved Dragsmur skal give mulighed for, at besøgende kan parkere bilen og fortsætte til fods ad de eksisterende stier, ligesom der er cykelforbindelse til og fra Gateway Fuglsø Vig.

OVERNATNINGSKAPACITET

Området egner sig ikke til etablering af overnatningsfaciliteter.

ANKOMSTPUNKT KONGSGÅRDE

PLACERING

Muligheden for at etablere Ankomstpunkt Kongsgårde i forbindelse med eksisterende faciliteter ved molen skal undersøges. Formålet med ankomstpunktet er at understøtte de stille friluftsaaktiviteter på vand, særligt kajakroning.

Ankomstpunktet ligger i et etableret kystmiljø, og planlægningen af ankomstpunktet skal i høj grad tilpasses dette i samarbejde med private aktører i området.

STEDSSPECIFIKKE FACILITETER OG SEVÆRDIGHEDER

Faciliteter ved Ankomstpunkt Kongsgårde skal understøtte stille aktiviteter på og ved vandet, særligt kajakroning, lystfiskeri og sejlsads.

Faciliteterne skal så vidt muligt etableres i eksisterende bygninger. Ved behov for nye faciliteter/bygninger, skal disse i karakter og omfang indpasses i det eksisterende miljø omkring havnen, så de medvirker til at styrke det lokale miljø med hensyn til både faciliteter og udtryk.

BÆREDYGTIG MOBILITET

Ankomstpunktet ved Kongsgårde skal især understøtte brugere på vandet. Det er derfor vigtigt, at der er gode adgangsforhold til vandet med vandsportsudstyr og mindre både. Disse faciliteter er allerede til en hvis grad til stede i Kongsgårde.

OVERNATNINGSKAPACITET

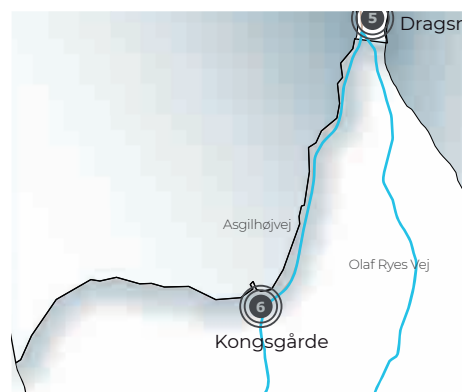
Området egner sig ikke til etablering af overnatningskapacitet.

Eksisterende faciliteter

Sejlkлубben Bugten Århus har faciliteter i området. Det bør undersøges om der kan indgås et samarbejde om benyttelse af deres faciliteter.

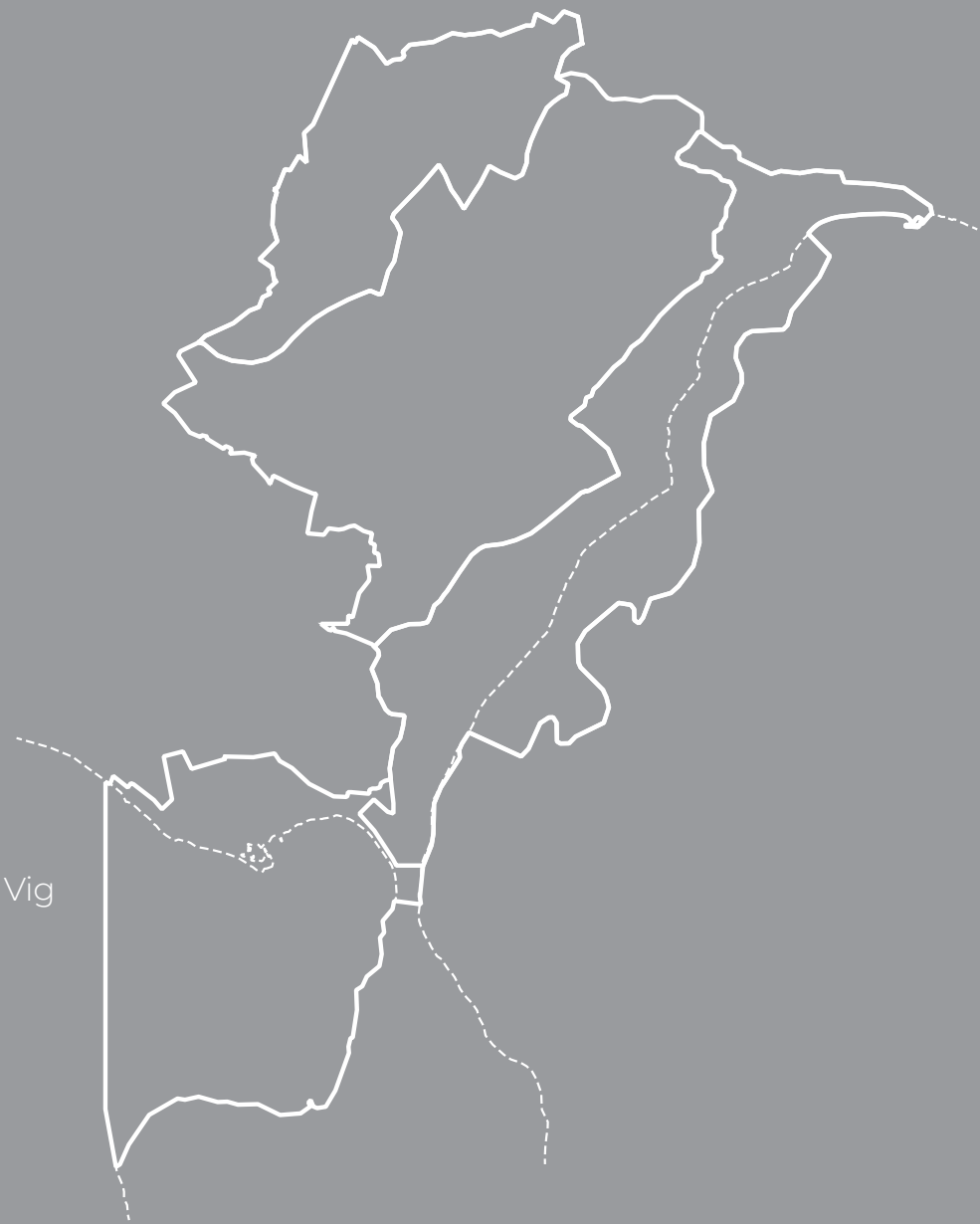
Nye faciliteter

- Toilet
- Affaldshåndtering
- Vandpost
- Borde/bænke
- Informationstavle
- Bike station

SKITSEFORSLAG

Dette kapitel viser skitseforslag for Gateway Agri og Gateway Fuglsø Vig

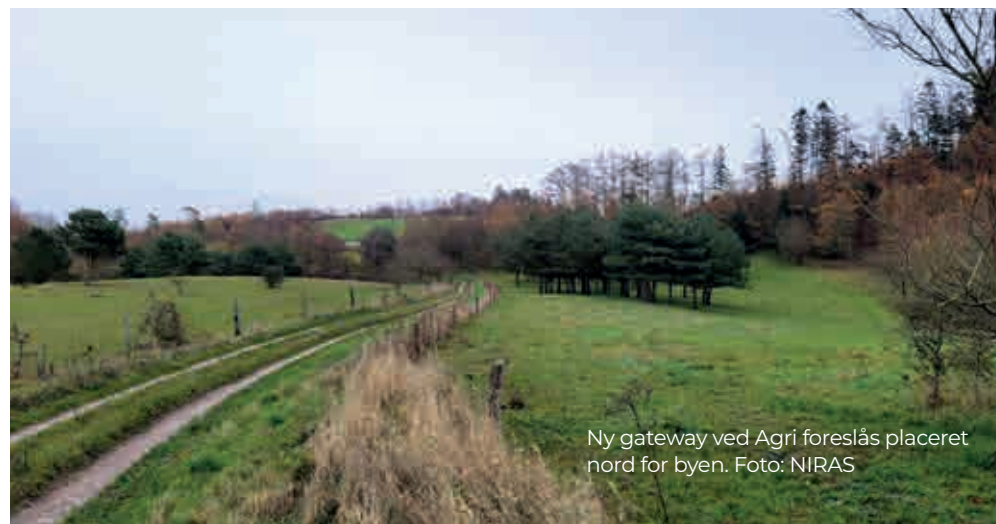

SKITSEFORSLAG TIL ETABLERING AF GATEWAY AGRI

Der er udarbejdet et skitseforslag til etableringen af Gateway Agri.

Forslaget har til formål at vise, hvordan området nord for Agri By kan indrettes med faciliteter, som understøtter oplevelser i Mols Bjerge og som giver de besøgende mulighed for at færdes på bæredygtig vis.

Der gives desuden et estimat på anlægssum baseret på overslagspriser. Dette bør kvalificeres nærmere i forbindelse med forundersøgelser i området.

Ny gateway ved Agri foreslås placeret nord for byen. Foto: NIRAS

Den eksisterende parkeringsplads ved Agri. Foto: NIRAS

Gateway Agri

Nære faciliteter

- Naturegeplads
- Grejbank
- Vendepost
- Infotavle
- Kiosk / Tuk-tuk plads
- Skrådespænde
- Toilet
- Infotavle
- Bikeparkering
- Bikestation / Hjulcykl-parkering
- Solsejlspladsen / Café
- Overdækkede solsejlspladser
- Skrådespænde

Fjerne faciliteter

- Parkering forbeholdt hestetrailere
- Toilet og madpakkehut
- Informationstavle
- Handicap parkering

- Vandrerute
- Ny stiforbindelse
- Opgraderet adgangsvej

Naturstyrelsens areal

SKITSEFORSLAG GATEWAY AGRI

Gateway Agri anlægges i urørt landskab med så nænsomme greb som muligt. Parkeringspladserne fordeles i mindre enheder, så de ikke syner af store anlæg. De er desuden placeret på steder, der ligger så lavt i terrænet som muligt, så de ikke forstyrrer oplevelsen af landskabet.

Forslaget indeholder to grusparkeringspladser med en samlet kapacitet på 64 biler. Den ene grusparkering anlægges med 13 el-ladepladser og forberedes til yderligere 14 el-ladepladser.

I højsæsonen kan der udvides med parkering på græs i tilknytning til den bagerste parkeringsplads, hvormed kapaciteten samlet set er 99 pladser.

Hvis der viser sig behov for yderligere parkeringspladser, kan der på et senere tidspunkt etableres en klynge med

yderligere 23 pladser i den vestlige del af gatewayen. Denne afskærmes med beplantning, som efterligner den eksisterende beplantning på stedet.

Den eksisterende grusvej udvides til to spor (samlet 5 meters bredde), og der skabes et loop i parkeringsområdet, så biler kan komme til og fra uden at skabe trafikale problemer. Langs den ene vejside etableres en busholdeplads for shuttlebus og turistbusser. Denne afskærmes med beplantning.

Øst for parkeringspladsen langs grusvejen etableres en bike station, som overdækkes af hensyn til vind og vejr. Her er der mulighed for at låne/leje en cykel til turen rundt i Mols Bjerger samt mulighed for at lappe eller pumpe egen cykel. I samme område etableres cykelparkering

for private cykler. Grusvejen føres videre som cykelrute til Mols Bjerger Vej.

Servicebygning med caféudsalg, tursalg, toiletter og bagageopbevaring er placeret nær en bakke, der danner visuel ryg til bygningen, så den ikke skiller sig markant ud i terrænet. Servicebygningen er tænkt som et multifunktionelt rum for aktører i erhvervsklyngen, og vil således kunne anvendes til eksempelvis cafésalg, mødested for guidede ture, formidling af naturoplevelser mv. Ved bygningen etableres et opholdsareal med borde/bænke.

Syd for vejen skabes et område med opholdsmuligheder i ly af den eksisterende beplantning. Her etableres små borde/bænke samt to større overdækkede madpakkehuse.

Fra opholdsområdet går en trampesti gennem slugten til Agri Bavnehøj. Stien føres forbi de karakteristiske højryggede agre og kobles på Mols Bjerger-stien ved låge 2.

I den nordligste del af området etableres en mindre naturlegeplads, som bidrager til en oplevelse lokalt på gatewayen. Dertil etableres en stiforbindelse til Stabelhøjene.

Estimeret anlægssum: 9.600.000 DKK.

Sårbølvej

Naturlegeplads

Infotavle

23 p-pladser

Infotavle
Vandpost
Affald

Bagageopbevaring

Kiosk og toilet
75 m²

Ophold /
Tuk-tuk plads

Elladestander

Busstoppeplads

28 p-pladser

Elladestander,
forberedt

Mørkvej udvides
til 5 m bredde

36 p-pladser
på græs

36 p-pladser

Bygning til cykler

10 stk til udlåningscykler

30 stk offentlige cykelpladser

Gruppe af
fyrretræer

Overdækket
madpakkeplads

Stor
overdækket
madpakkeplads

Agri Bavnehøj

NIRAS

Overdækket
madpakkeplads

Borde/bænke

Ny beplantning

Ny stiforbindelse

SKITSEFORSLAG

TIL ETABLERING AF GATEWAY FUGLSØ VIG

Der er udarbejdet et skitseforslag til etableringen Gateway Fuglsø Vig. Forslaget har til formål at vise, hvordan områderne ved Karpenhøj Naturcenter, Fuglsøcentret og ved Fuglsø Strand kan indrettes med faciliteter, som især understøtter oplevelser i, på og ved vandet, men også friluftsliv på land. Faciliteterne placeres på areal, der ejes af Naturstyrelsen (markeret med gult på kortet).

Der gives desuden et estimat på anlægssum baseret på overslagspriser. Dette bør kvalificeres nærmere i forbindelse med forundersøgelser i området.

Stejle skrænter ved Fuglsø Strand. Foto: NIRAS

Karpenhøj Naturcenter. Foto: NIRAS

Store Jettehøj. Foto: NIRAS

Fuglsøcentret Fjerne faciliteter

Karpenhøj Nære faciliteter

Fuglsø Vig Fjerne faciliteter

Overnatning
Informationstavle
Toilet
Café
Aktiviteter for familier og grupper
Modellokal
Undervisningsfaciliteter
Information (mere omfangsrig)
Indendørs madpakkested
Bil- og cykelparkering
Skrædespand
Vandpost
Informationstavle
Bil- og cykelparkering
Bilplads
Større spisepladser
Punkt 1

Gruppering med
el-ladestøttere

Punkt 2

Punkt 4

Punkt 3, Jettehøj

Punkt 5

Bilparkering
Cykel-
parkering
Borde/bænke med udsigt
Tuktuk-plads
Skrædespand og vandpost
Infotavle
Toilet
Borde/bænke

Kajebro
Badebro, havbad,
sauna og omklædning

- Eksisterende stiforbindelser
- Ny stiforbindelse
- Adgangsvej (biler)

SKITSEFORSLAG GATEWAY FUGLSØ VIG

Gateway Fuglsø Vig indrettes med to facilitetsområder, hvor det ene er beliggende ved Naturcenter Karpenhøj, mens det andet ligger ved Fuglsø Strand. Imellem dem planlægges en grusparkering på eksisterende atletikbane (ejet af Fuglsø-centret), hvor der etableres ladestanderer til el-biler og el-cykler.

Områderne forbindes med en trampesti, som føres i både en lige linje og med mulighed for krydsninger til formidlingspunkter, som iscenesætter eksempelvis Store Jættehøj, viser landskabskunst eller stedsspecifikke kunstinstallationer, der har udgangspunkt i stedets identitet. Stierne er som udgangspunkt slåede græsstier, men kan også på delstrækninger anlægges som boardwalks, ligesom stien fra parkeringsområdet over for Fuglsø-centret kan anlægges som grussti.

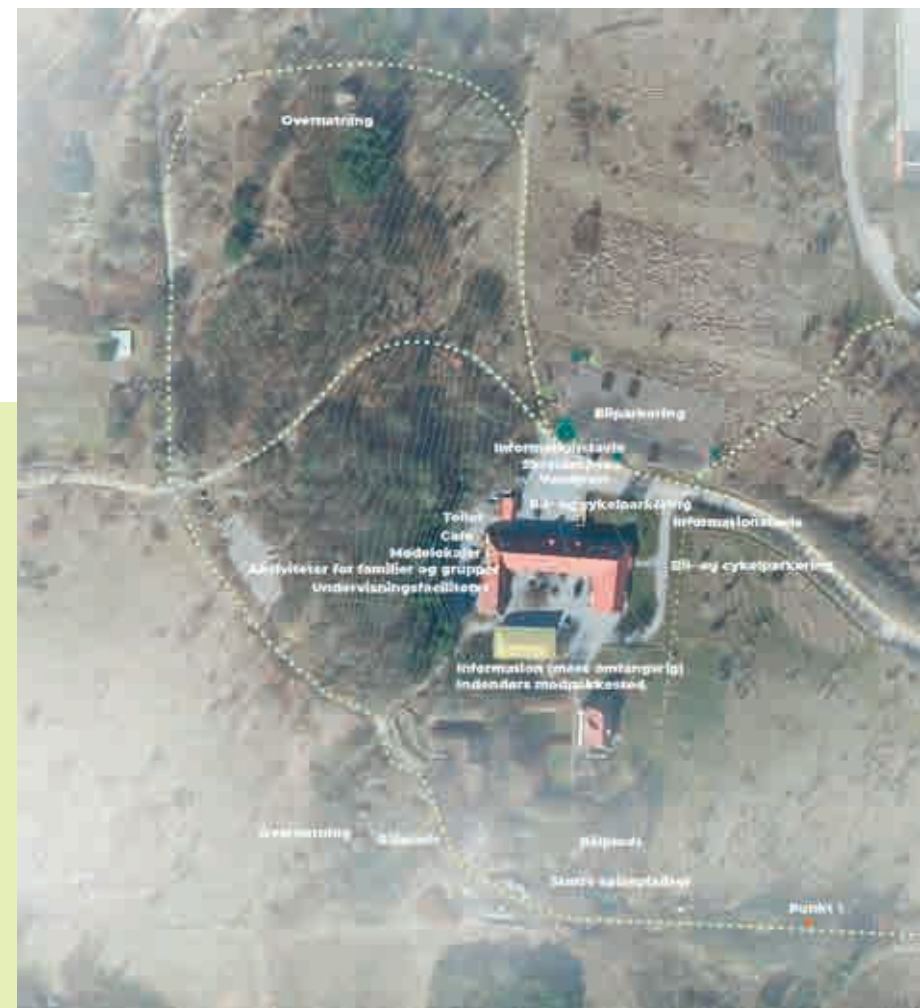
Ved Fuglsø Strand ændres grusparkering på den nuværende p-plads. Disse pladser markeres med fodhegn. Der er mulighed for at udvide kapaciteten med parkering på græs. Dette markeres med fodhegn.

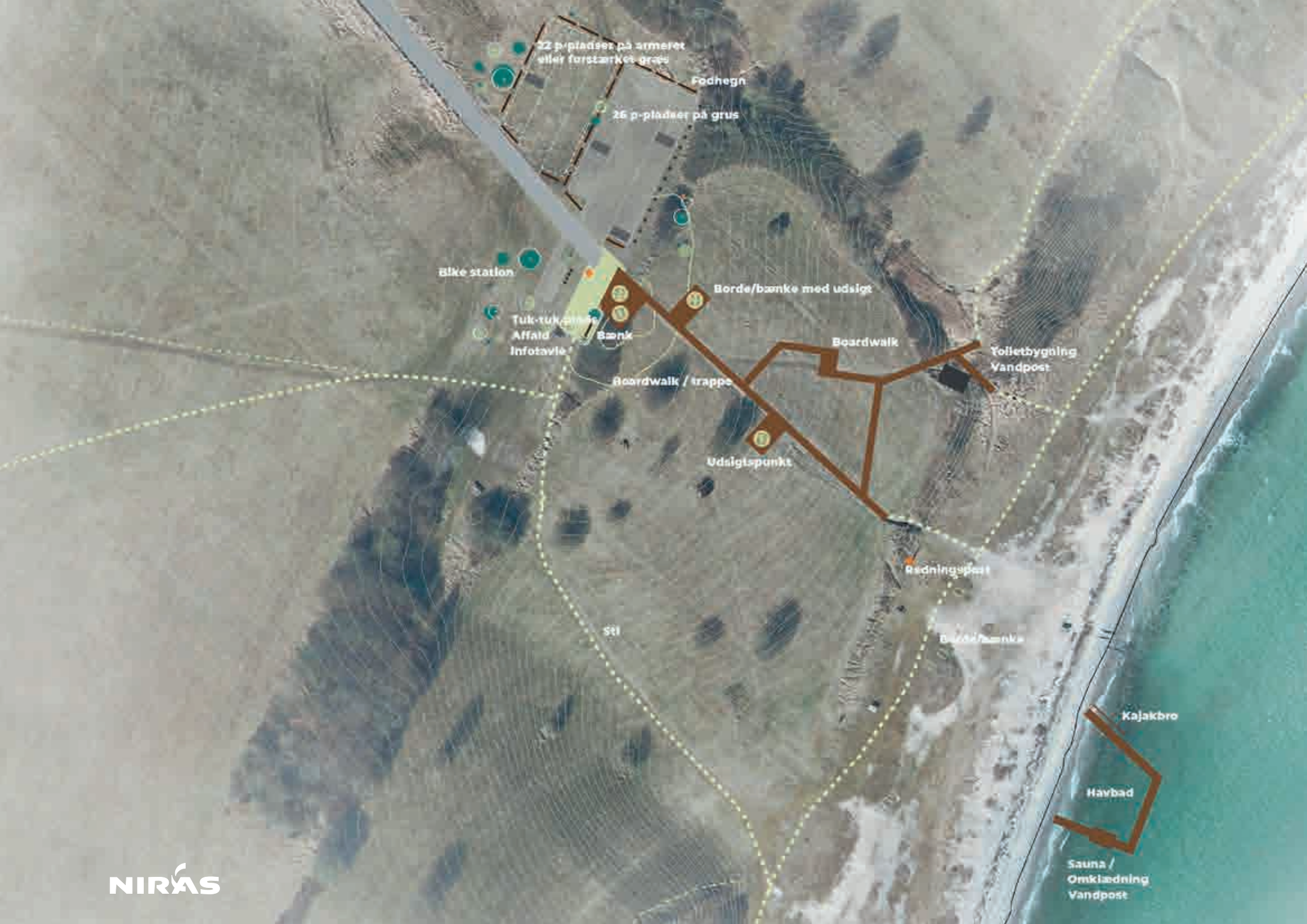
Ved stien ned mod vandet placeres holdested for mobile serviceenheder (eksempelvis tuk-tuk kaffevogn på plateauet).

Stien ned til stranden omlægges til en trappe eller boardwalks, som beskytter skrænten.

Nuværende toiletbygning ved vandet opgraderes, og der etableres en vandpost. Ved vandet etableres havbad med omklædningsfaciliteter og sauna samt en flydebro til ankomster fra vandsiden (primært kajakroere).

Estimeret anlægssum: 4.650.000 DKK.

22 p-pladser på armeret
eller forstærket græs

Fodhegn

26 p-pladser på grus

Bike station

Tuk-tuk
Affald
Infotavle

Bænk

Borde/bænke med udsigt

Boardwalk

Toiletbygning
Vandpost

Boardwalk / trappe

Udsigtspunkt

Redningspost

Sol

Borde/bænke

Kajakbro

Havbad

Sauna /
Omklædning
Vandpost

FRA PLAN TIL REALISERING

Udviklingsplanen indeholder forslag til en række fysiske tiltag, som til sammen hæver bæreevnen i hele området ved at koncentrere aktiviteter på egnede steder, mens andre steder friholdes eller skånes for eksempelvis biltrafik.

Fysiske anlæg udgør etablering af faciliteter, veje og parkering. Realisering af planen vil derfor først og fremmest kræve, at der indgås aftaler med lodsejere (hovedsageligt Naturstyrelsen) om anvendelsen af arealerne.

Det anbefales at der ligeledes føres dialog med interessenter i lokalsamfundet,

herunder borgerforeninger, men også Erhvervsklyngen og satellitterne Karpenhøj Naturcenter og Øvre Strandkær Besøgscenter. Dette skal sikre forankring i lokalsamfundet samt undersøge om de pågældende gateways og ankomstpunkter skal indeholde yderligere understøttende anlæg til specifikke aktører i området. I denne fase skal der ligeledes opstartes en dialog med fredningsnævnet omkring de anlæg, der skal etableres som følge af udviklingsplanen.

En stor del af området er dertil udpeget som Natura 2000 område, hvormed anlæggene forudsætter en Natura 2000

væsentlighedsvurdering. Disse bør laves som en del af forundersøgelser, så der på et tidligt tidspunkt kan ske eventuelle nødvendige ændringer eller tilpasninger.

Når aftaler om arealerne er på plads, skal der, med udgangspunkt i retningslinjerne, ske en projektering af den enkelte gateway eller det ankomstpunkt der skal etableres.

Slutteligt kræver etablering af de fysiske anlæg, alt efter beliggenhed og art, en række dispensationer og tilladelser, herunder landzonetilladelser, dispensation fra fredningen, byggetilladelser mv.

Forundersøgelser

Skitseprojekter

Tilladelser/dispensationer

Tilladelser og dispensationer der kan komme på tale

- Dispensation fra fredning
- Landzonetilladelse til ændret anvendelse, bygninger og anlæg
- Byggetilladelser
- Bygge- og beskyttelseslinjer (skovbygge- linje, fortidsmindebeskyttelseslinje mv).
- Beskyttede naturtyper (§3)
- Natura 2000 undersøgelse
- Bilag IV arter undersøgelse
- Strandbeskyttelseslinje
- Tilladelser fra vejmyndighed
- Tilladelse til anlæg på vand (Kystdirek- toratet)

VEJE OG STIER

Planen tager afsæt i det eksisterende vej- og stinet i og omkring Mols Bjerge. Derfor vil udlæg af nye veje kun ske på steder, hvor det er højst nødvendigt for at sikre tilgængeligheden.

Nye stiforløb vurderes ikke at belaste landskabet, da der på flere strækninger allerede findes trampestier, og da nye stier kun anbefales på områder, der kan bære en øget aktivitet.

Ved behov for nye forbindelser skal disse så vidt muligt følge eksisterende land- skabsstrukturer ved eksempelvis at følge landskabets terræn, naturlige skel samt karakteristiske hegnsstrukturer mv. for derved at indpasse sig i landskabet.

Ved behov for nye forbindelser bør disse understøtte et princip om et netværk af stiforbindelser med loops i varierende

længde og muligheder for at koble ruter sammen, for derved at højne oplevelses- værdien og tilgængeligheden.

Udviklingsplanen anbefaler følgende vej- og stiprojekter:

- Vejomlægning ved Agri skal sikre til- gængelighed og flow ved ny gateway
- Ny trampesti fra Gateway Agri mod Stabelhøjene
- Ny trampesti fra Gateway Agri mod Agri Bavnehøj
- Ny cykelsti mod Mols Bjerge Vej fra Gateway Agri langs eksisterende vandrerute
- Ny vej Ankomstpunkt Trehøje skal skåne Viderup for trafik
- Markering af eksisterende trampesti fra Ankomstpunkt Trehøje til Trehøje
- Omlægning af trampesti fra Karpen- høj Naturcenter til Fuglsø Strand

ÅBNINGSGREB OG RÆKKEFØLGE

Aktuelt er den største udfordring i Mols Bjerger, at biltrafikken belaster området mere end det kan bære. Åbningsgrebet er derfor etableringen af Gateway Agri og Ankomstpunkt Trehøje. Disse er forudsætningen for, at grusvejene kan lukkes for almindelige personbiler.

Som optakt til dette kan der sættes fokus på bæredygtige transportformer, eksempelvis forsøg med låne- eller udlejningscykler og etablering af bike stations, hvorfra cykler kan lånes og afleveres igen.

Dernæst anbefales det at investere i Gateway Fuglsø Vig samt faciliteter på vand ved Fuglsø Strand, Dragsmur og Begtrup Vig. Dette skal understøtte, at Mols er mere end bjerger – og at potentialet i vandaktiviteter forløses.

Slutteligt anbefales det at evaluere udviklingsplanens initiativer efter udførelse og indarbejde eventuelle nye eller supplerende indsatser i kommende nationalparkplaner.

Rækkefølgeplanen på næste side beskriver indsatserne i tre spor, hvoraf det ene er et formidlingsspor, som skal understøtte adfærdsændringer blandt brugerne.

Planlægning for en ny gateway ved Agri kræver en række forundersøgelser og dispensationer og bør derfor iværksættes som én af de første indsatser.
Foto: NIRAS

RÆKKEFØLGEPLAN

2022

PÅ VEJ MOD MERE BÆREDYGTIG
TRANSPORT I MOLS BJERGE

2023

NYE VANER - STIL BILEN OG FÅ EN
NY OPLEVELSE AF MOLS BJERGE

2024

MOLS BJERGE OPLEVES
UDEN BILER

BÆREDYGTIG MOBILITET

FORSØG MED
BJERG CYKLER

ETABLERING AF
BIKE STATIONS

ETABLERING AF
ANKOMSTPUNKT
TREHØJE

ETABLERING AF
GATEWAY AGRI

ETABLERE BILFRI
ZONE

FORMIDLING

UDVIKLE OG IMPLEMENTERE
CODE OF CONDUCT MED
FOKUS PÅ UDVALGTE
BRUGERGRUPPER

SKILTNING AF GATEWAYS OG
ANKOMSTPUNKTER
FEMMØLLER
BOGENS STRAND
ØVRE STRANDKÆR
AGRI
TREHØJE
PORSKÆR STENHUS

FORMIDLINGSINDSATTS SOM
UNDERSTØTTER ØNSKET
ADFÆRD TIL FODS OG PÅ
CYKEL

FRILUFTSLIV

EVALUERE FORSØG -
BEST PRACTICE FOR GRÆSNING

KVALITETSOPGRADERING AF
FACILITETER

2025

MOLS ER MERE END BJERGE -
FORNYET FOKUS PÅ VANDET

SHUTTLEBUS

ETABLERING AF
GATEWAY FUGLSØ VIG

2028

FORTSAT FOKUS PÅ AT UDVIKLE EN
BÆREDYGTIG DESTINATION

SKILTNING AF GATEWAYS
OG ANKOMSTPUNKTER
FUGLSØ VIG
DRAGSMUR
KONGSCÅRDE

FORMIDLINGSINDSATS OM
FRILUFTLIV PÅ VAND

2030

NATIONALPARK MOLS BJERGE ER
EN BÆREDYGTIG OG ATTRAKTIV
DESTINATION FOR LOKALE OG TURISTER

FORMIDLE RESULTATER AF
PLANENS REALISERING +
NYE INDSATSER

KAJAKFACILITETER
VED DRAGSMUR

HAVBAD VED FUGLSØ

FUGLESKJUL
BEGTRUP VIG

NY ISCENESÆTTELSE AF
PORSKÆR STENHUS

VIL DU VIDE MERE OM METODEN?

Metoden for den strategisk-fysiske udviklingsplan i Mols Bjerge har været demonstrationsprojekt for udvikling og afprøvning af en generisk metode til udvikling i natur- og outdoorområder.

Metoden er beskrevet i håndbogen LÆNGE LEVE LANDSKABET, som er udgivet af Dansk Kyst- og Naturturisme. Metoden vil blive opdateret, efterhånden som nye erfaringer giver anledning til det.

Find LÆNGE LEVE LANDSKABET på www.kystognaturturisme.dk

Som baggrund for LÆNGE LEVE BJERGE ligger desuden to delrapporter, der kan fremsendes ved henvendelse til Dansk Kyst- og Naturturisme.

Skeelslundevej 99, 1.
DK-9440 Aabybro
info@kystognaturturisme.dk

www.kystognaturturisme.dk